

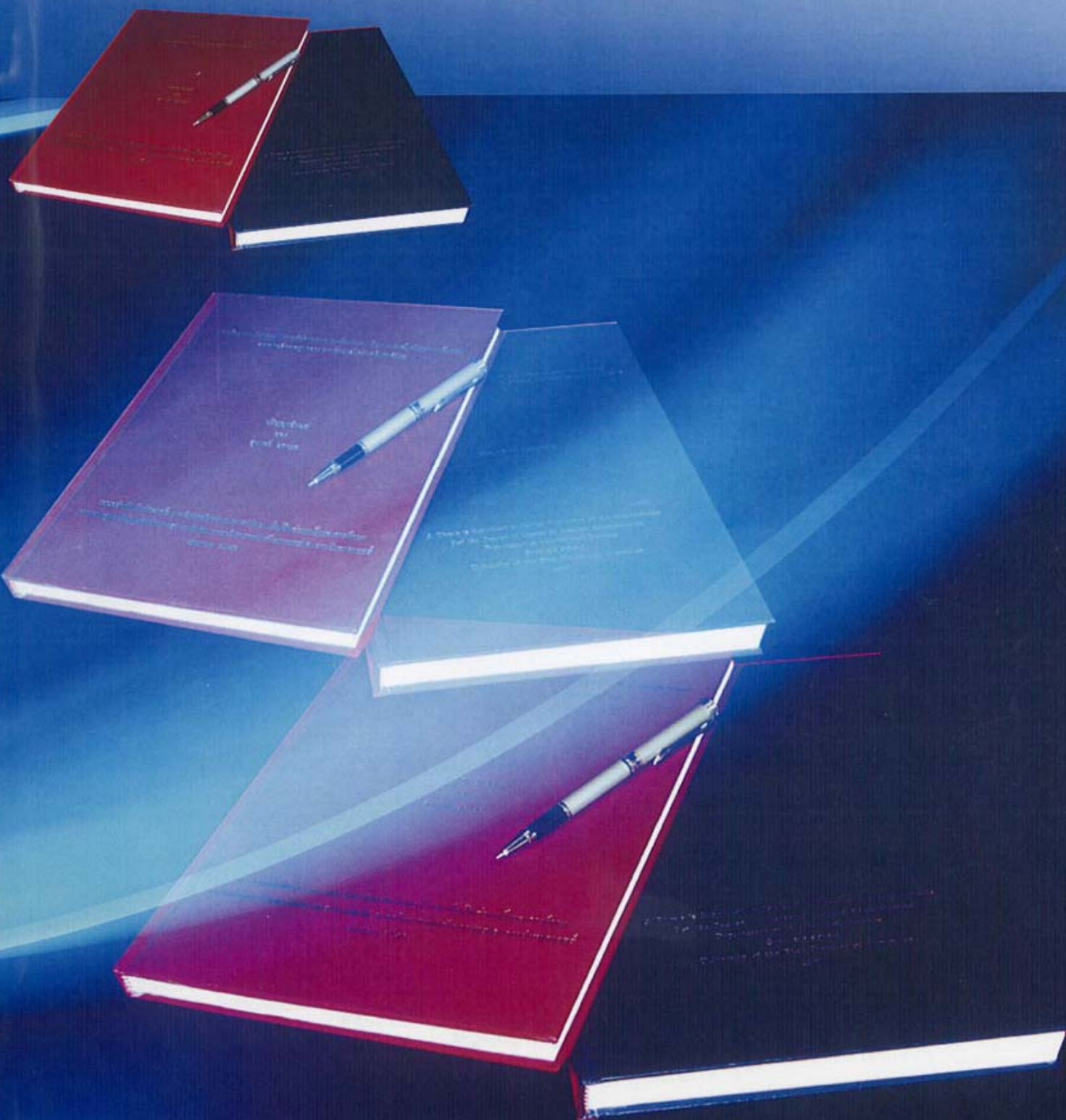
รังสิตสารสนเทศ

วารสารวิชาการบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2552

ISSN 0859-1814

<http://library.rsu.ac.th>

ISSN 0859-1814

รังสิตสารสนเทศ

วารสารวิชาการของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2552

ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์

ดร.อาทิตย์ อุไรรัตน์
ผศ.ดร.นเรฐ พันธราธร
ผศ.ดร.สืบแสง พรหมบุญ
นายดำรง อินทรมิทรัพย์
ดร.พงศ์ภัทร อนุมิตราชกิจ

ที่ปรึกษา

ดร.มลิวัลย์ ประดิษฐ์ธีระ

บรรณาธิการประจำฉบับ

รัตนารักษ์ กาศโอสถ

กองบรรณาธิการ

พัชรา หาญเจริญกิจ
นฤมล พุกขศิลป์
ดาวรัตน์ แท่นรัตน์
ชะออน พันถัน
พรศรี สุขการคา

รูปเล่มและจัดพิมพ์

ศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน
มหาวิทยาลัยรังสิต

วัตถุประสงค์

- ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
- ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางด้านวิชาชีพและวิชาการบรรณารักษศาสตร์

กำหนดออก

ปีละ 2 เล่ม (มกราคม-มิถุนายน และ กรกฎาคม- ธันวาคม)

อัตราค่าสมาชิก

จำหน่ายปลีก	ฉบับละ 40 บาท
สมาชิกรายปี	ปีละ 80 บาท
ติดต่อได้ที่	นางสาวชะออน พันถัน สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต พหลโยธิน 87 ต.หลักหก อ.เมือง ปทุมธานี 12000 โทร. 0-2997-2200-30 โทรสาร 0-2997-2200 ต่อ 3273 e-mail : chaon.com@windowsslive.com

วารสารรังสิตสารสนเทศเป็นเวทีในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน
โดยผู้อ่านทุกท่านสามารถส่งบทความได้ที่สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต
ข้อความและเนื้อหาที่ปรากฏในวารสารรังสิตสารสนเทศเป็นความคิดเห็นและทัศนะเฉพาะตัวของผู้เขียน
จึงอยู่เหนือความรับผิดชอบของคณะผู้จัดทำ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความของวารสารรังสิตสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ หาญพล

รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร พุทธิพิทักษ์ผล

รองศาสตราจารย์ ดร.น้ำทิพย์ วิภาวิน

รองศาสตราจารย์ ดร.ปัทมาพร เย็นบำรุง

รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรวง พฤติกุล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

รองศาสตราจารย์ ประภาวดี สืบสนธิ์

มหาวิทยาลัยรังสิต

ดร.ชุนหงษ์ ไทยอุบลรัตน์

ดร.ณกมล จันทรม

บทบรรณาธิการ

วารสารรังสิตสารสนเทศ ก้าวเข้าสู่ปีที่ 15 กองบรรณาธิการขอขอบพระคุณผู้เขียนทุกท่าน ที่กรุณาส่งบทความวิชาการ บทความวิจัยเพื่อเผยแพร่ในวงการวิชาชีพบรรณารักษะและสารสนเทศ และขอขอบพระคุณผู้อ่านทุกท่านที่ติดตามอ่านวารสารรังสิตสารสนเทศ สารที่น่าสนใจในฉบับนี้ ประกอบด้วย บทความวิจัยและบทความวิชาการ ได้แก่ การศึกษาผู้รับบริการ : โอกาสในการพัฒนาคุณภาพ บริการของห้องสมุด การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา การพัฒนาระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต แนวโน้มรูปแบบห้องสมุดโรงเรียนในการเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน เจ็ด คุณลักษณะเด่นของคนไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตและการทำงาน บันทึกการเข้าร่วมประชุมและเสนอโปสเตอร์ในการสัมมนาประจำปี 2008 ของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน

กองบรรณาธิการ ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาส่งบทความและงานวิจัยมาร่วมเผยแพร่หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารรังสิตสารสนเทศ ประจำปีที่ 15 ฉบับที่ 1 นี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิชาชีพและงานวิชาการต่างๆ หากท่านผู้อ่าน มีคำแนะนำ หรือต้องการมีส่วนในการส่งบทความตีพิมพ์ ที่วารสารรังสิตสารสนเทศ ซึ่งเป็นวารสารที่มีผู้ตรวจสอบบทความ (Peer review journal) เรายินดีน้อมรับด้วยความเต็มใจ โดยท่านสามารถส่งต้นฉบับไปตามที่อยู่ปกในวารสาร เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้สู่สังคมอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านและผู้สนใจต่อไป...

สารบัญ

รังสิตสารสนเทศ วารสารวิชาการของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต

ISSN 0859-1814

บทบรรณาธิการ

- ✓ การศึกษาผู้รับบริการ : โอกาสในการพัฒนาคุณภาพบริการของห้องสมุด..... 5
โดย... ระเบียบ แสงจันทร์

- ✓ การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตศรีราชา..... 14
โดย... สุพิศ บายคายคม และ ดร.ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์

- ✓ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
มหาวิทยาลัยรังสิต..... 32
โดย... รัตนภรณ์ กาศโอสถ และ ผศ.ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข

- ✓ แนวโน้มรูปแบบห้องสมุดโรงเรียนในการเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน..... 62
โดย... จันทร์สถิตย์ พันธุ์เพชร และ ดร.มลิวัลย์ ประดิษฐ์ธีระ

- ✓ เจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
และความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตและการทำงาน..... 72
โดย... ธนยศ ศิริดำรงศักดิ์ ผศ.ดร.พรรณระพี สุทธีวรรณ และ
ดร.กฤตยา พิสิษฐ์สังฆการ

- ✓ บันทึกการเข้าร่วมประชุมและเสนอโปสเตอร์ในการสัมมนาประจำปี 2008
ของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน ตอนที่ 1..... 84
โดย... ดร.มลิวัลย์ ประดิษฐ์ธีระ

ปรัชญา

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต เป็นแหล่งทรัพยากรเรียนรู้เพื่อไปสู่ความเป็นเลิศ

ปณิธาน

สำนักหอสมุด มุ่งมั่นให้บริการทางวิชาการ เพื่อเพิ่มพูนคุณภาพ ประสิทธิภาพ ทางด้าน
การเรียนการสอน และการค้นคว้าวิจัย ด้วยความสะดวกรวดเร็วและจิตสำนึกที่ดี

พันธกิจ

สำนักหอสมุด มีพันธกิจในการสนับสนุนการเรียนการสอน การวิจัย
การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัยรังสิต
โดยมุ่งเน้นการแสวงหาทรัพยากรสารสนเทศทุกรูปแบบ บริการที่หลากหลาย
สนองตอบความต้องการของผู้ใช้
พร้อมส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีทันสมัยมาเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ

ท่านสามารถอ่านบทความวารสารรังสิตบนเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยรังสิต

<http://library.rsu.ac.th>

การศึกษาผู้รับบริการ : โอกาสในการพัฒนาคุณภาพบริการของห้องสมุด

ระเบียบ แสงจันทร์ *

บทนำ

การ ศึกษาผู้รับบริการ ถือเป็นหัวใจหลักที่สำคัญอย่างยิ่ง ด้วยเชื่อว่าการบริการที่ดีย่อมส่งผลทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อการดำเนินงานขององค์กร ขณะเดียวกันความล้มเหลวในการบริการจะเป็นผลเสียต่อภาพลักษณ์องค์กรด้วยเช่นกัน ดังนั้น การให้บริการที่ดีและมีคุณภาพจึงต้องอาศัยการกำหนดกลยุทธ์ การดำเนินการด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาทักษะของบุคลากรที่เหมาะสมและสอดคล้องกับนโยบายขององค์กร ตลอดจนต้องมีการศึกษาผู้รับบริการอย่างต่อเนื่อง จึงจะสามารถนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพของการบริการและสร้างความพึงพอใจต่อผู้รับบริการได้เพิ่มมากขึ้น (การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย : 2552)

สำหรับห้องสมุดซึ่งเป็นหน่วยงานด้านการให้บริการสารสนเทศ จึงควรให้ความสำคัญกับการศึกษาผู้รับบริการเช่นเดียวกับองค์กรด้านการบริการอื่นๆ เพราะการศึกษาผู้รับบริการห้องสมุดนั้น สามารถใช้วัดประสิทธิภาพการจัดการบริการของห้องสมุดว่าจะสนองตอบความต้องการของผู้รับบริการได้มากน้อยเพียงใด ทำให้ทราบความต้องการความคิดเห็น ความคาดหวัง ตลอดจนข้อเสนอแนะของผู้รับบริการแต่ละคน แต่ละกลุ่ม ซึ่งแตกต่างกัน ก่อให้เกิดการนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพ ตลอดจนช่วยประเมินผลการให้บริการของห้องสมุดและสร้างความพึงพอใจของผู้รับบริการห้องสมุดเพิ่มมากยิ่งขึ้นได้ต่อไปในอนาคต

ดังนั้น การศึกษาผู้รับบริการห้องสมุด จึงถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอันดับแรกที่ห้องสมุดควรนำมาพิจารณาและดำเนินการอย่างเร่งด่วนโดยต่อเนื่อง และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าหากห้องสมุดใดสามารถพัฒนาและสร้างสรรค์บริการที่ดีมีคุณค่าสนองตอบความต้องการของผู้รับบริการได้อย่างตรงใจแล้ว จะสามารถชนะใจผู้รับบริการได้อย่างแน่นอน ส่งผลให้จะเกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อห้องสมุด เมื่อผู้รับบริการเห็นความสำคัญและคุณค่าในความเป็นห้องสมุดแล้ว จะเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้รับบริการหันกลับมาใช้บริการใหม่ของห้องสมุดได้อย่างยั่งยืนและตลอดไป

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กับการศึกษาผู้รับบริการ

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นหน่วยงานสนับสนุนด้านการเรียนการสอน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของคุณภาพและมาตรฐานในการให้บริการทางวิชาการ อันเป็นหน้าที่หลักของสถาบันฯ เพื่อประกันว่าคุณภาพของบริการหรือสินค้า หรือผลิตภัณฑ์ของสถาบันฯ จะเป็นไปตามที่ผู้รับบริการต้องการและได้รับความพึงพอใจ โดยใช้มาตรฐานประกันคุณภาพของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำหรับหน่วยงานการบริหารและสนับสนุน หรือ CU-QA 84.3 (ทำไมต้องประกันคุณภาพ : 2552)

* บรรณาธิการงานส่งเสริมการใช้สารสนเทศ ฝ่ายบริการผู้อ่าน หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภายใต้การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพของสถาบันวิทยบริการ เพื่อที่สถาบันฯ จะได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและ ปรับปรุงคุณภาพของบริการและทรัพยากรสารสนเทศให้เป็นไปตามมาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในระบบประกันคุณภาพ สถาบันฯ จึงได้มีการจัดทำคู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงานการมุ่งเน้นความสำคัญที่ผู้รับบริการและการทบทวนความต้องการของผู้รับบริการ (PM-4.4.3) รวมทั้งกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จทั้งในปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการการศึกษาผู้รับบริการ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาและปรับปรุงห้องสมุด ตลอดจนสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ โดยมีการพัฒนาช่องทางการรับทราบความต้องการของผู้รับบริการต่างๆ หลายหลายช่องทาง ได้แก่ กล้องรับความคิดเห็น การรับฟังความคิดเห็นจากทางเลือก Suggestion ในหน้าจอการสืบค้นฐานข้อมูลห้องสมุด (OPAC - Online Public Access Catalog) บริการอ้างอิงเสมือนด้วยระบบ Question Point แบบสำรวจความคิดเห็น ทั้งในรูปสื่อสิ่งพิมพ์และแบบออนไลน์ เว็บไซต์ของสถาบันวิทยบริการ การสื่อสารโดยตรงด้วยตนเอง โทรศัพท์ โทรสาร ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หนังสือพิมพ์ต่างๆ ตลอดจนความคิดเห็นจากเสียงผู้การพัฒนาและสร้างสรรค์ของเว็บไซต์ส่วนประกันคุณภาพ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 - ปัจจุบัน

การศึกษาผู้รับบริการ ภายใต้การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพของสถาบันฯ เพื่อรับทราบความต้องการและความพึงพอใจของผู้รับบริการได้อย่างมีคุณภาพ วิธีการหนึ่งที่สถาบันฯ เลือกใช้ในการศึกษาผู้รับบริการมากที่สุดคือ การรับฟังความคิดเห็นและสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการ โดยเริ่มตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2544-2552 มีจำนวน 17 เรื่องดังนี้

ตารางที่ 1 การศึกษาผู้รับบริการ ของสถาบันวิทยบริการ จุฬาฯ ระหว่าง ปี พ.ศ. 2544-2552

ปีที่ศึกษา	ลำดับที่	ชื่อเรื่อง
2544	1	การรับความคิดเห็นจากผู้รับบริการ ประจำปีงบประมาณ 2544
2545	2	• การสำรวจความคิดเห็นและพฤติกรรมการใช้ห้องสมุด สถาบันวิทยบริการ (ดำเนินการโดย สำนักงานนิสิตสัมพันธ์)
	3	• การรับความคิดเห็นจากผู้รับบริการ ประจำปีงบประมาณ 2545
2546	4	• รายงานการวิจัยผลการประชาสัมพันธ์ (Coverage index) สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : กรณีศึกษา การปฐมนิเทศห้องสมุดดิจิทัล สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
	5	• รายงานการวิจัยผลการประชาสัมพันธ์ (Coverage index) สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : กรณีศึกษา การประกันคุณภาพ สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
	6	• การรับความคิดเห็นจากผู้รับบริการ ประจำปีงบประมาณ 2546
2547	7	• แบบแสดงความคิดเห็นการใช้สถาบันวิทยบริการ ปีงบประมาณ 2547
	8	• การรับความคิดเห็นจากผู้รับบริการ ประจำปีงบประมาณ 2547
2548	9	• การพัฒนาความพึงพอใจของผู้รับบริการ สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : รายงานโครงการวิจัย
	10	การรับความคิดเห็นจากผู้รับบริการ ประจำปีงบประมาณ 2548
2549	11	การรับความคิดเห็นจากผู้รับบริการ ประจำปีงบประมาณ 2549

ปีที่ศึกษา	ลำดับที่	ชื่อเรื่อง
2550	12	• รายงานการศึกษาโครงการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการ สถาบันวิทยบริการ ประจำปีงบประมาณ 2550
	13	• การรับความคิดเห็นจากผู้รับบริการ ประจำปีงบประมาณ 2550
2551	14	• รายงานการศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ 2551
	15	• การรับความคิดเห็นจากผู้รับบริการ ประจำปีงบประมาณ 2551
2552	16	• รายงานการศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ 2552
	17	• การรับความคิดเห็นจากผู้รับบริการ ประจำปีงบประมาณ 2552
รวม	17	เรื่อง

จากข้อมูลการศึกษาผู้รับบริการดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนในฐานะคณะกรรมการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพของสถาบันวิทยบริการ ได้รับโอกาสให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาผู้รับบริการจำนวน 4 เรื่องดังนี้

- รายงานการวิจัยผลการประชาสัมพันธ์ (Coverage index) สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : กรณีศึกษาการปฐมนิเทศห้องสมุดดิจิทัล สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รายงานการวิจัยผลการประชาสัมพันธ์ (Coverage index) สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : กรณีศึกษาการประกันคุณภาพ สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รายงานการศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ 2551
- รายงานการศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ 2552

ผลการศึกษาผู้รับบริการ สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการศึกษาผู้รับบริการของสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้ง 4 รายชื่อ ตามที่ผู้เขียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาผู้รับบริการ สามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างกันได้ใน 2 ประเด็นหลักดังนี้

1. ผลการศึกษาด้านสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ที่สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เข้าถึงเป้าหมายมากที่สุด 3 ลำดับแรก : วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ แสดงผลข้อมูลดังตารางที่ 2
2. ผลการศึกษาด้านความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สูงสุด 3 ลำดับแรก : วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบแสดงผลข้อมูลดังตารางที่ 3

รายละเอียดของผลการศึกษาผู้รับบริการ ของทั้งสองประเด็นมีดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาด้านสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ที่สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเข้าถึงเป้าหมายมากที่สุด 3 ลำดับแรก: วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ

ประเด็นที่ศึกษา	Coverage index : กรณีศึกษา การปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด	Coverage index : กรณีศึกษา การประกันคุณภาพ สถาบันวิทยบริการ
วัตถุประสงค์ในการศึกษา	เพื่อศึกษาประเภทของสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ที่สถาบันวิทยบริการเข้าถึงเป้าหมายมากที่สุดผ่านกิจกรรมปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด	เพื่อศึกษาประเภทของสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ที่สถาบันวิทยบริการเข้าถึงเป้าหมายมากที่สุดผ่านกิจกรรม การประกันคุณภาพ
กลุ่มตัวอย่างประชากร/วิธีดำเนินการศึกษา	กลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 624 คน ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เข้าร่วมกิจกรรมปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด ตั้งแต่วันที่ 10-28 มิถุนายน 2545	กลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 1,115 คน ดังนี้ • นิสิตระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอก ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ศึกษาในภาคการศึกษาต้นปีการศึกษา 2545 จำนวน 1,130 คน • บุคลากรฯ จำนวน 425 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติทางสังคมศาสตร์ (SPSS for Windows Version 10.0)	
สมมุติฐานการวิจัย	ผู้รับบริการส่วนใหญ่ทราบการประชาสัมพันธ์กิจกรรมปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดดิจิทัลของสถาบันวิทยบริการ จุฬาฯ จากเว็บไซต์ของสถาบันวิทยบริการ	ผู้รับบริการส่วนใหญ่ทราบการประชาสัมพันธ์กิจกรรม การประกันคุณภาพสถาบันวิทยบริการ จากป้ายประชาสัมพันธ์ของสถาบันวิทยบริการ
ระยะเวลาดำเนินการ	มิถุนายน 2545 - กุมภาพันธ์ 2546	สิงหาคม - ตุลาคม 2545
จำนวนแบบสอบถามที่ส่งและได้รับคืน	<ul style="list-style-type: none"> จำนวนแบบสอบถามที่ส่ง 624 ชุด จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน 338 ชุด (ร้อยละ 54.43) 	<ul style="list-style-type: none"> จำนวนแบบสอบถามที่ส่ง 3,608 ชุด จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน 1,555 ชุด (ร้อยละ 43.10)
สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	<ul style="list-style-type: none"> นิสิตบัณฑิตศึกษา 251 คน (ร้อยละ 74.26) นิสิตปริญญาตรี 74 คน (ร้อยละ 21.89) อื่นๆ 13 คน (ร้อยละ 3.85) 	<ul style="list-style-type: none"> นิสิตปริญญาตรี 803 คน (ร้อยละ 51.64) นิสิตบัณฑิตศึกษา 327 คน (ร้อยละ 21.02) ข้าราชการ/พนักงาน ลูกจ้าง 310 คน (ร้อยละ 19.94)
สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามจำแนก	<ul style="list-style-type: none"> พาณิชยศาสตร์และการบัญชี 75 คน (ร้อยละ 22.19) สถาปัตยกรรมศาสตร์ 62 คน (ร้อยละ 18.34) พยาบาลศาสตร์ 46 คน (ร้อยละ 13.61) 	ไม่มีการศึกษา
ตามคณะ/สถาบันประเภทของสื่อที่ทำให้รู้จักสถาบันวิทยบริการ*	<ul style="list-style-type: none"> คนรู้จัก 99 ราย (ร้อยละ 27.81) โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ 67 ราย (ร้อยละ 19.82) เว็บไซต์สถาบันฯ 63 ราย (ร้อยละ 18.64) 	<ul style="list-style-type: none"> ป้ายประชาสัมพันธ์ด้านหน้าสถาบันฯ 288 ราย (ร้อยละ 53.43) เว็บไซต์สถาบันฯ 191 ราย (ร้อยละ 35.44) โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ 186 ราย (ร้อยละ 34.32)
การทดสอบสมมุติฐาน	ผู้รับบริการส่วนใหญ่ทราบการประชาสัมพันธ์กิจกรรมปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดดิจิทัลของสถาบันวิทยบริการ จุฬาฯ จากสื่อประเภทอื่นๆ คือ คนรู้จัก (อาจารย์/ สื่อจากคณะที่เรียน) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้	ผู้รับบริการส่วนใหญ่ทราบการประชาสัมพันธ์กิจกรรม การประกันคุณภาพสถาบันวิทยบริการ จากป้ายประชาสัมพันธ์ของสถาบันวิทยบริการ
ประโยชน์ที่จะได้รับ	เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบวิธีการประชาสัมพันธ์ให้เหมาะสม และสามารถเข้าถึงผู้รับบริการได้ทุกกลุ่ม	

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาด้านความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สูงสุด 3 ลำดับแรก : วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ

ประเด็นที่ศึกษา	ความพึงพอใจต่อการให้บริการ สถาบันวิทยบริการ (ปี 2551)	ความพึงพอใจต่อการให้บริการ สถาบันวิทยบริการ (ปี 2552)
วัตถุประสงค์ในการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> เพื่อสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการให้บริการต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการ 	
กลุ่มตัวอย่างประชากร/ วิธีดำเนินการศึกษา	<p>กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชากรจุฬาฯ 590 คน มีดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ผู้มาใช้บริการสถาบันฯ ระหว่างวันที่ 7 กรกฎาคม - 2 สิงหาคม 2551 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมปฐมนิเทศการให้ห้องสมุด ระหว่าง วันที่ 9 - 30 กรกฎาคม 2551 	<p>กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชากรจุฬาฯ 728 คน มีดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ผู้มาใช้บริการสถาบันฯ ระหว่างวันที่ 10-28 สิงหาคม 2552 เก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะ/สถาบันต่างๆ โดยขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ห้องสมุด คณะสถาบันฯ ช่วยเก็บข้อมูล
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	แบบสอบถาม/วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for Windows Version 11.5	แบบสอบถาม/วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for Windows Version 17.0
ระยะเวลาดำเนินการ	1 เมษายน - 30 กันยายน 2551	1 พฤษภาคม - 30 กันยายน 2552
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ส่งและได้รับคืน	<ul style="list-style-type: none"> จำนวนแบบสอบถามที่ส่ง 700 ชุด จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน 590 ชุด (ร้อยละ 84.29) 	<ul style="list-style-type: none"> จำนวนแบบสอบถามที่ส่ง 884 ชุด จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน 728 ชุด (ร้อยละ 82.35)
สถานภาพผู้ตอบ แบบสอบถาม	<ul style="list-style-type: none"> พาณิชยศาสตร์และการบัญชี 193 คน (ร้อยละ 32.71) อักษรศาสตร์ 93 คน (ร้อยละ 15.59) ไม่ระบุคณะ 79 คน (ร้อยละ 13.39) 	<ul style="list-style-type: none"> วิศวกรรมศาสตร์ 103 คน (ร้อยละ 14.15) ครุศาสตร์ 64 คน (ร้อยละ 8.79) อักษรศาสตร์ 58 คน (ร้อยละ 7.79)
รูปแบบการให้บริการ*	<ul style="list-style-type: none"> มาใช้บริการที่สถาบันวิทยบริการ 482 ราย (ร้อยละ 81.69) ใช้บริการออนไลน์ 165 ราย (ร้อยละ 27.97) 	<ul style="list-style-type: none"> ใช้บริการออนไลน์ 465 ราย (ร้อยละ 63.87) มาใช้บริการที่สถาบันวิทยบริการ 440 ราย (ร้อยละ 60.44) ใช้ที่ห้องสมุดคณะ/สถาบันฯ 384 ราย (ร้อยละ 52.75)
ประเภทของสื่อที่ทำให้ รู้จักสถาบันวิทยบริการ*	ไม่มีการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> คู่มือ/เอกสารเผยแพร่แนะนำการใช้ห้องสมุด 373 ราย (ร้อยละ 51.24) เว็บไซต์สถาบันวิทยบริการ 271 ราย (ร้อยละ 37.23) อาจารย์/เพื่อน/ผู้อื่นแนะนำ 251 ราย (ร้อยละ 34.48)
ช่วงเวลาในการมาใช้บริการ สถาบันวิทยบริการ*	<ul style="list-style-type: none"> บ่าย (12.00-16.00 น.) 237 ราย (ร้อยละ 40.17) เย็น (16.00-19.00 น.) 182 ราย (ร้อยละ 30.85) เช้า (8.00-12.00 น.) 119 ราย (ร้อยละ 20.17) 	<ul style="list-style-type: none"> บ่าย (12.00-16.00 น.) 336 ราย (ร้อยละ 50.27) เย็น (16.00-19.00 น.) 351 ราย (ร้อยละ 48.21) เช้า (8.00-12.00 น.) 220 ราย (ร้อยละ 30.22)

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ประเด็นที่ศึกษา	ความพึงพอใจต่อการให้บริการ สถาบันวิทยบริการ (ปี 2551)	ความพึงพอใจต่อการให้บริการ สถาบันวิทยบริการ (ปี 2552)
วัตถุประสงค์หลัก ในการมาใช้บริการ*	<ul style="list-style-type: none"> • ทำรายงาน/วิทยานิพนธ์/งานวิจัย/ค้นคว้าข้อมูล 2,088 คะแนน • อ่านหนังสือที่นำมาเอง/อ่านหนังสือสอบ 1,738 คะแนน • ค้นคว้าข้อมูลความรู้ 1,550 คะแนน 	<ul style="list-style-type: none"> • ทำรายงาน/วิทยานิพนธ์/งานวิจัย/ค้นคว้าข้อมูล 569 ราย (ร้อยละ 78.16) • อ่านหนังสือที่นำมาเอง/อ่านหนังสือสอบ 496 ราย (ร้อยละ 68.13) • ใช้อินเทอร์เน็ตของสถาบันฯ 217 ราย (ร้อยละ 29.81)
ระดับความพึงพอใจต่อ สถาบันวิทยบริการ โดยรวม*	<p>ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ สถาบันวิทยบริการในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.90 หรือร้อยละ 78.00 (ค่าความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถาม = 491 ครั้ง)</p>	<p>ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ สถาบันวิทยบริการในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.90 หรือร้อยละ 78.00 (ค่าความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถาม = 686 ครั้ง)</p>
ระดับความพึงพอใจต่อ การให้บริการห้องสมุด*	<ul style="list-style-type: none"> • บริการยืม-คืนหนังสือ ($\bar{x} = 4.05$) • บริการสืบค้นข้อมูล CU Reference ($\bar{x} = 3.83$) • บริการสืบค้น Web OPAC ($\bar{x} = 3.81$) 	<ul style="list-style-type: none"> • บริการยืม-คืนหนังสือ ($\bar{x} = 4.05$) • บริการสืบค้นสารสนเทศ ($\bar{x} = 3.79$) • บริการคืนหนังสือด้วยตนเอง ($\bar{x} = 3.73$)
ระดับความพึงพอใจต่อ บริการออนไลน์*	<ul style="list-style-type: none"> • ฐานข้อมูล CU Reference ($\bar{x} = 3.83$) • เว็บไซต์สถาบันวิทยบริการ ($\bar{x} = 3.82$) • ฐานข้อมูล Web OPAC ($\bar{x} = 3.81$) 	<ul style="list-style-type: none"> • เว็บไซต์สถาบันวิทยบริการ ($\bar{x} = 3.81$) • ฐานข้อมูล CU Reference ($\bar{x} = 3.77$) • ฐานข้อมูล Web OPAC ($\bar{x} = 3.75$)
ระดับความพึงพอใจต่อ กิจกรรมส่งเสริมการใช้ สารสนเทศ*	<ul style="list-style-type: none"> • บริการแสดงหนังสือใหม่ ($\bar{x} = 3.75$) • นิทรรศการ ($\bar{x} = 3.74$) • ปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด ($\bar{x} = 3.69$) 	<ul style="list-style-type: none"> • บริการแสดงหนังสือใหม่ ($\bar{x} = 3.57$) • นิทรรศการ ($\bar{x} = 3.49$) • ปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด ($\bar{x} = 3.44$)
ระดับความพึงพอใจต่อ สิ่งอำนวยความสะดวก*	<ul style="list-style-type: none"> • คอมพิวเตอร์สำหรับการสืบค้นข้อมูล ($\bar{x} = 3.91$) • ที่นั่งอ่าน ($\bar{x} = 3.89$) • น้ำดื่ม ($\bar{x} = 3.86$) 	<ul style="list-style-type: none"> • ที่นั่งอ่าน ($\bar{x} = 3.90$) • หอน้ำ ($\bar{x} = 3.85$) • น้ำดื่ม ($\bar{x} = 3.84$)
ระดับปัญหาในการใช้ บริการ*	<ul style="list-style-type: none"> • ไม่เป็นปัญหา ความถี่สูงสุดคือ : ให้ข้อเสนอแนะ/ร้องเรียนแล้วไม่ได้รับการตอบสนอง (340 ราย) • ปัญหาที่พบบ่อยครั้ง ความถี่สูงสุดคือ : หาหนังสือ/สิ่งพิมพ์ไม่พบทั้งที่ไม่มีผู้ยืมไป (296 ราย) • ปัญหาที่บ่อยครั้ง ความถี่สูงสุดคือ : ไม่ทราบว่าสถาบันฯ มีบริการอะไรอีกบ้าง (142 ราย) • ปัญหาที่บ่อยครั้ง ความถี่สูงสุดคือ : ไม่ทราบว่าจะไปค้นคว้าเรื่องที่ต้องการจากที่ใด (114 ราย) • ปัญหาที่เกือบทุกครั้ง ความถี่สูงสุดคือ : ไม่ทราบว่าสถาบันฯ มีบริการอะไรอีกบ้าง (34 ราย) <p>*ศึกษาโดยจัดลำดับค่าความถี่การเกิดปัญหา แทนค่าเฉลี่ย*</p>	<ul style="list-style-type: none"> • หาหนังสือ/สิ่งพิมพ์ไม่พบทั้งที่ไม่มีผู้ยืมไป และไม่ทราบว่าสถาบันฯ มีบริการอะไรอีกบ้าง ($\bar{x} = 3.01$) • หนังสือสิ่งพิมพ์ไม่พอให้ยืม ($\bar{x} = 2.90$) • ไม่มีหนังสือ/สิ่งพิมพ์/ฐานข้อมูลที่ต้องการ ($\bar{x} = 2.88$)

ประเด็นที่ศึกษา	ความพึงพอใจต่อการให้บริการ สถาบันวิทยบริการ (ปี 2551)	ความพึงพอใจต่อการให้บริการ สถาบันวิทยบริการ (ปี 2552)
ประโยชน์ที่ได้รับ	1. ได้ข้อมูลระดับความพึงพอใจของรับบริการ ต่อการให้บริการของสถาบันวิทยบริการ ตามตัวชี้วัด ในระบบประกันคุณภาพ ของสถาบันวิทยบริการ 2. ได้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการให้บริการด้านต่าง ๆ ของสถาบันวิทยบริการ	

หมายเหตุ

- * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ
- หมายถึง ค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

4.50 - 5.00	คือ ระดับความพึงพอใจ/ระดับปัญหาที่มีต่อการให้บริการ	มากที่สุด
3.50 - 4.49	คือ ระดับความพึงพอใจ/ระดับปัญหาที่มีต่อการให้บริการ	มาก
2.50 - 3.49	คือ ระดับความพึงพอใจ/ระดับปัญหาที่มีต่อการให้บริการ	ปานกลาง
1.50 - 2.49	คือ ระดับความพึงพอใจ/ระดับปัญหาที่มีต่อการให้บริการ	น้อย
1.00 - 1.49	คือ ระดับความพึงพอใจ/ระดับปัญหาที่มีต่อการให้บริการ	น้อยที่สุด

ประโยชน์จากการศึกษาผู้รับบริการ

ตลอดระยะเวลา 9 ปี ของการศึกษาผู้รับบริการของสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 -2552 เป็นต้นมา ผลการศึกษาผู้รับบริการนอกเหนือจากการได้รับข้อมูลเพื่อตอบคำถามชี้วัดความสำเร็จ ทั้งในปริมาณและเชิงคุณภาพ ในระบบประกันคุณภาพขององค์กรตามที่ต้องการแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาในภาพรวมจากมุมมองและทัศนคติที่ผู้ใช้บริการมีต่อห้องสมุด ส่งผลให้มีการนำข้อมูลมาพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพ การบริการของห้องสมุดได้อย่างตรงความต้องการของผู้รับบริการอย่างต่อเนื่อง โดยข้อเสนอแนะที่ได้รับจากผล การศึกษาผู้รับบริการ สถาบันฯ ได้นำมาดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการบริการของห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง สำหรับประเด็นเด่นๆ สามารถสรุปได้ 6 ด้านดังนี้

1. ด้านกายภาพ/ความปลอดภัยและการรักษาทรัพย์สิน : สถาบันฯ ได้มีการจัดทำแผนในการพัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อม บรรยากาศ และระบบรักษาความปลอดภัยในอาคารอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้จากมีการปรับปรุงห้องน้ำใหม่ให้สะอาด สวยงาม ไร้กลิ่นอันไม่พึงประสงค์ มีการปรับปรุงระบบปรับอากาศภายในอาคาร รวมทั้งบำรุงรักษาเครื่องกระจายความเย็นเพื่อให้อุณหภูมิมีความเหมาะสม โดยเน้นการประหยัดพลังงานเป็นสำคัญ ตลอดจนดำเนินการติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ครอบคลุมพื้นที่ให้บริการทุกชั้นของอาคารสถาบันฯ เพื่อรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินของผู้รับบริการเป็นสำคัญ และในปีงบประมาณ 2553-2554 สถาบันฯ ได้กำหนดแผนสำหรับการปรับปรุงอาคารห้องสมุดในชั้นที่ 1-2 ให้มีโฉมใหม่โดยเน้นให้มีความทันสมัย สวยงาม สะอาด และมีอารยะสถาปัตย์ สามารถรองรับการใช้งานอย่างเต็มรูปแบบสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการทุกกลุ่ม

2. ด้านบริการสารสนเทศ : ได้จัดหาระบบการสืบค้นสารสนเทศในรูปแบบ Single Search เพื่อรองรับการสืบค้นข้อมูลจากหลายฐานข้อมูลพร้อมกันได้ในครั้งเดียว มีการจัดทำฐานข้อมูลหลากหลายรูปแบบ ให้ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงผ่านระบบออนไลน์ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว จัดให้บริการนำส่งเอกสารสำหรับอาจารย์ มีการติดตั้งเครื่องยืมหนังสือด้วยตนเองอัตโนมัติ (Self-Check) ติดตั้งตู้รับคืนหนังสือด้วยตนเอง (Book Drop) สำหรับการบริการตลอด 24 ชั่วโมง มีบริการยืมหนังสือด้วยตนเอง (Book Renewed) ทาง Web OPAC บริการจองหนังสือผ่านเว็บ (Hold) บริการตอบคำถาม และช่วยค้นคว้าระบบออนไลน์ในรูปแบบบริการอ้างอิงเสมือน (Virtual Reference Ser-

vices) บริการให้คำแนะนำปรึกษาผ่าน Subject Specialist ครอบคลุมสาขาวิชาต่างๆ นอกจากนี้ยังมีการขยายพื้นที่ให้บริการนอกเวลาราชการกรณีพิเศษถึงเที่ยงคืน

3. ด้านทรัพยากรสารสนเทศ : ได้มีการคัดเลือก/จัดหาทรัพยากรสารสนเทศหลากหลาย ทั้งเนื้อหาและรูปแบบ ให้มีความทันสมัย ครอบคลุมสาขาวิชาการต่างๆ มากยิ่งขึ้น ในปริมาณที่เพียงพอ โดยคำนึงถึงความสะดวกคล่องกับงบประมาณและนโยบายการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ ที่มุ่งเน้นทางด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทั่วไปและสหสาขาวิชา ทั้งนี้การจัดหาจะต้องไม่ซ้ำซ้อนกับห้องสมุดคณะ/สถาบันฯต่างๆ ในจุฬาฯ

4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก : ได้จัดให้มีโสตทัศนวัสดุและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยในปริมาณที่เพียงพอเหมาะสมกับงบประมาณและความต้องการของผู้รับบริการ เช่น คอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นสารสนเทศ คอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ระบบมัลติมีเดีย เพื่อการใช้งานอินเทอร์เน็ตสำหรับประชาคมจุฬาฯ มีการเพิ่มจุดเชื่อมต่อ Wireless LAN ในพื้นที่บริการทุกชั้นทั่วทั้งอาคารห้องสมุด พร้อมทั้งมีการจัดเตรียมพื้นที่สำหรับการใช้งานคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก เพื่อรองรับการใช้งานบริการเครือข่ายไร้สาย Nirasnet

5. ด้านการประชาสัมพันธ์ : ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์กิจกรรมและบริการต่างๆ ของสถาบันฯ เชิงรุก โดยการเพิ่มช่องทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้กว้างไกลและทั่วถึงมากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น การเผยแพร่กิจกรรมของสถาบันฯ ผ่านเว็บไซต์ บริการข่าวสารผ่าน TV Chanel@CAR โทรทัศน์ภายในมหาวิทยาลัย (UnetworkTV) ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Networking) ในรูปแบบต่างๆ

6. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ : ได้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรผู้ให้บริการ ให้มีศักยภาพในด้านต่างๆ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ด้วยการสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการฝึกอบรมทักษะความรู้ ทั้งในวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาอังกฤษ และวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมุ่งเน้นการส่งเสริมให้บุคลากรให้มีจิตใจมุ่งมั่นในการให้บริการ (Service Mind) และมีการสนับสนุนบุคลากรให้ได้รับการฝึกอบรม/ดูงานทั้งภายในและนอกประเทศ

บทสรุป

การนำผลการศึกษาผู้รับบริการไปใช้ประโยชน์ เพื่อการพัฒนาก่อนหน้านี้ สามารถทำได้หลากหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับหน่วยงานที่ศึกษาว่าจะเลือกและนำไปประเด็นใดไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพงานในองค์กรของตนเอง ทั้งนี้ควรพิจารณาและจัดลำดับความสำคัญว่าสิ่งใดควรพัฒนาเป็นลำดับก่อนหรือหลัง และต้องให้สอดคล้องกับงบประมาณ และทันต่อความต้องการของผู้รับบริการในยุคสมัยนั้น จึงจะถือว่าได้ใช้โอกาสจากการศึกษาผู้รับบริการมาปรับปรุงและพัฒนาองค์กรได้อย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย. (ออนไลน์). 2552. แหล่งที่มา : http://www.rayong.go.th/Strategy/PMQA_16/data/2552/PMQAbook1/RnD_technique_manual/Group3_p57-80.pdf .
- ทำไมต้องประกันคุณภาพ. (ออนไลน์). 2552. แหล่งที่มา : <http://www.car.chula.ac.th/qa-web/introduction.html>.
- รายงานการวิจัยผลการประชาสัมพันธ์ (Coverage index) สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : กรณีศึกษา การปฐมนิเทศห้องสมุดดิจิทัล สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการศึกษาความต้องการและความพึงพอใจของผู้รับบริการ สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- รายงานการวิจัยผลการประชาสัมพันธ์ (Coverage index) สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : กรณีศึกษา การประกันคุณภาพสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการศึกษาความต้องการและความพึงพอใจของผู้รับบริการสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- รายงานการศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ 2551. กรุงเทพฯ : สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- รายงานการศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ 2552. กรุงเทพฯ : สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา

สุพิศ บายลายคม*

ดร.ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์**

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา โดยจำแนกตามคณะ ตลอดจนเพื่อเสนอรูปแบบเค้าโครงเนื้อหาบทเรียนช่วยสอน ทักษะการรู้สารสนเทศบนเว็บไซต์ที่เหมาะสมสำหรับนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต ศรีราชา กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี ระดับชั้นปีที่ 1-4 ประจำปีการศึกษา 2549 จำนวน 361 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ F-test จากการวิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. นิสิตมีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศโดยรวมทุกมาตรฐาน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่า นิสิตมีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลางทุกมาตรฐาน โดยมาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมาตรฐานที่ 6 ความสามารถใช้สารสนเทศด้วยความเข้าใจและยอมรับประเด็น ทางด้านวัฒนธรรม จริยธรรม เศรษฐกิจ กฎหมาย และสังคมที่แวดล้อมด้วยการใช้สารสนเทศรองลงมา ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ความสามารถในการตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ มาตรฐานที่ 3 ความสามารถในการประเมินสารสนเทศ มาตรฐานที่ 5 ความสามารถประยุกต์สารสนเทศใหม่และสารสนเทศ ที่มีอยู่เดิมเพื่อสร้างแนวคิดใหม่หรือสร้างความเข้าใจใหม่ได้ มาตรฐานที่ 4 ความสามารถจัดการสารสนเทศที่รวบรวมหรือผลิตขึ้นมาได้ และมาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการค้นหาสารสนเทศ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบนิสิตทั้ง 3 คณะ โดยรวมพบว่า นิสิตที่ศึกษาในคณะต่างกัน มีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างไม่มีนัย เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายมาตรฐานพบว่า นิสิตที่ศึกษาในคณะต่างกัน มีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในมาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการค้นหาสารสนเทศ ส่วนมาตรฐานอื่นๆ ไม่พบความแตกต่างกัน เมื่อทดสอบเป็นรายคู่พบว่า นิสิตที่ศึกษา คณะทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการค้นหาสารสนเทศสูงกว่านิสิตคณะวิทยาการจัดการ ส่วนคู่อื่นไม่พบความแตกต่างกัน

3. จากการศึกษาและเปรียบเทียบ สามารถนำเสนอรูปแบบเค้าโครงเนื้อหาบทเรียนช่วยสอนทักษะการรู้สารสนเทศบนเว็บไซต์ที่เหมาะสมสำหรับนิสิตปริญญาตรี จำแนกเป็น 7 Module ดังนี้ Module 1 ความสำคัญของการรู้สารสนเทศ Module 2 การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ Module 3 การเข้าถึงสารสนเทศ Module 4 การประเมินสารสนเทศ Module 5 การจัดการสารสนเทศที่รวบรวมหรือผลิตขึ้นมาได้ Module 6 การประยุกต์ใช้สารสนเทศ Module 7 การใช้สารสนเทศด้วยความเข้าใจ

* นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารานเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

** ภาควิชาสารสนเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Abstract

The objectives of this research were to study and compare the information literacy of undergraduate students at Kasetsart University (KU) on Si Racha Campus by categorizing into faculties, and to present the format of the lesson content for teaching information skill on a suitable website for undergraduate students of KU on Si Racha Campus. The sample consisted of 361 undergraduate students from first year to fourth year in the academic year 2006. The research instrument was a questionnaire, and data was analyzed by using statistics of percentage, mean, standard deviation and F-test Statistic. The results of this research were as follows:

1. Undergraduate students of KU on Si Racha Campus had the information literacy as a whole at a moderate level. When considering each particular standard, it was found that the students' information literacy was at a moderate level in all standards, ranking from the highest to lowest means were: the 6th standard (The understanding and accepting the issues related to culture, ethic, economy, legislation, and the environment surrounded by information), the 1st standard (Realization of the need for information), the 3rd standard (Ability of information evaluation), the 5th standard (Ability of applying new and former information so as to create the new concept or create the new understanding), the 4th standard (Ability of managing the collected or produced information, and the 2nd standard (Ability of information searching), respectively.

2. The comparison of the information literacy in all standards among undergraduate students from 3 different Faculties showed that there was no significant difference ($p < 0.5$) among students in all Faculties. On comparing each standard, it was found that there was a significant difference ($p < 0.5$) in the 2nd standard (Ability of information searching) between the students from Faculty of Resource and Environment and those from Faculty of Management Sciences. While the other standards and Faculties, no significant differences were found ($p < 0.5$).

3. From the study and the comparison, the format of lesson content for teaching information skill on the website for undergraduate students was presented and categorized into 7 modules: the 1st Module (Significant of Information Literacy), the 2nd Module (Realization of Information Need), the 3rd Module (Information Access), the 4th Module (Information Evaluation), the 5th Module (Information Management), the 6th Module (Apply of Information), and the 7th Module (Understanding of using Information).

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปีพุทธศักราช 2546 รัฐบาลไทยได้กำหนดให้เป็น ปีแห่งการอ่านและการเรียนรู้ เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองในวโรกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระชนมายุครบ 48 พรรษา ในขณะเดียวกัน องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ยังได้กำหนดให้ ปี พ.ศ. 2546 ถึง 2555 เป็นศตวรรษแห่งการเรียนรู้ (Literacy Decade) ผ่านคำขวัญที่ว่า "Literacy as Freedom" โดยชี้ให้เห็นว่า ผู้ใหญ่มากกว่า 860 ล้านคนทั่วโลก ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ ในขณะที่มีเด็กมากกว่า 100 ล้านคน ไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาในระบบโรงเรียนได้ (United Nations, 2003) การขาดความรู้ประหนึ่งขาดเสรีภาพในการดำรงชีวิต ในชีวิตประจำวันจะเห็นได้ว่า บุคคล

ที่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้หรือไม่มีทักษะในการเรียนรู้จะถูกเอารัดเอาเปรียบได้ง่าย อีกทั้งความรู้ทางด้านกฎหมาย ซึ่งถือเป็นความรู้ที่ประชาชนในชาติจะต้องรับทราบและถือปฏิบัติ หากไม่ปฏิบัติตามถือว่าละเมิดกฎหมาย โดยบุคคลจะอาจเป็นผู้ไม่รู้ออกกฎหมายนั้นไม่ได้ (ทรงพันธ์ เติมประยงค์, 2547, หน้า 16) ตลอดจนความรู้ในด้านอื่นๆ ที่ใช้ในการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพก็มีความจำเป็นยิ่งเช่นกัน ซึ่งบ่อเกิดแห่งความรู้ต่างๆ มีที่มาจากสารสนเทศที่บุคคลต่างๆ ได้รับนั่นเอง

สารสนเทศนับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการกำหนดแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา และยังมีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในทุกๆ ระดับ ซึ่งในปัจจุบันพฤติกรรมการใช้สารสนเทศของผู้ใช้เปลี่ยนไป ก่อปรกับกระแสการปฏิรูปการศึกษาและนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และสังคมฐานความรู้ (Knowledge-Based Society) (ชาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์, 2548, หน้า 57) การได้รับสารสนเทศที่ถูกต้อง ทันเวลา จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวัน การทำงาน การแก้ปัญหา การตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาระดับโดยเฉพาอย่างยิ่ง การศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยหรืออุดมศึกษา เนื่องจากการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษานั้นการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นสำคัญ

ปัจจุบันนี้มหาวิทยาลัยได้สนับสนุนและส่งเสริมให้นิสิต/นักศึกษาได้ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ซึ่งสารสนเทศที่มีไว้ให้ศึกษาค้นคว้ามามีรูปแบบหลากหลาย ได้แก่ สิ่งพิมพ์ วัสดุย่อส่วน สื่อโสตทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฐานข้อมูลซีดีรอม ฐานข้อมูลออนไลน์ และฐานข้อมูลที่ได้มีการพัฒนาขึ้นเอง ทั้งนี้การที่นิสิต/นักศึกษาจะสามารถใช้สารสนเทศในการศึกษาเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่จะต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นประกอบด้วย เช่น ความพร้อมทางด้านทรัพยากรสารสนเทศ วัสดุอุปกรณ์ที่ประกอบในการเรียนรู้ ทั้งนี้ปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญสำหรับการใช้สารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ นิสิต/นักศึกษาต้องเป็นผู้รู้สารสนเทศ (Information Literacy Person) โดยมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ได้แก่ รูปแบบของสารสนเทศ หรือลักษณะของสารสนเทศ วิธีการแสวงหาสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ การค้นคืนสารสนเทศโดยใช้เครื่องมือต่างๆ การวิเคราะห์ ประเมินสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศที่ได้มาอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาในประเทศที่พัฒนาแล้วจึงให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างทักษะการรู้สารสนเทศดังกล่าว และมีความพยายามที่จะสร้างทักษะการรู้สารสนเทศให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้ที่เรียนรู้ได้อย่างอิสระและเป็นผู้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีหลายองค์กรได้กำหนดมาตรฐานความสามารถในการรู้สารสนเทศสำหรับนิสิต/นักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดังเช่น มาตรฐานการรู้สารสนเทศ ระดับอุดมศึกษา และบุคคลทั่วไปของประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ (Australian and New Zealand Information Literacy Framework, 2004) มาตรฐานการรู้สารสนเทศของประเทศสหรัฐอเมริกา (Association of College and Research Libraries, 2001) และมาตรฐานการรู้สารสนเทศของ UCLA (University of California Library Association, 2001)

การรู้สารสนเทศเป็นการสร้างพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นประโยชน์ต่อสภาพการเรียนรู้ทุกรูปแบบทุกแขนงวิชา และต่อการศึกษาระดับโดยเฉพาอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษาช่วยให้ผู้เรียนรอบรู้ในเนื้อหา และขยายความคิดออกไป การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นกลไกนำพาคนให้พัฒนาคุณภาพของตนอยู่เสมอ ดังนั้น การส่งเสริมและพัฒนาให้นิสิต/นักศึกษาให้มีทักษะด้านต่างๆ ที่จำเป็น เพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตนั้นมีความสำคัญมาก เพราะผู้สอนไม่สามารถส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาเรียนรู้ในทุกสิ่งทุกอย่างที่จำเป็นจะต้องรู้ก่อนที่จะจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัย (รังสรรค์ สุกันทา, 2543, หน้า 18) จะเห็นได้ว่าสถาบันแต่ละแห่งมุ่งสอนให้นิสิต/นักศึกษาคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดเป็น ทำเป็น และฝึกการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อที่จะให้เป็นพลเมืองที่ดี และจรรโลง

สังคม ดังนั้นการรู้สารสนเทศจึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมาย ทักษะการรู้สารสนเทศจะทำให้บัณฑิตสามารถเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง โดยไม่จำกัดเฉพาะในห้องสี่เหลี่ยมเท่านั้น บัณฑิตสามารถเรียนตามความสนใจของตนเอง โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ (สุจิน บุตรดีสุวรรณ, 2546)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในภาคตะวันออก ซึ่งเน้นการเรียนการสอนในสาขาวิทยาการจัดการ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมและวิศวกรรมศาสตร์ มีจำนวนนิสิต 5,317 คน การสร้างทักษะการรู้สารสนเทศให้กับนิสิต/นักศึกษา จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งด้าน ผู้สอน บรรณารักษ์ และผู้บริหารของมหาวิทยาลัย ตลอดจนหน่วยงานที่ให้บริการสารสนเทศ ได้แก่ สำนักหอสมุด หากผู้เกี่ยวข้องต่างๆ ได้รับทราบถึงความสามารถในการรู้สารสนเทศของนิสิต/ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็น นิสิตส่วนใหญ่ของมหาวิทยาลัย จะสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบเนื้อหาบทเรียนการรู้สารสนเทศ บนเว็บไซต์ สำหรับนิสิตดังกล่าวในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างทักษะและความสามารถในการรู้สารสนเทศ ได้ และจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้บริการสารสนเทศแก่นิสิต เพื่อหาแนวทางหรือวิธีส่งเสริม ให้นิสิตมีทักษะในการเข้าถึง ประเมิน และใช้ประโยชน์จากสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้ คุณภาพของบัณฑิตที่ผลิตออกไปนั้นบรรลุผลดังปณิธานของมหาวิทยาลัย และสอดคล้องกับแผนพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ของประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต ศรีราชา
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต ศรีราชา โดยจำแนกตามคณะ
3. เพื่อเสนอรูปแบบเค้าโครงเนื้อหาบทเรียนช่วยสอนทักษะการรู้สารสนเทศบนเว็บไซต์สำหรับนิสิต ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา

สมมติฐานของการวิจัย

นิสิตที่ศึกษาในคณะต่างกัน มีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1-4 ประจำปีการศึกษา 2549 ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา จำนวน 5,317 คน (มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา, ฝ่ายการศึกษา, 2549) โดยได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้ง 3 คณะ จำนวน 361 คน
2. ตัวแปรที่ศึกษา
 1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ คณะของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย คณะวิทยาการจัดการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ศรีราชา และคณะทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
 2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถด้านการรู้สารสนเทศ 6 มาตรฐาน (Australian and New Zealand Information Literacy Framework, 2004) ได้แก่

- มาตรฐานที่ 1 บุคคลผู้สารสนเทศสามารถตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ และกำหนดขอบเขต และลักษณะสารสนเทศที่ต้องการได้
- มาตรฐานที่ 2 บุคคลผู้สารสนเทศสามารถค้นหาสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- มาตรฐานที่ 3 บุคคลผู้สารสนเทศสามารถประเมินสารสนเทศ และกระบวนการ ในการค้นหาสารสนเทศได้
- มาตรฐานที่ 4 บุคคลผู้สารสนเทศสามารถจัดการสารสนเทศที่รวบรวมหรือผลิตขึ้นมาได้
- มาตรฐานที่ 5 บุคคลผู้สารสนเทศสามารถประยุกต์สารสนเทศใหม่ และสารสนเทศที่มีอยู่เดิม เพื่อสร้างแนวคิดใหม่หรือสร้างความเข้าใจใหม่ได้
- มาตรฐานที่ 6 บุคคลผู้สารสนเทศสามารถใช้สารสนเทศด้วยความเข้าใจและยอมรับประเด็นทางด้านวัฒนธรรม จริยธรรม เศรษฐกิจ กฎหมาย และสังคมที่แวดล้อมด้วยการใช้สารสนเทศได้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การกำหนดประชากรในการวิจัย ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ประจำปีการศึกษา 2549 ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา จำนวน 5,317 คน (มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา, 2549) คือ คณะวิทยาการจัดการ จำนวน 3,534 คน คณะวิศวกรรมศาสตร์ศรีราชา จำนวน 1,358 คน และคณะทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม จำนวน 425 คน โดยได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้ง 3 คณะ จำนวน 361 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ประจำปีการศึกษา 2549 จำนวน 361 คน ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซ์และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1979 อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 303) แลวนำกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ได้มาสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยไม่เป็นสัดส่วน และสุ่มเลือกตัวอย่างแบบเป็นระบบอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างในชั้นต่างๆ ในจำนวนที่เหมาะสม และเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรทั้งหมด

การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเพื่อวัดการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศ
2. สร้างแบบสอบถาม ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้เชี่ยวชาญด้านการรู้สารสนเทศ จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย
4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับเพศ ชั้นปี คณะ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดความสามารถการรู้สารสนเทศ ซึ่งเป็นการประเมินตนเอง โดยมีข้อคำถามจำแนกได้ตามดัชนีชี้วัดภายใต้ 6 มาตรฐาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตาม โดยนำแบบสอบถามไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างตามห้องเรียน อาคารเรียนประจำ แต่ละคณะของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา โดยเริ่มแจกแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2549 ถึงวันที่ 15 ธันวาคม 2549 จำนวน 400 ฉบับ ปรากฏว่าเก็บรวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งหมด 400 ฉบับ เมื่อนำมาตรวจสอบแล้วพบว่าเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 386 ฉบับ ทั้งนี้จึงได้คัดเลือกแบบสอบถามให้เหลือตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้จำนวน 361 ฉบับเท่านั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ และคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล
2. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อมูลสถานภาพโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มาดำเนินการโดยนำข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมาจำแนกตามเพศ ชั้นปี และคณะ โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
3. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดความสามารถด้านการรู้สารสนเทศ ซึ่งเป็นการประเมินตนเองมาดำเนินการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยที่ได้รับทำให้ทราบถึงความสามารถการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบเค้าโครงเนื้อหาบทเรียนช่วยสอนในการรู้สารสนเทศบนเว็บไซต์สำหรับนิสิต รวมทั้งเป็นแนวทางแก่บรรณารักษ์หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการส่งเสริม และพัฒนาให้นิสิตมีทักษะการเรียนรู้สารสนเทศมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

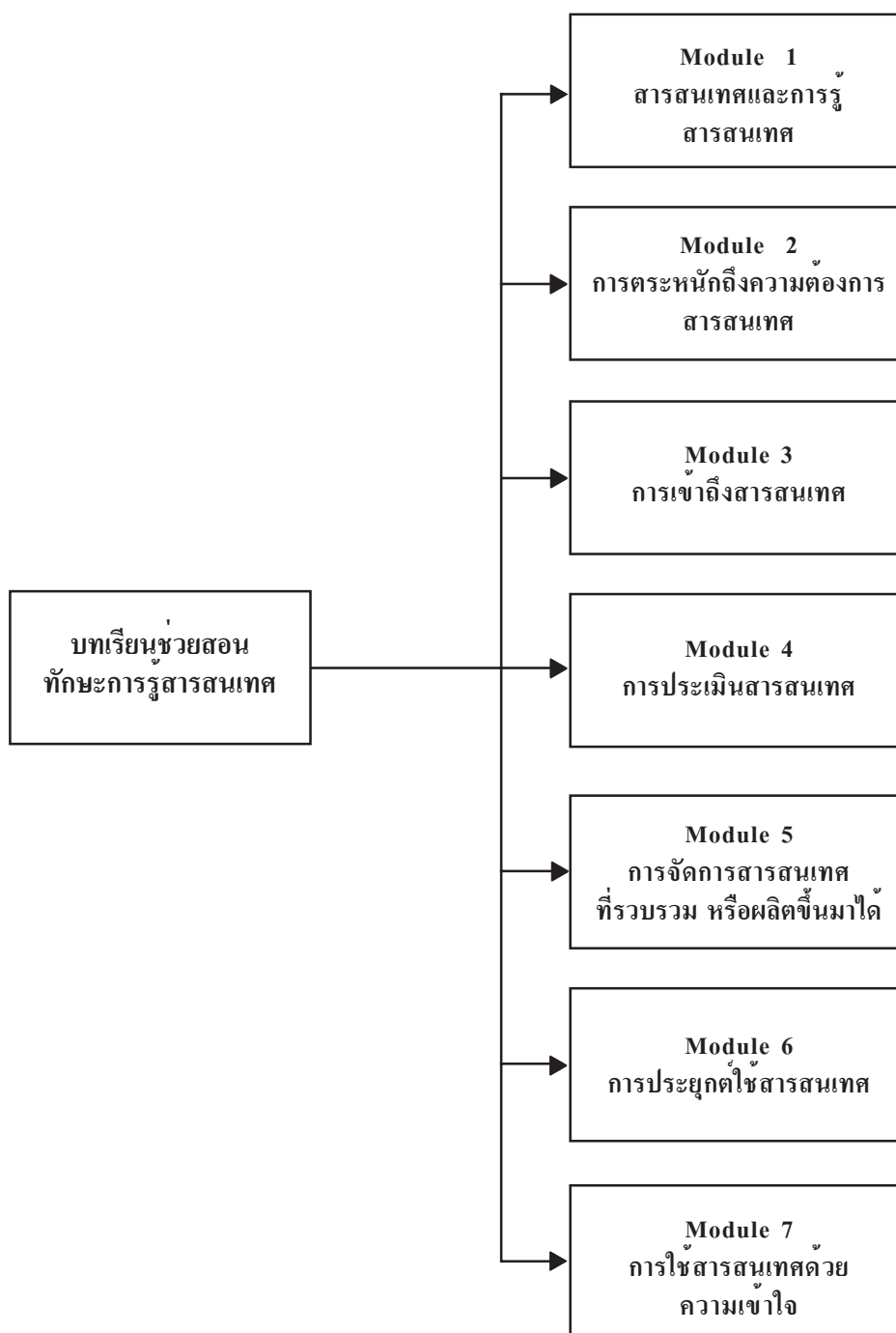
1. จากการศึกษาความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิต มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขต ศรีราชา ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศโดยรวมทุกมาตรฐาน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่า นิสิตมีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลางทุกมาตรฐาน โดยมาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มาตรฐานที่ 6 ความสามารถสารสนเทศด้วยความเข้าใจ และยอมรับประเด็นทางวัฒนธรรม จริยธรรม เศรษฐกิจ กฎหมาย และสังคมที่แวดล้อมด้วยการใช้สารสนเทศ รองลงมา ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ความสามารถในการตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ มาตรฐานที่ 3 ความสามารถในการประเมินสารสนเทศ มาตรฐานที่ 5 ความสามารถประยุกต์สารสนเทศใหม่และสารสนเทศที่มีอยู่เดิม เพื่อสร้างแนวคิดใหม่หรือสร้างความเข้าใจใหม่ได้ มาตรฐานที่ 4 ความสามารถจัดการสารสนเทศที่รวบรวมหรือผลิตขึ้นมาได้ และ มาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการค้นหาสารสนเทศ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ระหว่างนิสิตทั้ง 3 คณะ โดยรวมพบว่า นิสิตที่ศึกษาในคณะต่างกัน มีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายมาตรฐาน พบว่านิสิตที่ศึกษาในคณะต่างกันมีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในมาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการค้นหาสารสนเทศซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ส่วนมาตรฐานอื่นๆ ไม่พบความแตกต่างกัน

เมื่อทดสอบเป็นรายคู่ในมาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการค้นหาสารสนเทศ พบว่า นิสิตที่ศึกษา คณะทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และคณะวิทยาการจัดการมีความสามารถในการค้นหาสารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่พบความแตกต่างกัน

3. จากการศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา สามารถเสนอรูปแบบเค้าโครงเนื้อหาบทเรียน ช่วยสอนทักษะการรู้สารสนเทศบนเว็บไซต์ที่เหมาะสมสำหรับนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ได้ดังนี้

รูปแบบเค้าโครงเนื้อหาบทเรียนช่วยสอนทักษะการรู้สารสนเทศในชั้นเบื้องต้นทั่วๆ ไป จำนวนเป็น 7 Module ได้แก่

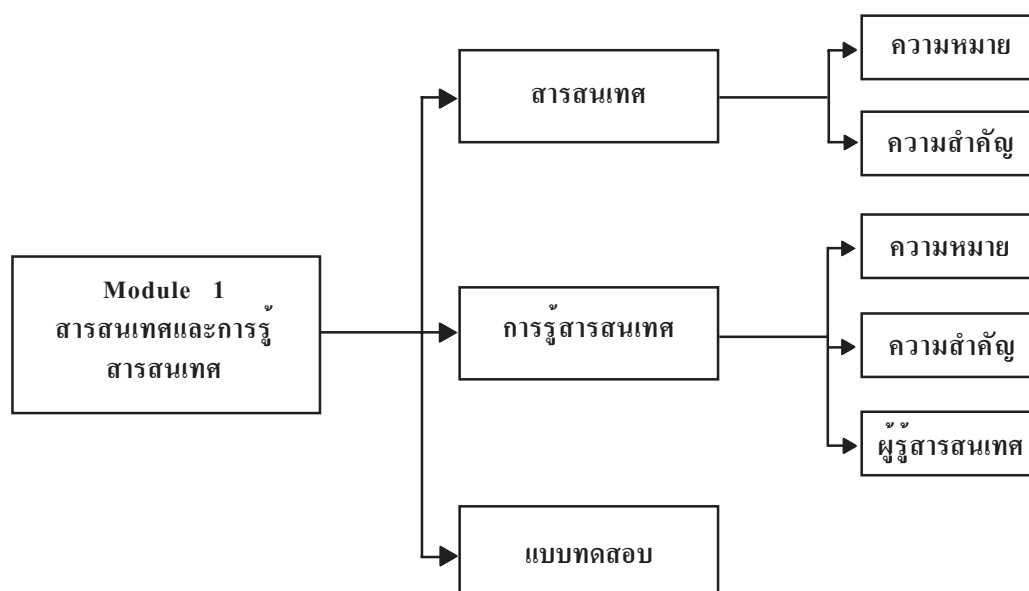
ภาพที่ 1 บทเรียนช่วยสอนทักษะการรู้สารสนเทศทั้ง 7 Module

จากการศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอรูปแบบเค้าโครงเนื้อหาบทเรียนช่วยสอน ทักษะการรู้สารสนเทศในชั้นเบื้องต้นต่างๆ ไป (ปรากฏดังภาพที่ 2) โดยจำแนกเป็น 7 Module ได้แก่ Module 1 สารสนเทศและการรู้สารสนเทศ เป็นการปูพื้นฐาน ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการรู้สารสนเทศ และทราบถึงคุณลักษณะของสารสนเทศ Module 2 การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ เป็นการสอนให้ผู้เรียนได้กำหนด/แสดงความต้องการสารสนเทศของตนเองได้อย่างชัดเจน รวมทั้งสามารถกำหนดลักษณะและรูปแบบของสารสนเทศที่ต้องการได้ Module 3 การเข้าถึงสารสนเทศ เป็นการสอนให้ผู้เรียนรู้จักเลือกใช้แหล่ง

สารสนเทศ วิธีการแสวงหาสารสนเทศ และฝึกทักษะให้ผู้เรียนเลือกวิธีการหรือเครื่องมือสืบค้นสารสนเทศได้เหมาะสมที่สุด รวมทั้งการใช้กลยุทธ์การค้นคืนสารสนเทศ Module 4 การประเมินสารสนเทศ เป็นการสอนให้ผู้หลักเกณฑ์การประเมินสารสนเทศ การวิเคราะห์ และสังเคราะห์สารสนเทศที่ได้นั้นความ Module 5 การจัดการสารสนเทศที่รวบรวมหรือผลิตขึ้นมาได้ โดยสอนให้ผู้เรียนสรุปสารสนเทศที่รวบรวมมาได้ และจัดระบบสารสนเทศได้ Module 6 การประยุกต์ใช้สารสนเทศ เป็นการสอนให้ผู้เรียนสามารถนำสารสนเทศที่ค้นคว้าได้มาเขียนเรียบเรียงใหม่ โดยประยุกต์ใช้สารสนเทศใหม่และสารสนเทศที่มีอยู่เดิม เพื่อสร้างแนวคิดใหม่หรือผลงานไปสู่ผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ Module 7 การใช้สารสนเทศด้วยความเข้าใจ ต้องการให้ผู้เรียนยอมรับวัฒนธรรม จริยธรรม และเศรษฐกิจทางสังคม และปฏิบัติตามระเบียบ จรรยาบรรณเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศได้ รวมทั้งการปฏิบัติตามกฎหมายลิขสิทธิ์ได้อย่างถูกต้อง

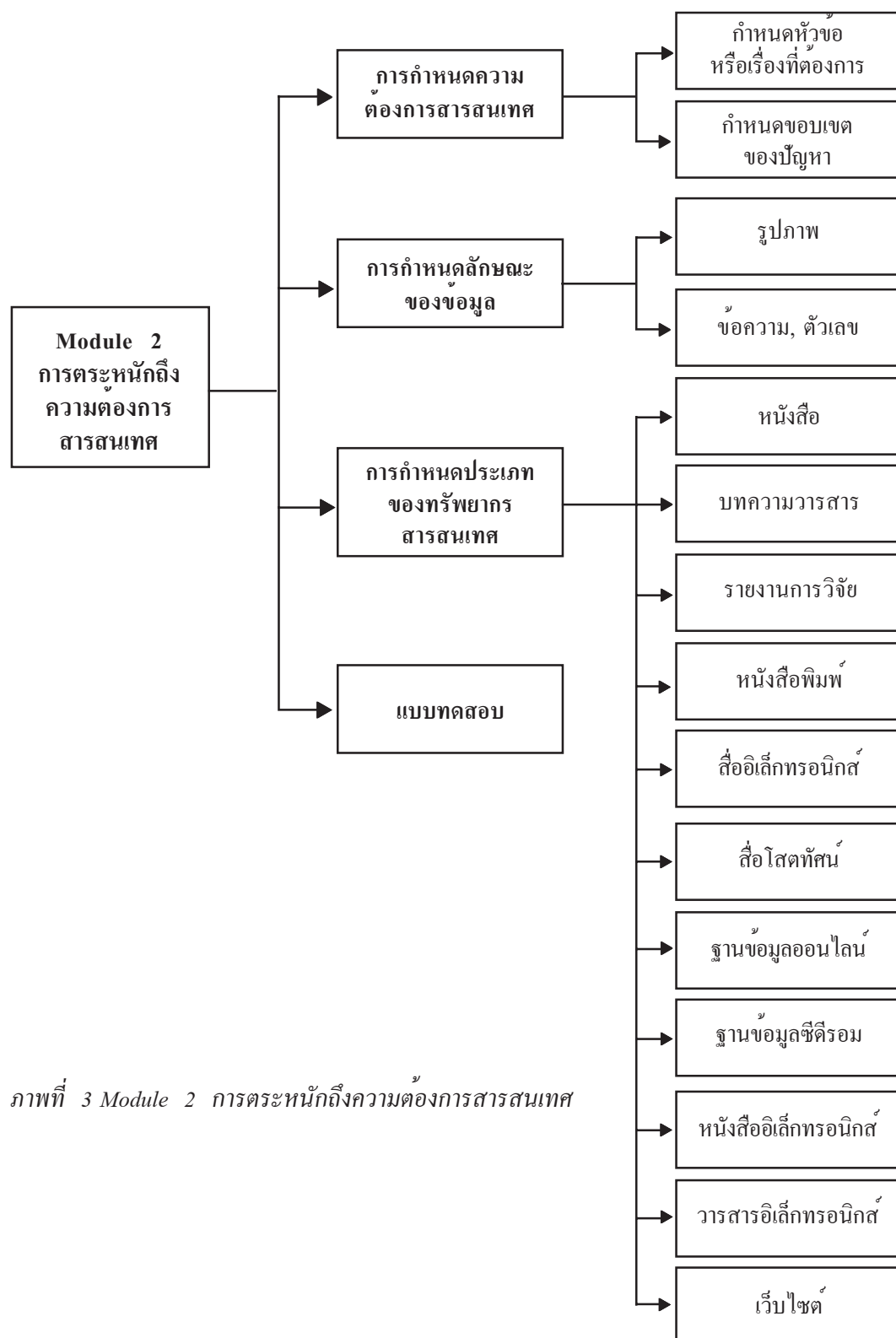
ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าตั้งแต่ Module ที่ 1 - Module ที่ 7 ที่ผู้วิจัยนำเสนอ นั้น จัดลำดับโดยเรียงตามพฤติกรรม การแสวงหาและการใช้สารสนเทศตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบกระบวนการ

จากการศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา สามารถเสนอรูปแบบเค้าโครงเนื้อหาบทเรียนช่วยสอน ทักษะการรู้สารสนเทศบนเว็บไซต์ที่เหมาะสมสำหรับนิสิตปริญญาตรี โดยใน Module 1 ความสำคัญของการรู้สารสนเทศ ซึ่งได้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของสารสนเทศ ความหมายและความสำคัญของการรู้สารสนเทศ คุณลักษณะของผู้รู้สารสนเทศ ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับทักษะการรู้สารสนเทศ โดยนิสิตจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจใน Module ที่ 1 ก่อนที่จะศึกษาใน Module อื่น ๆ ของบทเรียนช่วยสอน เพื่อให้นิสิตตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการค้นคว้าสารสนเทศด้วยตนเอง ปรากฏดังภาพที่ 3

ภาพที่ 2 Module 1 สารสนเทศและการรู้สารสนเทศ

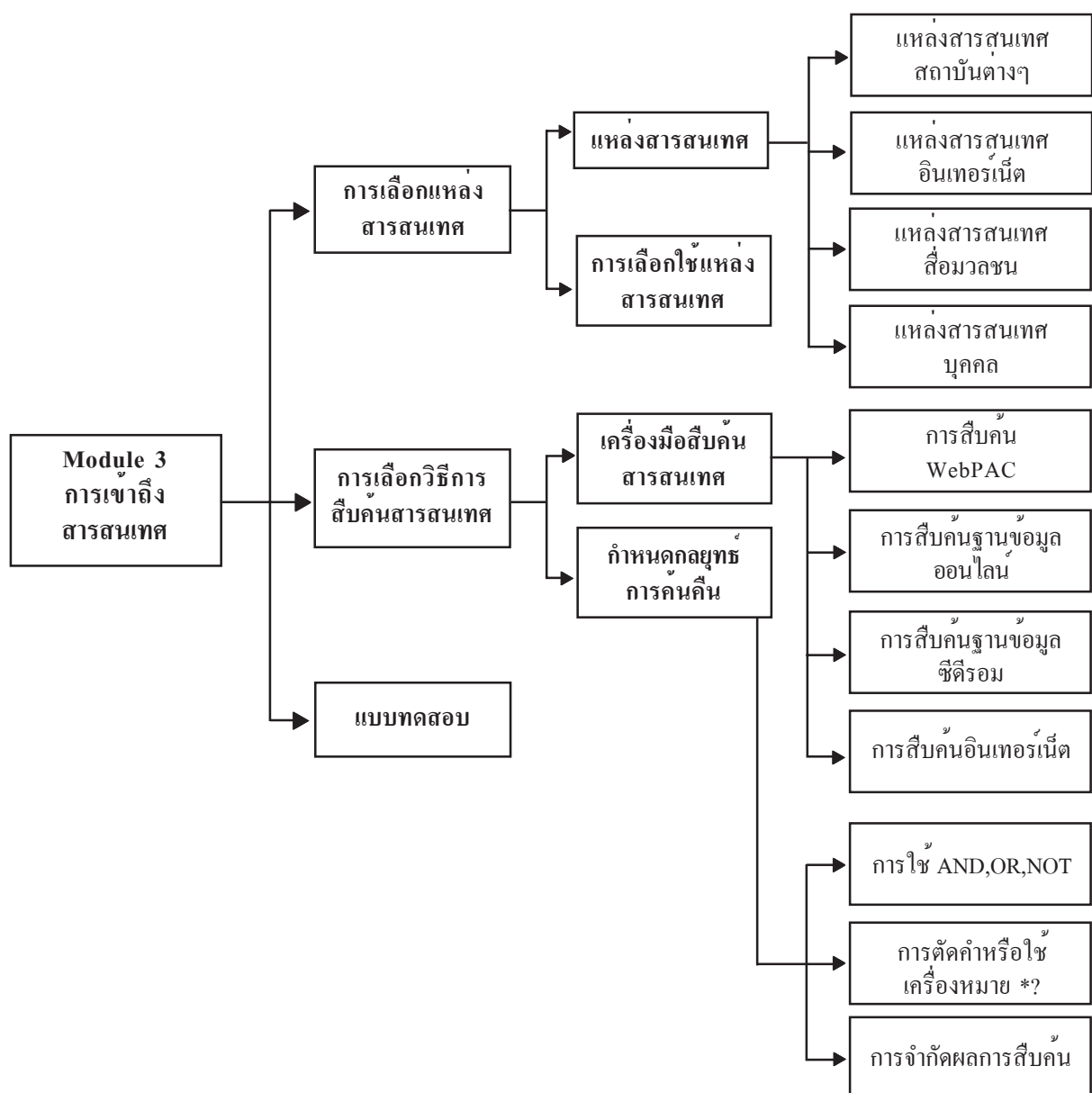
ผลการศึกษาความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ทั้ง 6 มาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่ 1 ความสามารถในการตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ ($\bar{x} = 3.41$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และสามารถลำดับความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิตโดยจัดมาตรฐานที่ 1 เป็นลำดับที่ 2 ซึ่ง ในมาตรฐานนี้ควรจะศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดความต้องการสารสนเทศ การกำหนดลักษณะของข้อมูล และการกำหนดประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ ปรากฏดังภาพที่ 4

ภาพที่ 3 Module 2 การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ

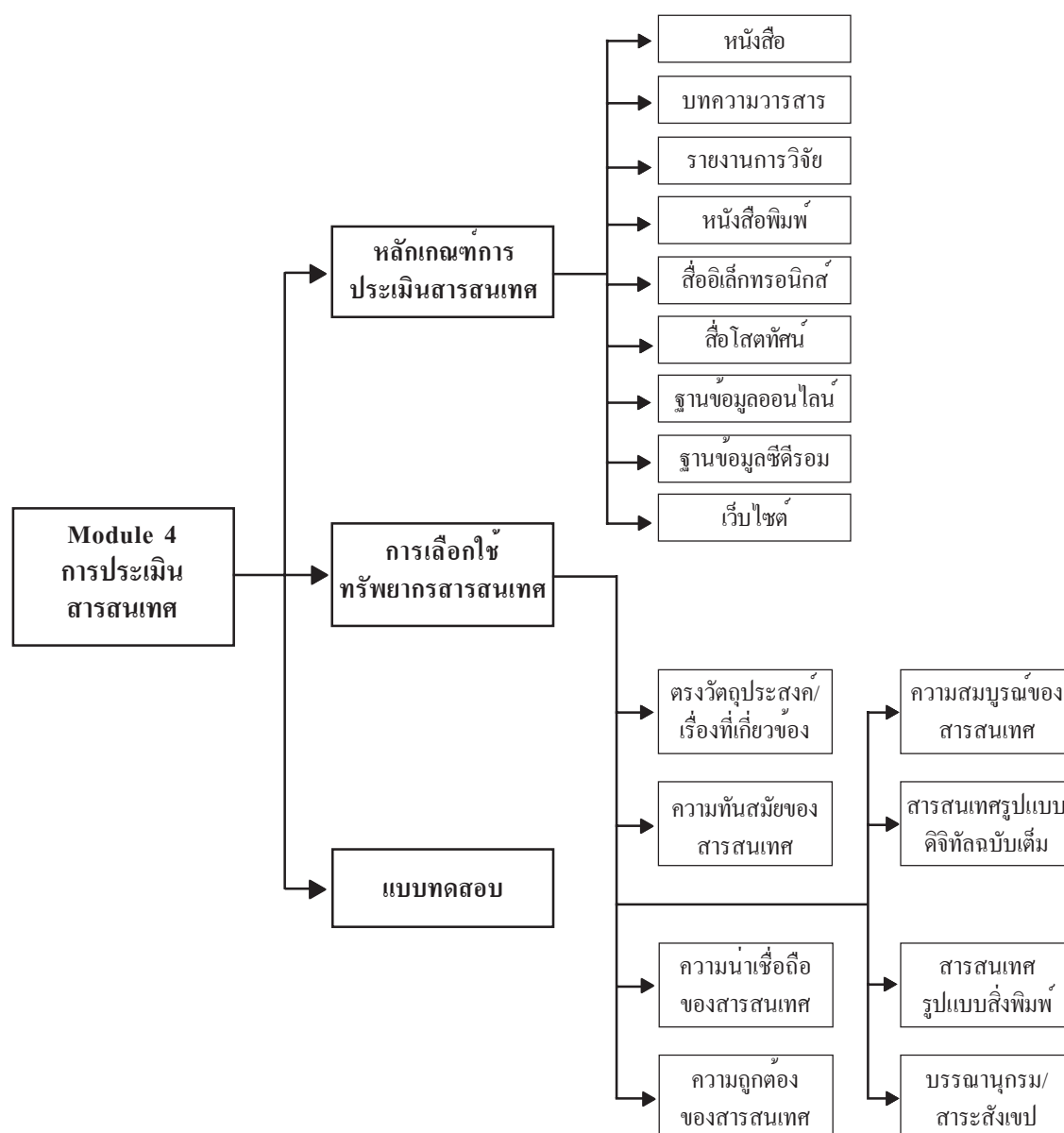
จากการศึกษาความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ทั้ง 6 มาตรฐาน พบว่ามาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการค้นหาสารสนเทศ ($\bar{x} = 3.21$)

ดังนั้น เมื่อนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา มีความสามารถในการค้นหาสารสนเทศน้อยที่สุดเมื่อใดเปรียบเทียบกับ 6 มาตรฐาน จึงจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมและพัฒนาทักษะในการเข้าถึงสารสนเทศให้แก่นิสิต โดยต้องให้นิสิตรู้จักเลือกแหล่งสารสนเทศต่างๆ เลือกวิธีการค้นคืนสารสนเทศ และกำหนดกลยุทธ์การค้นคืนสารสนเทศซึ่งในมาตรฐานที่ 2 นี้ จะต้องนำเสนอในรายละเอียดการค้นหาสารสนเทศมากเป็นพิเศษกว่ามาตรฐานอื่นๆ เพื่อที่จะทำให้ให้นิสิตมีความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศได้ตรงกับความต้องการของตนเอง โดยใช้กลวิธีการสืบค้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปรากฏดังภาพที่ 5

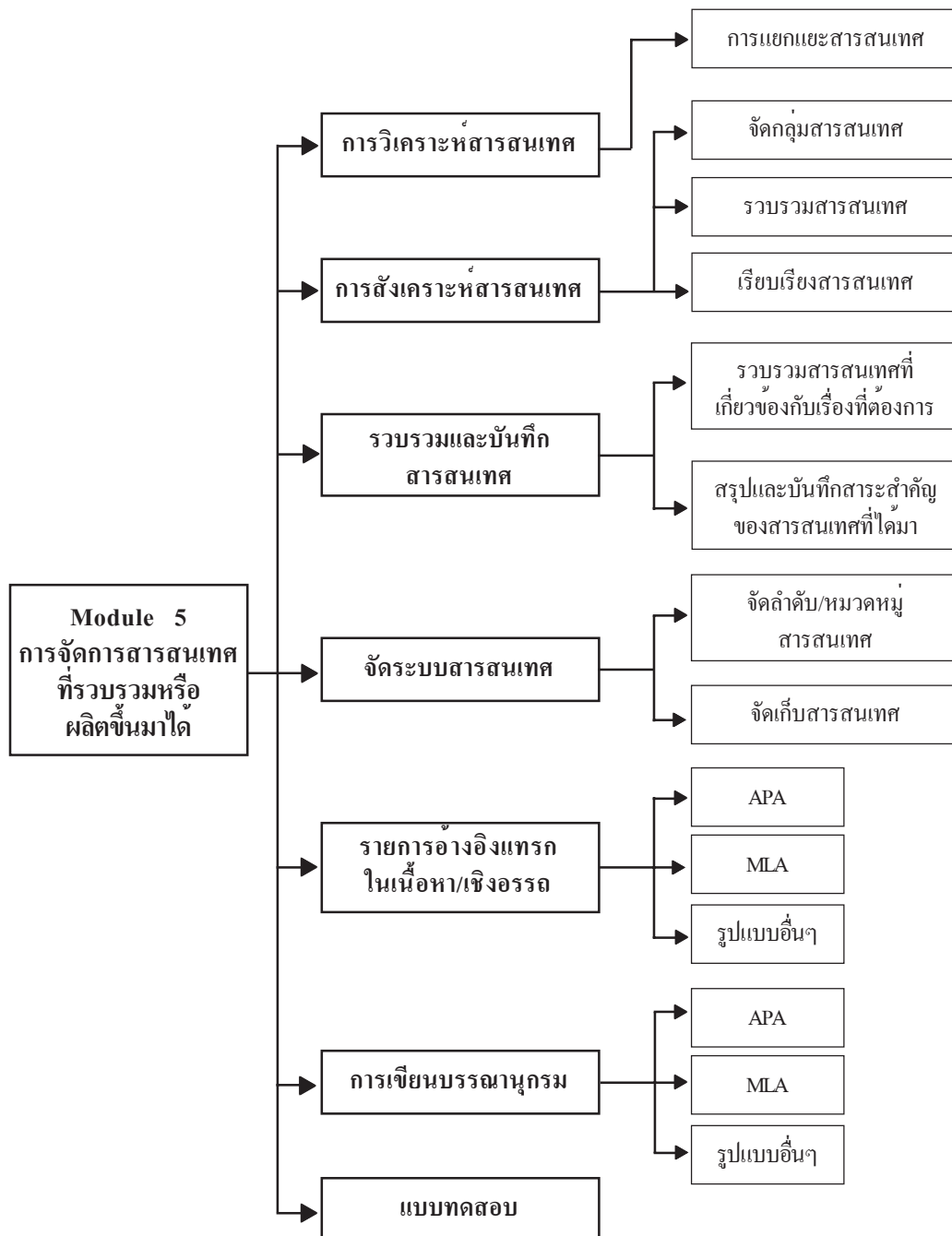
ภาพที่ 4 Module 3 การเข้าถึงสารสนเทศ

เมื่อศึกษาความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ทั้ง 6 มาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มาตรฐานที่ 3 ความสามารถในการประเมินสารสนเทศ ($\bar{x} = 3.42$) ซึ่งในมาตรฐานนี้นิสิตมีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศสูงกว่ามาตรฐานอื่นๆ ฉะนั้นควรจะศึกษา และทบทวนเพิ่มเติม ปรากฏดังภาพที่ 5

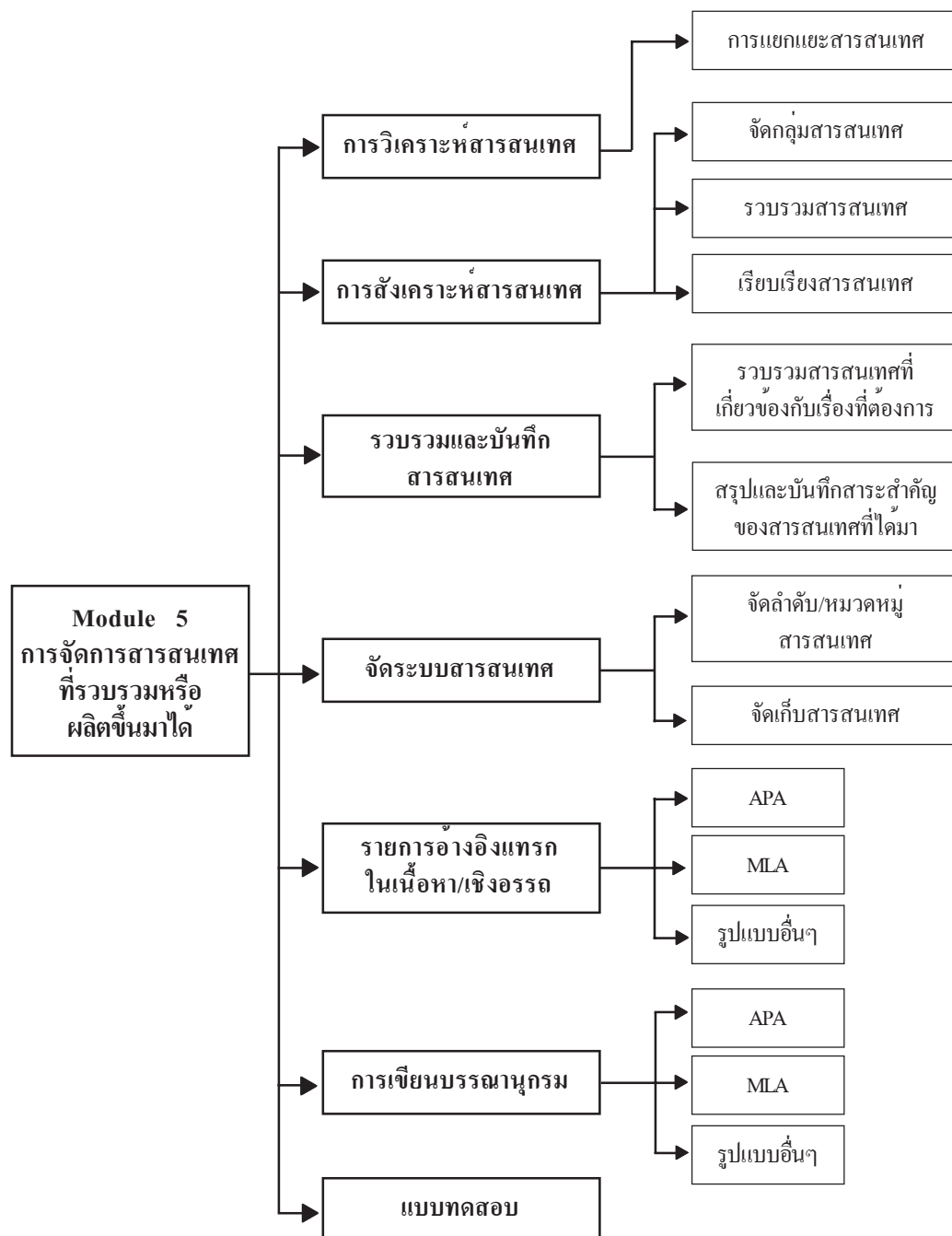
ภาพที่ 5 Module 4 การประเมินสารสนเทศ

เมื่อศึกษาความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ทั้ง 6 มาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่ 4 ความสามารถจัดการสารสนเทศที่รวบรวมหรือผลิตขึ้นมาได้ ($\bar{x} = 3.28$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อได้เปรียบเทียบทั้ง 6 มาตรฐาน สามารถลำดับความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิต โดยจัดมาตรฐานที่ 4 เป็นลำดับที่ 5 ซึ่งในมาตรฐานนี้จะต้องเน้นเกี่ยวกับการวิเคราะห์ และสังเคราะห์สารสนเทศที่ได้ศึกษาค้นคว้า รวบรวมและบันทึก จัดระบบสารสนเทศ รวมทั้งเขียนรายการอ้างอิง แทรกในเนื้อหา/ เชิงอรรถ และเขียนบรรณานุกรมแหล่งที่มาของสารสนเทศได้อย่างถูกต้องปรากฏดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 Module 5 การจัดการสารสนเทศที่รวบรวมหรือผลิตขึ้นมาได้

เมื่อศึกษาความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ทั้ง 6 มาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่ 5 ความสามารถประยุกต์สารสนเทศใหม่และสารสนเทศที่มีอยู่เดิม เพื่อสร้างแนวคิดใหม่หรือสร้างความเข้าใจใหม่ได้ ($\bar{x} = 3.36$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อได้เปรียบเทียบทั้ง 6 มาตรฐาน สามารถลำดับความสามารถด้านการรู้สารสนเทศ โดยจัดมาตรฐานที่ 5 เป็นลำดับที่ 4 ซึ่งในมาตรฐานนี้จะต้องเน้นให้นิสิตนำสารสนเทศที่ค้นคว้าได้มาเขียนเรียบเรียงใหม่ เพื่อนำเสนอในรูปแบบต่างๆ เช่น รายงานปัญหาพิเศษ โครงการ หรือบทความวิชาการ ฯลฯ ได้อย่างถูกต้อง ปรากฏดังภาพที่ 7

ภาพที่ 6 Module 5 การจัดการสารสนเทศที่รวบรวมหรือผลิตขึ้นมาได้

เมื่อศึกษาความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ทั้ง 6 มาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่ 5 ความสามารถประยุกต์สารสนเทศใหม่และสารสนเทศที่มีอยู่เดิม เพื่อสร้างแนวคิดใหม่หรือสร้างความเข้าใจใหม่ได้ ($\bar{x} = 3.36$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อได้เปรียบเทียบทั้ง 6 มาตรฐาน สามารถลำดับความสามารถด้านการรู้สารสนเทศ โดยจัดมาตรฐานที่ 5 เป็นลำดับที่ 4 ซึ่งในมาตรฐานนี้จะต้องเน้นให้นิสิตนำสารสนเทศที่ค้นคว้าได้มาเขียนเรียบเรียงใหม่ เพื่อนำเสนอในรูปแบบต่างๆ เช่น รายงานปัญหาพิเศษ โครงการ หรือบทความวิชาการ ฯลฯ ได้อย่างถูกต้อง ปรากฏดังภาพที่ 7

จากการศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ทั้ง 6 มาตรฐาน โดยจำแนกตามคณะ พบว่า นิสิตคณะวิทยาการจัดการ ควรจะศึกษาเพิ่มเติม และฝึกปฏิบัติจริงใน Module 3 การเข้าถึงสารสนเทศให้มากเป็นพิเศษ เนื่องจากคณะวิทยาการจัดการมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ในมาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการค้นหาสารสนเทศ ($\bar{x} = 3.13$) และคณะวิศวกรรมศาสตร์ศรีราชา เช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในมาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการค้นหาสารสนเทศ ($\bar{x} = 3.16$) ส่วนคณะทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ควรจะศึกษาเพิ่มเติมมากเป็นพิเศษใน Module 5 การจัดการสารสนเทศที่รวบรวม หรือผลิตขึ้นมาได้ เนื่องจากคณะทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ในมาตรฐานที่ 4 ความสามารถจัดการสารสนเทศที่รวบรวมหรือผลิตขึ้นมาได้ ($\bar{x} = 3.32$)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยสำหรับอาจารย์ผู้สอน

1. อาจารย์ผู้สอนควรแนะนำ และกระตุ้นให้นิสิตได้มีประสบการณ์ค้นคว้าด้วยตนเอง โดยมีการมอบหมายงานให้ไปค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศต่างๆ โดยรวบรวม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวส่งอาจารย์ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้สารสนเทศของนิสิตได้
2. อาจารย์ผู้สอนควรเอาใจใส่และส่งเสริมให้นิสิตได้เรียนรู้อย่างแท้จริง เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศ และเพื่อสร้างเสริมให้นิสิตมีความสามารถในการคิดหาเหตุผล วิเคราะห์ สังเคราะห์ ทั้งนี้เพราะการรู้สารสนเทศเป็นกิจกรรมที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องๆ เพื่อสร้างสมทักษะและความเชื่อมั่นให้แก่ นิสิต โดยผ่านการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริง
3. ควรให้รายวิชาทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการค้นคว้า เป็นวิชาบังคับสำหรับนิสิตทุกคณะ เพื่อให้ นิสิตมีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศดียิ่งขึ้นและเป็นผู้รู้สารสนเทศ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา
2. ควรศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา โดยเน้นเฉพาะด้านในมาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการค้นหาสารสนเทศ ในเชิงลึก เนื่องจากผลการวิจัยในครั้งนี้ นิสิตมีความสามารถในการค้นหาสารสนเทศโดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยทั้ง 6 มาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่ 2 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด
3. ควรศึกษาวิเคราะห์รูปแบบบทเรียนช่วยสอน ทักษะการรู้สารสนเทศบนเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ
4. ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ Module ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กมลรัตน์ สุขมาก. การรู้สารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริการและวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. CARIL (CAR for Information Literacy. (ออนไลน์), 2549. แหล่งที่มา : <http://www.car.chula.ac.th/Services/files/eCourses.htm>. (6 มกราคม 2549).
- ชุดิมา สัจจนันท์. "การรู้สารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาคณไทยและสังคมไทย," *วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช*. 14, 3 (2544) : 50-63.
- ดวงกมล อุณจิตติ. การประเมินการรู้สารสนเทศของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546.
- ทรงพันธ์ เจริมประยอง. "ห้องสมุดกับทักษะการเรียนรู้สารสนเทศ," *วารสารห้องสมุด*. 48, 1 (2547) : 15-28.
- ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. "ห้องสมุดมิติใหม่," *วารสารห้องสมุด*. 49, 1 (2548) : 57-60.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- ปกาศา เจียวกก. การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2547.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด). พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น. บทเรียนออนไลน์วิชาการรู้สารสนเทศ. (ออนไลน์). 2549. แหล่งที่มา : <http://vdo.kku.ac.th/mediacenter/mediacenter-uploads/lib/html/1071/home.htm>. (6 มกราคม 2549).
- มหาวิทยาลัยบูรพา. บทเรียนช่วยสอนการใช้ห้องสมุด. (ออนไลน์). 2550. แหล่งที่มา : <http://www.lib.buu.ac.th/tutorial/index.html>. (12 มกราคม 2550).
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. Information Literacy Program. (ออนไลน์). 2549. แหล่งที่มา : <http://ill.msu.ac.th/education/index.php>. (10 ธันวาคม 2549).
- รังสรรค์ สุกันทา. "การรู้สารสนเทศ: ชีตความสามารถที่จำเป็นเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต," *วารสารครุศาสตร์*. 28, 3 (2543) : 17-24.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2543.
- วิภากรณ บำรุงจิตต์. ทักษะทางสารสนเทศและการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.
- วุฒิพงษ์ บุญสง. การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2542.
- ศิริพร สุวรรณะ. "ความรู้และทักษะทางสารสนเทศในระดับอุดมศึกษา," *บรรณสาร สพบ*. 31, 1 (2542) : 35-49.
- ศิวราช ราชพัฒน์ และภรณ์ ศิริโชติ. "การสอนการรู้สารสนเทศทางเว็บไซต์ของห้องสมุด," *บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศ มข*. 21, 2 (2546) : 81-87.
- สมฤดี หัตถาพงษ์. การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2547.
- สมาน ลอยฟ้า. "การรู้สารสนเทศ: ทักษะที่จำเป็นสำหรับสังคมสารสนเทศ," *บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศ มข*. 19, 1 (2544) : 1-5.
- _____. "การสอนการใช้ห้องสมุด : พัฒนาการและแนวโน้ม," *วารสารห้องสมุด*. 46, 2 (2545) : 21-29.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. แนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการปฏิรูปอุดมศึกษา, 2544.
- สุจิน บุตรดีสุวรรณ. "การรู้สารสนเทศสำหรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา," *วารสารสารนิเทศ*. 10, 1-2 (2546) : 35-43.
- สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์. "แบบจำลองการรู้สารสนเทศ," *วารสารบรรณศาสตร์*. 12, 2 (2540) : 57-68.
- เสริมศรี ไชยสร, สุรพล บัวพิมพ์, สุนทรี คนเที่ยง. รายงานการวิจัยเอกสารเรื่องหลักเกณฑ์และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรี. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2543.

- Auderson, M. A. "Designing outcomes standards for information literacy," *Colorado Libraries*. 23, 4 (1997) : 41-42.
- Australian National University. *Graduate Information Literacy Program (GILP)*. (online). 2006.
Available : <http://ilp.anu.edu.au/>. (8 Jan 2006).
- Association of College and Research Libraries. *Competency standards for higher education standards, Performance indicator information literacy and outcomes*. (online). 2000. Available : <http://www.ala.org/acrl/ilstandardlo.htm>. (14 July 2005).
- _____. *Objectives for information literacy Instruction : A model statement for academic librarians*. (online). 2001.
Available : <http://ala.org/acrl/guides/objinfolit.html>. (15 July 2005).
- _____. *Information literacy competency standards for higher education*. (online). 2003. Available : <http://www.ala.org/ala/acrl/acrlstandards/informationliteracycompetency.htm>. (14 July 2005).
- Behrens, S. J. "A conceptual analysis and historical overview of information literacy," *College & Research Libraries*. 55, 4 (1994) : 309-322.
- Breivik, P. S., and Gordon, E. G. *Information literacy: Revolution in the Library*. New York : McMillan, 1989.
- Bury, S., and Oud, J. *Usability testing of an online information literacy tutorial*. (online). 2005. Available : www.emeraldinsight.com/0090-7324.htm. (2 September 2005).
- Caravello, P. S., et al. *Information competence at UCLA: Report of a survey project*. (online). 2001.
Available : http://www.library.ucla.edu/infocompetence/info_comp_report01. (14 July 2005).
- Central Queensland University. *Information literacy at CQU*. (online). 2006, Available : <http://www.library.cqu.edu.au/finding/compass/home.htm>. (7 Jan 2006).
- Crouse, W. F., Kasbohm, K. E. *Information literacy in teacher education : A collaborative model*. (online). 2004. Available : http://vnweb.hwwilsonweb.com/hww/shared/shared_main.jhtml;jsessionid=JIMBOELELHJZJQA3DIKSFF4ADUNGIIIV0?_requestid=48247. (19 February 2005).
- Curran, C. "Information literacy and the public library," *Public Libraries*, 29, 6 (1990) : 349-353.
- Doyle, C. S. *A concept for the information age*. (online). 1992. Available : [http://leraning.kern.org/tlc_resources/stories/storyReader\\$25](http://leraning.kern.org/tlc_resources/stories/storyReader$25). (19 February 2005).
- _____. *Information literacy in an information society : A concept for the information age*. New York : ERIC clearing house on information and technology Syracuse University, 1994.
- Eisenberg, M. B. and Johnson, D. *Computer skill for information problem-solving : Learning and teaching technology in context*. (online). 1996. Available : <http://ericit.org/digests/EDO-IR-1996-04.html>. (21 July 2004).
- Eisenberg, M. B., Lowe, C. A., Spitzer, K. L. *Information literacy : Essential skills for the information age*. Westport : Libraries, 1998.
- _____. *Information literacy : Essential skills for the information age* (2nd ed.). Westport : Florida International University. Information literacy at Florida International University. (online). 2006. Available : <http://intra.fiu.edu/library/tutorial/>. (7 Jan 2006).
- Florida International University Libraries. *Information literacy at Florida International University : A proposal for faculty senate from undergraduate council*. (online). 2000. Available : <http://www.fiu.edu/~library/ili/iliprop.html>. (28 October 2003).
- Greer, A., Weston, L., Alm, M. "Assessment of learning outcomes : A measure of progress in library literacy," *College & Research Libraires*, 52, 6 (1991) : 549-557.
- Hartman, E. *Understanding of information literacy: The perceptions of first year undergraduate students at the University of Ballarat*. (online). 2001. Available : http://web1.infotrac.galegroup.com/pur/=rc1_O_A77434595. (16 July 2005).

- Hepworth, W. *A study of undergraduate information literacy and skills: The Inclusion of information literacy and skill in the undergraduate curriculum, Paper presented at the International Federation of Library Associations and Institutions Annual Conference, Bangkok, Thailand. August 20-28, 1999.* (online). 1999. Available : <http://www.ifla.org/IV/ifla65/papers/107-124e.htm>. (16 July 2005).
- Humes, B. *Understanding information literacy.* (online). 1999. Available : <http://www.ed.gov/pubs/UnderLit/understanding.html>. (11 June 2005).
- IFLA. *67th IFLA council and general conference. August 16-25, 2001.* (online). 2001. Available : <http://www.ifla.org.html>. (16 August 2001).
- Julien, H. "Information literacy instruction in Canadian academic libraries : Longitudinal trends and international comparisons," *College & Research Libraries*. 61, 6 (2000) : 510-523.
- Kuhlthau, C. C. "Information skills for an information society : A review of research," *Information Reports & Bibliographies*, 19, 3 (1990) : 14-26.
- Kurbanoglu, S. S. "Self-efficacy : A concept closely linked to information literacy and lifelong Learning," *Journal of Documentation*, 59, 6 (2003) : 635-646.
- Lenox, M. & Walker, M. L. "Information literacy in the educational process," *Educational Forum*. 57, (1993) : 312-324.
- McCrack, L. J. "Academic programs for information literacy : Theory and Structure," *RQ*. 31, 4 (1992) : 485-495.
- Plotnick, E. *An assessment of information literacy among graduating teacher education majors of four Pennsylvania State System of Higher Education (SSHE) Universities.* (online). 1999. Available : <http://www.ericit.org/digest/EDO-IR-1999-02.html>. (19 July 2005).
- Rehman, S., Mohammad, G. P. "Relationship of library skills with selected personal and academic variables : A study of the undergraduate students of Kuwait University," *International Information & Library Review*, 34, 1 (2002) : 1-20.
- Schloman, B. *Information literacy : The benefits of partnership.* (online). 2001. Available : http://www.nursingworld.org/ojin/infocol/info_5.html. (14 July 2005).
- Seamans, N. H. *Information literacy : A study of freshman student's perceptions with recommendations.* (online). 2000. Available : <http://scholar.lib.vt.edu/theses/available/etd-05142001-104550/>. (16 July 2005).
- Spitzer, K. L., Eisenberg, M. B., Lowe, C. A. *Information literacy essential skills for the information age.* New York : ERIC clearinghouse on information technology, 1998.
- Thompson, H. M., Henley, S. A. *Fostering information literacy: Connecting national standards, goals 2000 and the SCAN report.* Englewood, Colorado : Library Limited, 2000.
- University of Calgary. *Information literacy group.* (online). 2000. Available : <http://www.Ucalgary.ca/library/ILG/action.html>. (16 July 2006).
- University of California Los Angeles Instructional Service Advisory Committee. *UCLA library's information competency survey.* (online). 2001. Available : <http://www.bol.ucla.edu/%7Ejshershm/project>., (19 June 2004).
- University of Iowa. *University of Iowa information literacy initiative.* (online). 2002. Available : <http://www.lib.uiowa.edu/user-ed/uiiassignments.html>. (28 August 2005).
- University of Putra Malaysia. *Information literacy program.* (online). 2000. Available : <http://lib.ump.edu.my/inflite.html>. (28 August 2005).
- WAAL Information Literacy Committee. *Information literacy competencies and criteria for academic libraries in Wisconsin Fall 1998.* (online). 2002. Available : <http://www.wla.lib.wi.us/waal/infolit/html>. (28 October 2004).

การพัฒนาระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม สำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต

The Development of Full-Text Thesis Database for Electronic Library

รัตนาภรณ์ กาศโอสถ*

ผศ.ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต โดยศึกษาความพึงพอใจ และเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต จาก 3 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รวมทั้งสิ้น 226 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความพึงพอใจ ของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

การพัฒนาระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต พัฒนาค้นโดยใช้โปรแกรมการจัดการฐานข้อมูลมายเอสคิวแอล (MySQL) และภาษาพีเอชพี (PHP) ซึ่งฐานข้อมูลที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการบันทึกข้อมูล การแก้ไขข้อมูล การลบข้อมูล การเพิ่มข้อมูล และสืบค้นข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในการใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต มีความพึงพอใจด้านการออกแบบหน้าจอ ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล ด้านการแสดงผล และด้านการติดต่อกับผู้ใช้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก นักศึกษากลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีความพึงพอใจในระดับมาก และนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจ ของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต ระหว่างนักศึกษาทั้ง 3 กลุ่มวิชา โดยรวมพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า ด้านการออกแบบหน้าจอ ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล ด้านการแสดงผล และด้านการติดต่อกับผู้ใช้ นักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

** ภาควิชาวิศวกรรมเทคโนโลยี คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

Abstract

The purpose of this research was to develop full-text thesis database for electronic library at Rangsit University and to compare the satisfaction of the database users. The sample of the study consisted of 226 students of Rangsit University, which included students from three groups; health sciences, science and technology, and humanities and social sciences. The data collection instrument was a questionnaire. The numerical rating scale was arranged into five levels and the statistics used for analysis were arithmetic mean, standard deviation, percentage, and F-test.

The development of full-text theses database for electronic library at Rangsit University was started by using Database Software Program MySQL and PHP Language. The developed database was able to record, edit, delete, add, and search.

The research result revealed that the sampling students were satisfied in using the developed database. The satisfaction was on the page design, display format, and user interface. In average, the scores showed at a high level of satisfaction. The students in humanities and social sciences group, and health sciences group were highly satisfied. The students in science and technology were moderately satisfied.

The comparison of satisfaction in using the developed database found out that the sampling students from three groups had different levels of satisfaction at the statistical significance level of .05. The comparison of satisfaction appeared in the page design, display format, and user interface found out the students in health sciences group, science and technology group, and humanities and social sciences group had different levels of satisfaction at the statistical significance level of .05.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ ข้อมูลความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ มีจำนวนมากและปรากฏอยู่ในหลายรูปแบบ เช่น สิ่งพิมพ์ สื่อต่างๆ ฐานข้อมูล และสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต ก่อให้เกิดปัญหาในการสืบค้นข้อมูลให้ตรงตามความต้องการ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ และการพัฒนาการจัดการสารสนเทศในปัจจุบัน มีผลต่อองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนมีความพยายามในการหาวิธีการจัดเก็บข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่ให้เป็นระบบ เพื่อสามารถสืบค้นและนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามความต้องการ แนวคิดเกี่ยวกับ "ฐานข้อมูล" (Database) จึงได้แพร่หลายและได้รับความสนใจมากขึ้น ฐานข้อมูลในฐานะเครื่องมือการจัดเก็บและการเข้าถึงข้อมูลทางวิชาการที่ตอบสนองความต้องการของนักวิชาการและนักวิจัย ทำให้การศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางวิชาการที่ปรากฏในสื่อต่างๆ หลายรูปแบบสามารถกระทำได้อย่างสะดวก และรวดเร็ว ดังนั้นฐานข้อมูลจึงได้รับความสนใจและมีความสำคัญอย่างยิ่ง ด้วยเหตุนี้จึงมีการพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อใช้ภายในหน่วยงานต่างๆ เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ปริมาณฐานข้อมูลมีเพิ่มมากขึ้นและครอบคลุมในหลายสาขาวิชา

ในโลกของสังคมข่าวสาร เทคโนโลยีสารสนเทศเปิดโอกาสให้ผู้ใช้งานสามารถแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกันได้ง่ายขึ้น การติดต่อสื่อสารก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากมาย สำหรับประโยชน์ในด้านการศึกษา สถาบันการศึกษาสามารถแสดงผลข้อมูลทางการศึกษา การวิจัยและโครงสร้างต่างๆ ของสถาบันเพื่อประโยชน์ของนักศึกษาและผู้สนใจ (วิทยา เรื่องพรวิสุทธิ, 2539, หน้า 7) ซึ่งหากได้มีการพัฒนารูปแบบการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ทางการศึกษาให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษาเกิดการพัฒนาด้านเทคโนโลยี และสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อกลางการเรียนรู้ อันก่อให้เกิดสิทธิประโยชน์ทางการศึกษาที่มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 9 เทคโนโลยีสารสนเทศ มาตรา 65-67 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542, 2542, หน้า 19-20) ซึ่งมีสาระสำคัญในการพัฒนาบุคลากร ทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้มีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

วิทยานิพนธ์เป็นสิ่งพิมพ์ประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการศึกษาค้นคว้า และวิจัย เนื่องจากปัจจุบันบัณฑิตมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นส่งผลให้วิทยานิพนธ์มีจำนวนมากขึ้น ทำให้เกิดข้อจำกัดในการสืบค้นข้อมูลและการใช้ข้อมูลวิทยานิพนธ์ จากปัญหาการเข้าถึงวิทยานิพนธ์ทำให้หน่วยงานบริการสารสนเทศ ได้แก่ ห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศต่างๆ จำเป็นต้องคำนึงถึงระบบการจัดเก็บและค้นคืนวิทยานิพนธ์ขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ในด้านการจัดเก็บหน่วยงานบริการสารสนเทศ ส่วนใหญ่จัดเก็บวิทยานิพนธ์แยกต่างหากและจัดเรียงตามหมวดหมู่ โดยแยกวิทยานิพนธ์ภาษาไทยและภาษาอังกฤษออกจากกัน ส่วนด้านการสืบค้นข้อมูลมีการจัดทำเครื่องมือช่วยค้นหลายๆ รูปแบบ เช่น บัตรรายการ สิ่งพิมพ์ที่รวบรวมรายชื่อวิทยานิพนธ์ ฐานข้อมูลบรรณานุกรมวิทยานิพนธ์ และซีดีรอมรวบรวมรายชื่อวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์เป็นสิ่งพิมพ์ที่มีรูปเล่มขนาดใหญ่ และมีปริมาณที่เพิ่มมากขึ้นทำให้ยากแก่การค้นหา ปัจจุบันเครื่องมือช่วยค้นวิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่อยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือรวมบทคัดย่อ จัดทำโดยบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง หนังสือรวมบรรณานุกรมและบทคัดย่อ จัดทำโดยหน่วยงานงานวิชาการ ส่วนเครื่องมือช่วยค้นที่จัดทำขึ้นโดยห้องสมุดมีทั้งบัตรรายการ บัญชีรายชื่อวิทยานิพนธ์ และฐานข้อมูล ซึ่งฐานข้อมูลส่วนใหญ่เป็นการรวบรวมวิทยานิพนธ์ทุกสาขาวิชา และให้ข้อมูลรายการบรรณานุกรม บทคัดย่อ มีมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่ให้ข้อมูลวิทยานิพนธ์ลักษณะเอกสารฉบับเต็ม (Full-Text) การให้บริการฐานข้อมูลฉบับเต็ม ผู้ใช้สามารถสืบค้นข้อมูลได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยไม่จำกัดสถานที่ สามารถศึกษาทางไกลได้ จึงเป็นการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย การบริการของห้องสมุดต้องการการสนับสนุนให้เข้าถึงสารสนเทศให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้โดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ผู้ใช้ควรได้รับบริการที่มีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการ (Marales, 2000, pp. 212-221)

มหาวิทยาลัยรังสิต มีนโยบายที่มุ่งไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic University: E-University) ที่ต้องการพัฒนาให้เป็นมหาวิทยาลัยเอกชน ที่เป็นผู้นำในด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ เพื่อบูรณาการการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยคือการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาสังคมและประเทศชาติทางด้านสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยเน้นให้นักศึกษาเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน และส่งเสริมให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง

การก้าวเข้าสู่การเป็นมหาวิทยาลัยอิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยรังสิต โดยการพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับปรุงการให้บริการทางวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การประสานงาน และระบบข้อมูลเพื่อการบริหารให้เกิดความคล่องตัว รวดเร็ว และเข้าถึงได้ด้วยตนเองทั้งในส่วนของผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา ในการลงทะเบียนและการสื่อสาร (E-Registration and Communication) บริการอาจารย์ที่ปรึกษา (E-Advisors and Professors) การเรียนด้วยตนเอง (E-Learning) ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Library) และสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ (E-Office) (มหาวิทยาลัยรังสิต, 2550, หน้า 3)

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้และแหล่งรวมทรัพยากรสารสนเทศ ได้ดำเนินตามนโยบายของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาให้เป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Library) เพื่อให้การบริการได้สะดวก รวดเร็ว และตรงตามความต้องการ โดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาใช้ในการดำเนินงานห้องสมุด ทั้งอุปกรณ์ (Hardware) โปรแกรม (Software) และบุคลากร (Peopleware) ในการจัดการและการให้บริการวิทยานิพนธ์แก่นักศึกษา บุคลากรภายในมหาวิทยาลัย และบุคคลภายนอกที่สนใจ การเข้าถึงข้อมูลได้ยาก ลำบาก และไม่ได้รับข้อมูล ที่จะช่วยในการตัดสินใจในการคัดเลือกเรื่องที่ตรงกับความต้องการ เนื่องจากข้อมูลวิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยรังสิตรวมอยู่ในฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทของห้องสมุด ซึ่งไม่สามารถสืบค้นบทคัดย่อของวิทยานิพนธ์ได้ หากมีการจัดระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ จะช่วยให้เกิดการติดต่อสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการประหยัดต้นทุน การดำเนินการ และการตัดสินใจ ประกอบกับปัจจุบันคอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทในด้านการจัดการทรัพยากรสารสนเทศ รวมถึงระบบฐานข้อมูล และการประยุกต์ใช้สารสนเทศต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการรวบรวมข้อมูล การสร้างสารสนเทศและการนำสารสนเทศไปใช้งานด้านต่างๆ (สุชาดา กิระนันท์, 2541, หน้า 2)

เพื่อให้การค้นคว้าข้อมูลการวิจัยในลักษณะของวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นแหล่งรวมข้อมูล การวิจัยที่มีจำนวนมากสามารถทำได้สะดวก รวดเร็ว ช่วยในการตัดสินใจให้ได้ข้อมูลตรงตามความต้องการมากยิ่งขึ้น และเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย การเก็บรวบรวมข้อมูลวิทยานิพนธ์ไว้อย่างสมบูรณ์ทั้งรายการบรรณานุกรม บทคัดย่อ และเอกสารฉบับเต็ม ซึ่งจะประโยชน์ต่อนักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา บรรณารักษ์ และผู้สนใจ ในการสืบค้นข้อมูลที่เป็นรายการบรรณานุกรม บทคัดย่อ และเอกสารฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ที่จัดเก็บไว้ในแหล่งเดียวกันได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และตรงตามความต้องการอย่างมีประสิทธิภาพในรูปแบบฐานข้อมูล

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบการพัฒนาและดูแลงานทางด้านฐานข้อมูลของห้องสมุด จึงมีความสนใจในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยรังสิตในรูปแบบของฐานข้อมูล (Database) ซึ่งเป็นการจัดการข้อมูล และเรียกใช้ได้อย่างมีระบบโดยใช้โปรแกรมมายเอสคิวแอล (MySQL) ในการสร้างฐานข้อมูล ร่วมกับการใช้โปรแกรมภาษาพีเอชพี (PHP) ใช้โปรแกรมอะโครเบต ดีสทริลเลอร์ (Acrobat Distiller) สำหรับจัดเก็บเอกสารในรูปแบบของพีดีเอฟ (PDF) และใช้โปรแกรมดรีมวีฟเวอร์ (Dreamweaver) สำหรับสร้างเว็บเพจ (Web Page) จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ นักพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (วราห์ศักดิ์ พงษ์สวัสดิ์, 2548) พบว่า โปรแกรมทั้งสี่สามารถใช้งานร่วมกันได้ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงในการพัฒนาฐานข้อมูลบนระบบอินเทอร์เน็ต โดยฐานข้อมูลดังกล่าวจะเป็นฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์มหาวิทยาลัยรังสิต สำหรับการจัดการและให้บริการวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต ทั้งนี้ฐานข้อมูลที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยข้อมูลด้านต่างๆ คือ 1) ข้อมูลเบื้องต้นของวิทยานิพนธ์ 2) บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ 3) ข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้ใช้จะมีความพึงพอใจต่อการใชระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์มหาวิทยาลัยรังสิต

ทั้งนี้เพราะฐานข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ ต่อการศึกษาของคณาจารย์ ผู้วิจัย บรรณารักษ์ นักศึกษา และผู้ที่สนใจ สำหรับใช้เป็นแหล่งศึกษาข้อมูลวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะตอบสนองความต้องการใช้ข้อมูล ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และบรรลุวัตถุประสงค์ของผู้ใช้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์มหาวิทยาลัยรังสิต
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับ ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์มหาวิทยาลัยรังสิต
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต ระหว่างกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้ใช้มีความพึงพอใจต่อการใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต ในระดับมาก
2. ผู้ใช้กลุ่มวิชาที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต โดยใช้โปรแกรมมายเอสคิวแอล (My SQL) และภาษาพีเอชพี (PHP) ที่มีความสามารถในการจัดเก็บ และค้นคืน วิทยานิพนธ์ ในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้ปฏิบัติงานสามารถเพิ่มเติม และแก้ไขฐานข้อมูลได้
วิทยานิพนธ์ที่สร้างระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต เป็นผลงานวิทยานิพนธ์ภาษาไทยของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต ที่ให้บริการที่ห้องสมุด ศูนย์บัณฑิตศึกษาภาวดี ห้องสมุดศูนย์บัณฑิตศึกษาสาธรรณี และสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

- 2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.1.1 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปีการศึกษา 2550 จำนวน 586 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปีการศึกษา 2550 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากประชากร ในข้อ 2.1.2 ตามตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1979 อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 303) ได้กลุ่มตัวอย่าง 226 คน

2.3 ตัวแปรที่ศึกษา

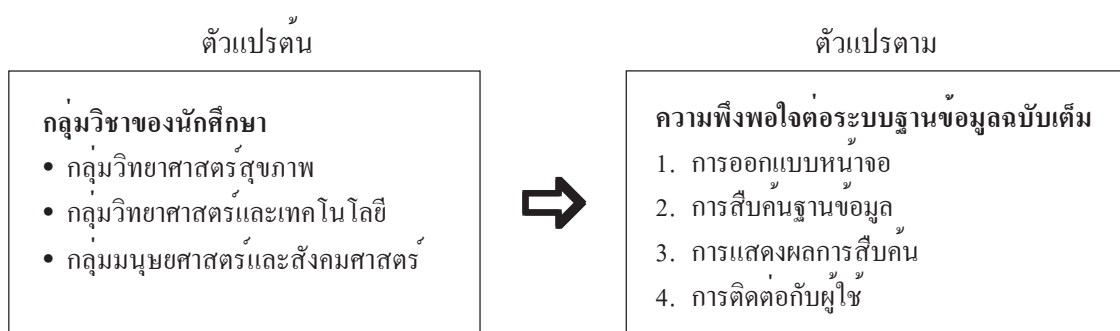
2.3.1 ตัวแปรต้น คือ

2.3.1.1 กลุ่มวิชาของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต 3 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

2.3.2 ตัวแปรตาม คือ

2.3.2.1 ความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบหน้าจอ ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล ด้านการแสดงผล และด้านการติดต่อกับผู้ใช้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Library) หมายถึง ห้องสมุดที่ให้บริการข้อมูล หรือสารสนเทศในรูปแบบเดิมที่เป็นสิ่งตีพิมพ์ หรือสื่อโสตทัศน จะถูกจัดเก็บไว้ในในรูปแบบของสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีเครื่องมือ หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ช่วยในการจัดเก็บและสืบค้นข้อมูล สามารถสืบค้นข้อมูลผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

2. การพัฒนาฐานข้อมูล หมายถึง การพัฒนาขั้นตอนและองค์ประกอบของฐานข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ โดยกำหนดรูปแบบของการพัฒนาฐานข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้ 1) การรวบรวมวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต 2) การวิเคราะห์ (Analysis) โครงสร้างและขั้นตอนการทำงานของฐานข้อมูล 3) การออกแบบ (Design) ฐานข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่ได้ออกจากการวิเคราะห์มาสร้างรูปแบบของฐานข้อมูล 4) การเขียนโปรแกรม (Programming) เป็นการพัฒนาโปรแกรมตามกระบวนการที่ศึกษา 5) การนำข้อมูลเข้า (Input) เป็นการบันทึกข้อมูลต่างๆ ของวิทยานิพนธ์เข้าสู่ระบบฐานข้อมูล 6) กระบวนการ (Process) ดำเนินการตามขั้นตอนของระบบฐานข้อมูล 7) ผลการดำเนินการ (Output) คือผลที่ได้รับเมื่อผ่านกระบวนการต่างๆ แล้ว 8) การประเมินความพึงพอใจ (Evaluation) ของผู้ใช้ฐานข้อมูล และ 9) การปรับปรุงแก้ไข (Improve) เป็นการปรับปรุงฐานข้อมูลให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้มากยิ่งขึ้น

3. **ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม (Full-Text Theses Database)** หมายถึง ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต โดยการรวบรวมผลงานวิจัยของนักศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ซึ่งเรียกว่า วิทยานิพนธ์ และผลงานวิจัยของนักศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ซึ่งเรียกว่ารายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระของกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต มีการจัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบ โดยใช้โปรแกรมมายเอสคิวแอล 4.0.12 (My SQL Database 4.0.12) ร่วมกับโปรแกรมภาษาพีเอชพี 2.4 (PHP MyAdmin Database Manager 2.4) ในการพัฒนาฐานข้อมูล การแสดงผลของฐานข้อมูลประกอบด้วย รายการทางบรรณานุกรม บทคัดย่อภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และเนื้อหาของวิทยานิพนธ์เต็มทั้งฉบับ

4. **ความพึงพอใจ (Satisfaction)** หมายถึง ผลรวมความรู้สึกเชิงบวกของนักศึกษาต่อการใช้งานฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบด้านการสืบค้นฐานข้อมูล ด้านการแสดงผล และด้านการติดต่อกับผู้ใช้

- 4.1 ด้านการออกแบบหน้าจอ หมายถึง ความสะดวกในการเข้าสู่การใช้งานฐานข้อมูล การกำหนดรูปแบบของฐานข้อมูลในการจัดวางองค์ประกอบของหน้าจอ เมนูคำสั่ง การกำหนดขนาดของตัวอักษรและการใช้สี
- 4.2 ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล หมายถึง ความง่ายต่อการสืบค้น มีความสะดวกในการสืบค้นและเข้าถึงข้อมูล มีหัวข้อในการสืบค้นครอบคลุมตามความต้องการ เช่น สาขาวิชา อาจารย์ที่ปรึกษา และปีที่พิมพ์ เป็นต้น
- 4.3 ด้านการแสดงผล หมายถึง ความรวดเร็วในการทำงานของระบบฐานข้อมูล ความถูกต้องในการแสดงผล รูปแบบการแสดงผลที่ได้จากการสืบค้น การนำเสนอข้อมูลโดยตรงตามความต้องการ และรายละเอียดของข้อมูลที่น่าเสนอเพียงพอต่อความต้องการ
- 4.4 ด้านการติดต่อผู้ใช้ หมายถึง ความสะดวกในการเข้าสู่การใช้งานฐานข้อมูล ความง่ายในการใช้งานฐานข้อมูล มีคู่มืออธิบายรายละเอียดขั้นตอนการใช้งานฐานข้อมูล และประโยชน์ในการใช้งาน

5. **ผู้ใช้ระบบ** หมายถึง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต ที่ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 ในประเภทวิชากลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2550

- 5.1 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ หมายถึง นักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ คณะเทคโนโลยีชีวภาพ และคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปีการศึกษา 2550
- 5.2 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หมายถึง นักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปีการศึกษา 2550
- 5.3 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษากลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หมายถึง นักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม วิทยาลัยบริหารธุรกิจและรัฐกิจ คณะนิเทศศาสตร์ คณะศิลปและการออกแบบ คณะศิลปศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว และการบริการ และสถาบันการทูตและการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปีการศึกษา 2550

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การกำหนดประชากรในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต ปีการศึกษา 2550 ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยรังสิตจำแนกตามกลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 586 คน โดยได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้ง 3 กลุ่มวิชา จำนวน 226 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต ปีการศึกษา 2550 จำนวน 226 คน ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1979 อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 303) แล้วนำกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยคำนวณสัดส่วน ดังนี้ กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ : กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี : กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็น 1 : 2.5 : 4 คิดเป็น 30 : 75 : 121 คน

ตารางที่ 1 จำนวนนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	กลุ่มวิชา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ	30	30
2	กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	80	75
3	กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	476	121
รวม		586	226

การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม และแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจในการใช้ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาฐานข้อมูล
2. รวบรวมข้อมูลวิทยานิพนธ์ภาษาไทยของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต ครอบคลุมตั้งแต่ปีการศึกษา 2541 ถึงปีการศึกษา 2548
3. พัฒนาระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต
4. สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ต่อระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม ในด้านการออกแบบหน้าจอ ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล ด้านการแสดงผล และด้านการติดต่อกับผู้ใช้
5. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างฐานข้อมูล จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย
6. นำแบบประเมินความพึงพอใจมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ต่อระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ ฉบับเต็ม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ กลุ่มวิชาที่กำลังศึกษาอยู่ และประสบการณ์การใช้ฐานข้อมูล

ส่วนที่ 2 เป็นแบบประเมินความพึงพอใจต่อระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต ในด้านการออกแบบหน้าจอ ด้านการสืบค้นฐานข้อมูลด้านการแสดงผล และด้านการติดต่อกับผู้ใช้ คำถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การประเมินความพึงพอใจต่อการออกแบบหน้าจอ

ตอนที่ 2 การประเมินความพึงพอใจต่อการสืบค้นฐานข้อมูล

ตอนที่ 3 การประเมินความพึงพอใจต่อการแสดงผล

ตอนที่ 4 การประเมินความพึงพอใจต่อการติดต่อกับผู้ใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนำระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต และแบบประเมินความพึงพอใจต่อระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม ไปดำเนินการให้กลุ่มตัวอย่างตามห้องเรียน ในแต่ละกลุ่มวิชาของมหาวิทยาลัยรังสิตทดลองใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม สำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต และทำการประเมินความพึงพอใจต่อระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ ฉบับเต็ม โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 8 - 16 มีนาคม 2551 จำนวน 279 ฉบับ เมื่อนำมาตรวจสอบแล้วพบว่า ที่สมบูรณ์ จำนวน 237 ฉบับ ทั้งนี้ได้คัดเลือกแบบสอบถามให้เหลือจำนวนตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ จำนวน 226 ฉบับเท่านั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ และคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล

2. นำแบบสอบถามส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลสถานภาพโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มาดำเนินการ โดยนำข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมาจำแนกตามเพศ อายุ กลุ่มวิชา และประสบการณ์ โดยการแจกแจงความถี่และหาการอยละ

3. นำแบบสอบถามส่วนที่ 2 เป็นแบบประเมินความพึงพอใจต่อระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต ในด้านการออกแบบหน้าจอ ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล ด้านการแสดงผล และด้านการติดต่อกับผู้ใช้ มาดำเนินการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

ผลการวิจัยที่ได้รับห้องสมุดมีฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์มหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งเป็นแหล่งเผยแพร่งานวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต รวมทั้งเป็นแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลของห้องสมุดสำหรับจัดเก็บการทำรายการทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่างๆ สำหรับสนองตอบความต้องการของผู้ใช้

ผลการวิจัย

จากผลวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป พบว่า สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษากลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 1-2 ปี ที่เป็นเพศหญิง อายุ 31-40 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 มีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 2 ปีขึ้นไป ที่เป็นเพศหญิง อายุ 31-40 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 มีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 0-1 ปี ที่เป็นเพศหญิง อายุ 41-50 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 และมีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 2 ปีขึ้นไป ที่เป็นเพศหญิง อายุ 41-50 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 รวมนักศึกษากลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2

นักศึกษากลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 1-2 ปี ที่เป็นเพศชาย อายุ 20-30 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 มีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 2 ปีขึ้นไป ที่เป็นเพศชาย อายุ 20-30 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2 มีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 1-2 ปี ที่เป็นเพศชาย อายุ 31-40 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 และมีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 2 ปีขึ้นไป ที่เป็นเพศชาย อายุ 31-40 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 มีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 1-2 ปี ที่เป็นเพศหญิง อายุ 20-30 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 มีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 2 ปีขึ้นไป ที่เป็นเพศหญิง อายุ 20-30 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 มีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 1-2 ปี ที่เป็นเพศหญิง อายุ 31-40 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 และมีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 2 ปีขึ้นไป ที่เป็นเพศหญิง อายุ 31-40 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 รวมนักศึกษากลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 33.2

นักศึกษากลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 0-1 ปี ที่เป็นเพศชาย อายุ 20-30 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 มีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 1-2 ปี ที่เป็นเพศชาย อายุ 20-30 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 มีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 2 ปีขึ้นไป ที่เป็นเพศชาย อายุ 20-30 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 มีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 0-1 ปี ที่เป็นเพศชาย อายุ 31-40 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 มีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 1-2 ปี ที่เป็นเพศชาย อายุ 31-40 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7 และมีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 2 ปีขึ้นไป ที่เป็นเพศชาย อายุ 31-40 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 มีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 1-2 ปี ที่เป็นเพศชาย อายุ 41-50 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 และมีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 2 ปีขึ้นไป ที่เป็นเพศชาย อายุ 41-50 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 มีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 0-1 ปี ที่เป็นเพศหญิง อายุ 20-30 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 มีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 1-2 ปี ที่เป็นเพศหญิง อายุ 20-30 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2 มีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 2 ปีขึ้นไป ที่เป็นเพศหญิง อายุ 20-30 ปี

จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 มีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 1-2 ปี ที่เป็นเพศหญิง อายุ 31-40 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 15.9 มีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 2 ปีขึ้นไป ที่เป็นเพศหญิง อายุ 31-40 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 มีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 0-1 ปี ที่เป็นเพศหญิง อายุ 41-50 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 และมีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล 1-2 ปี ที่เป็นเพศหญิง อายุ 41-50 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2 รวมนักศึกษาในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 53.2

ตารางที่ 2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	กลุ่มวิชา ประสบการณ์ อายุ	วิทยาศาสตร์สุขภาพ			วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี			มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์			รวม
		0-1 ปี	1-2 ปี	2 ปี ขึ้นไป	0-1 ปี	1-2 ปี	2 ปี ขึ้นไป	0-1 ปี	1-2 ปี	2 ปี ขึ้นไป	
ชาย	20-30 ปี					12 (5.3)	14 (6.2)	4 (1.8)	26 (11.5)	4 (1.8)	60 (26.6)
	31-40 ปี					4 (1.8)	12 (5.3)	7 (3.1)	13 (5.7)	1 (0.4)	37 (16.3)
	41-50 ปี								1 (0.4)	1 (0.4)	2 (0.8)
	51ปีขึ้นไป										
หญิง	20-30 ปี					7 (3.1)	12 (5.3)	1 (0.4)	5 (2.2)	9 (4.0)	34 (15.0)
	31-40 ปี		24 (10.6)	4 (1.8)		6 (2.7)	8 (3.5)		36 (15.9)	6 (2.6)	84 (37.1)
	41-50ปี	1 (0.4)		1 (0.4)				2 (0.8)	5 (2.2)		9 (3.8)
	51ปีขึ้นไป										
รวม				30			75			121	226
ร้อยละ				(13.2)			(33.2)			(53.2)	(100)

2. ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม ประกอบด้วย 4 ด้าน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม

ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบ ฐานข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มวิชา โดยรวม	n = 226		ลำดับที่	การแปลผล	t	p
	\bar{X}	SD				
1. ด้านการออกแบบหน้าจอ	3.50	0.90	มาก	3	-8.35	.000
2. ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล	3.71	0.81	มาก	2	-5.38	.000
3. ด้านการแสดงผล	3.86	0.89	มาก	1	-2.36	.009
4. ด้านการติดต่อกับผู้ใช้	3.06	0.89	ปานกลาง	4	-15.88	.000
รวม	3.53	0.87	มาก		-8.12	.000

จากตารางที่ 3 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต ทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.53$) โดยเรียงลำดับจากความพึงพอใจระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ด้านการแสดงผล ($\bar{x} = 3.86$) รองลงมาคือ ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล ($\bar{x} = 3.71$) ด้านการออกแบบหน้าจอ ($\bar{x} = 3.50$) มีความพึงพอใจในระดับมาก และด้านการติดต่อกับผู้ใช้ ($\bar{x} = 3.06$) มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง สรุปภาพรวมความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต ทั้ง 3 กลุ่มวิชา ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.53$)

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า มีค่าการกระจายอยู่ระหว่าง 0.81 - 0.90 โดยความพึงพอใจด้านการออกแบบหน้าจามีค่าการกระจายมากที่สุด ($SD = 0.90$) และด้านการสืบค้นฐานข้อมูลมีค่าการกระจายน้อยที่สุด ($SD = 0.81$)

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผู้ใช้มีความพึงพอใจต่อการใช่ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต ไม่สูงกว่าระดับมาก ตามเกณฑ์ความพึงพอใจ 4 คะแนนขึ้นไป ทั้งๆที่ค่า p มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ค่า t มีค่าเป็นลบ ค่า t ที่คำนวณได้อยู่ในเขตยอมรับสมมติฐานเป็นกลาง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจึงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เนื่องจากพบว่าความพึงพอใจของผู้ใช้ไม่สูงกว่าระดับมากตามสมมติฐานที่กำหนด ผู้วิจัยจึงนำเสนอข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยแสดงความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง และเทียบผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังรายละเอียดในตารางที่

ตารางที่ 4 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม ทั้ง 3 กลุ่มวิชา
ด้านการออกแบบหน้าจอ

ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลฯ ด้านการออกแบบหน้าจอ	n = 226		ลำดับที่	การแปลผล
	\bar{X}	SD		
1. ความสะดวกในการเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล	3.69	0.72	2	มาก
2. การจัดวางองค์ประกอบต่างๆ ได้สัดส่วน สวยงาม ง่ายต่อการใช้งาน	3.66	0.78	4	มาก
3. เมนูการใช้งานมีความชัดเจน สะดวกต่อการใช้งาน	3.89	0.76	1	มาก
4. รูปแบบอักษร สีตัวอักษร ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม	3.19	1.01	6	ปานกลาง
5. การจัดวางกราฟิกต่าง ๆ บนหน้าจอมีความเหมาะสม	2.88	1.11	7	ปานกลาง
6. การเชื่อมโยงของฐานข้อมูลในแต่ละหน้าจอ	3.57	0.88	5	มาก
7. ความพึงพอใจโดยรวมต่อลักษณะการออกแบบหน้าจอ ของฐานข้อมูล	3.69	0.79	2	มาก
รวม	3.50	0.90		มาก

จากตารางที่ 4 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลด้านการออกแบบหน้าจอ ในส่วนของเมนูการใช้งานมีความชัดเจน สะดวกต่อการใช้งาน ($\bar{X} = 3.89$) รองลงมาคือ ความสะดวกในการเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล ($\bar{X} = 3.69$) เท่ากับความพึงพอใจโดยรวมต่อลักษณะ การออกแบบหน้าจอของฐานข้อมูล ($\bar{X} = 3.69$) การจัดวางองค์ประกอบต่างๆ ได้สัดส่วน สวยงาม ง่ายต่อการใช้งาน ($\bar{X} = 3.66$) การเชื่อมโยงของฐานข้อมูลในแต่ละหน้าจอ ($\bar{X} = 3.57$) มีความพึงพอใจในระดับมาก ส่วนรูปแบบอักษร สีตัวอักษร ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.19$) และการจัดวางกราฟิกต่างๆ บนหน้าจอมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 2.88$) มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง สรุปภาพรวมในด้านการออกแบบหน้าจอผู้ใช้มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$)

ตารางที่ 5 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม ทั้ง 3 กลุ่มวิชา
ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล

ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลฯ ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล	n = 226		ลำดับที่	การแปลผล
	\bar{X}	SD		
1. วิธีการสืบค้นข้อมูลสะดวกต่อการใช้งาน	3.71	0.77	4	มาก
2. ความง่ายในการสืบค้นข้อมูล	3.80	0.79	2	มาก
3. ความรวดเร็วในการสืบค้นข้อมูล	3.84	0.77	1	มาก
4. หัวข้อในการสืบค้นครอบคลุมตามความต้องการของผู้ใช้ เช่น คำสำคัญ สาขาวิชา อาจารย์ที่ปรึกษา ฯลฯ	3.49	0.95	6	ปานกลาง
5. รูปแบบการสืบค้นข้อมูลเหมาะสม	3.62	0.82	5	มาก
6. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการสืบค้นข้อมูล	3.77	0.78	3	มาก
รวม	3.71	0.81		มาก

จากตารางที่ 5 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลด้านการสืบค้นฐานข้อมูล โดยเรียงลำดับจากความพึงพอใจระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ในส่วนของความรวดเร็วการสืบค้นข้อมูล ($\bar{x} = 3.84$) รองลงมาคือความง่ายในการสืบค้นข้อมูล ($\bar{x} = 3.80$) ความพึงพอใจโดยรวมต่อการสืบค้นข้อมูล ($\bar{x} = 3.77$) วิธีการสืบค้นข้อมูลสะดวกต่อการใช้งาน ($\bar{x} = 3.71$) รูปแบบการสืบค้นข้อมูล ($\bar{x} = 3.62$) มีความพึงพอใจในระดับมาก ส่วนหัวข้อในการสืบค้นครอบคลุมตามความต้องการของผู้ใช้ เช่น คำสำคัญ สาขาวิชา อาจารย์ที่ปรึกษา ฯลฯ ($\bar{x} = 3.49$) มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง สรุปภาพรวมในด้านการสืบค้นฐานข้อมูลผู้ใช้มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 3.71$)

ตารางที่ 6 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม ทั้ง 3 กลุ่มวิชา
ด้านการแสดงผล

ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลฯ ด้านการแสดงผลสืบค้น	n = 226		ลำดับที่	การแปลผล
	\bar{X}	SD		
1. ความเร็วในการแสดงผลการทำงานของระบบ	3.93	0.74	1	มาก
2. ความถูกต้องของการนำเสนอผลการสืบค้น	3.75	0.75	7	มาก
3. รูปแบบการแสดงผลรายงานผลการสืบค้น	3.85	0.76	5	มาก
4. ผลการสืบค้นที่ได้ตรงกับความต้องการ	3.92	0.75	3	มาก
5. การจัดเรียงลำดับข้อมูลมีความเหมาะสม	3.77	0.83	6	มาก
6. รายละเอียดข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นเพียงพอกับความต้องการ	3.93	0.76	1	มาก
7. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการแสดงผลการสืบค้น	3.89	0.77	4	มาก
รวม	3.86	0.77		มาก

จากตารางที่ 6 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลด้านการแสดงผล โดยเรียงลำดับจากความพึงพอใจระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ความเร็วในการแสดงผล การทำงานของระบบ ($\bar{x} = 3.93$) เท่ากับรายละเอียดข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นเพียงพอกับความต้องการ ($\bar{x} = 3.93$) รองลงมาคือ ผลการสืบค้นที่ได้ตรงกับความต้องการ ($\bar{x} = 3.92$) ความพึงพอใจโดยรวมต่อการแสดงผลการสืบค้น ($\bar{x} = 3.89$) รูปแบบการแสดงผลรายงานผลการสืบค้น ($\bar{x} = 3.85$) การจัดเรียงลำดับข้อมูลมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.77$) และความถูกต้องของการนำเสนอผลการสืบค้น ($\bar{x} = 3.75$) มีความพึงพอใจในระดับมาก สรุปภาพรวมในด้านการแสดงผล ผู้ใช้มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$)

ตารางที่ 7 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม ทั้ง 3 กลุ่มวิชา
ด้านการติดต่อกับผู้ใช้

ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลฯ ด้านการติดต่อกับผู้ใช้	n = 226		ลำดับที่	การแปลผล
	\bar{X}	SD		
1. คำอธิบายวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลในหน้าจอคอมพิวเตอร์ชัดเจนและเข้าใจง่าย	3.50	0.79	1	มาก
2. คู่มือการใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	3.49	0.80	2	ปานกลาง
3. คู่มือการใช้ครอบคลุมหัวข้อที่ต้องการ	3.08	0.89	4	ปานกลาง
4. การเชื่อมโยงข้อมูลมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน	3.05	0.89	6	ปานกลาง
5. รูปแบบการเชื่อมโยงข้อมูลตรงกับความต้องการ	3.10	0.90	3	ปานกลาง
6. รูปแบบการช่วยเหลือในการใช้ฐานข้อมูล (คำอธิบาย คู่มือการใช้) มีความเหมาะสม	2.73	0.99	7	ปานกลาง
7. ระบบฐานข้อมูล แสดงข้อมูลผู้จัดทำที่ผู้ใช้สามารถติดต่อได้	2.46	0.96	8	น้อย
8. ความพึงพอใจโดยรวมต่อคู่มือการใช้งาน	3.06	0.89	5	ปานกลาง
รวม	3.06	0.89		ปานกลาง

จากตารางที่ 7 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลด้านการติดต่อกับผู้ใช้ โดยเรียงลำดับจาก ความพึงพอใจระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คำอธิบายวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลในหน้าจอ คอมพิวเตอร์ชัดเจน และเข้าใจง่าย ($\bar{x} = 3.50$) มีความพึงพอใจในระดับมาก รองลงมาคือ คู่มือการใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย ($\bar{x} = 3.49$) รูปแบบการเชื่อมโยงข้อมูลตรงกับความต้องการ ($\bar{x} = 3.10$) คู่มือการใช้ครอบคลุมหัวข้อที่ต้องการ ($\bar{x} = 3.08$) ความพึงพอใจโดยรวมต่อคู่มือการใช้งาน ($\bar{x} = 3.06$) การเชื่อมโยงข้อมูลมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ($\bar{x} = 3.05$) รูปแบบการช่วยเหลือในการใช้ฐานข้อมูล (คำอธิบาย คู่มือการใช้) มีความเหมาะสม ($\bar{x} = 2.73$) มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ส่วนระบบฐานข้อมูล แสดงข้อมูลผู้จัดทำที่ผู้ใช้สามารถติดต่อได้ ($\bar{x} = 2.46$) มีความพึงพอใจในระดับน้อย สรุปภาพรวมในด้านการติดต่อกับผู้ใช้มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.06$)

3. ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา 3 กลุ่มวิชา

ตารางที่ 8 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม ทั้ง 3 กลุ่มวิชาโดยรวม

ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลฯ ทั้ง 3 กลุ่มวิชา โดยรวม	n = 226		ลำดับที่	การแปลผล
	\bar{X}	SD		
1. กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ	3.63	.65	2	มาก
2. กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	3.04	.73	3	ปานกลาง
3. กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	3.85	.74	1	มาก
รวม	3.51	.70		มาก

จากตารางที่ 8 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต ทั้ง 3 กลุ่มวิชา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.51$) โดยเรียงลำดับจากความพึงพอใจระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ($\bar{x} = 3.85$) รองลงมาคือ กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ ($\bar{x} = 3.67$) มีความพึงพอใจในระดับมาก และกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ($\bar{x} = 3.04$) มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ตารางที่ 9 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพโดยรวม

ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลฯ กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ โดยรวม	$n = 30$		ลำดับที่	การแปลผล
	\bar{X}	SD		
1. ด้านการออกแบบหน้าจอ	3.69	0.64	3	มาก
2. ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล	3.86	0.62	2	มาก
3. ด้านการแสดงผล	3.87	0.61	1	มาก
4. ด้านการติดต่อกับผู้ใช้	3.08	0.75	4	ปานกลาง
รวม	3.63	0.65		มาก

จากตารางที่ 9 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลคำวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ ทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.63$) โดยเรียงลำดับจากความพึงพอใจระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ด้านการแสดงผล ($\bar{x} = 3.87$) รองลงมาคือ ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล ($\bar{x} = 3.86$) ด้านการออกแบบหน้าจอ ($\bar{x} = 3.69$) มีความพึงพอใจในระดับมากและด้านการติดต่อกับผู้ใช้ ($\bar{x} = 3.08$) มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ตารางที่ 10 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ
ด้านการออกแบบหน้าจอ

ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลฯ กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ ด้านการออกแบบหน้าจอ	$n = 30$		ลำดับที่	การแปลผล
	\bar{X}	SD		
1. ความสะดวกในการเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล	3.93	0.58	1	มาก
2. การจัดวางองค์ประกอบต่างๆ ได้สัดส่วน สวยงาม ง่ายต่อการใช้งาน	3.93	0.58	1	มาก
3. เมนูการใช้งานมีความชัดเจน สะดวกต่อการใช้งาน	3.87	0.57	3	มาก
4. รูปแบบอักษร สีตัวอักษร ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม	3.30	0.79	6	ปานกลาง
5. การจัดวางกราฟิกต่างๆ บนหน้าจอมีความเหมาะสม	3.07	0.78	7	ปานกลาง
6. การเชื่อมโยงของฐานข้อมูลในแต่ละหน้าจอ	3.87	0.62	3	มาก
7. ความพึงพอใจโดยรวมต่อลักษณะการออกแบบหน้าจอของฐานข้อมูล	3.87	0.62	3	มาก
รวม	3.69	0.64		มาก

จากตารางที่ 10 ระดับความพึงพอใจของนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพที่มีต่อระบบฐานข้อมูลด้านการออกแบบหน้าจอ โดยเรียงลำดับจากความพึงพอใจระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ความสะดวกในการเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล ($\bar{x} = 3.93$) เท่ากับการจัดวางองค์ประกอบต่างๆ ได้สัดส่วน สวยงาม ง่ายต่อการใช้งาน ($\bar{x} = 3.93$) เมนูการใช้งานมีความชัดเจน สะดวกต่อการใช้งาน ($\bar{x} = 3.87$) เท่ากับการเชื่อมโยงของฐานข้อมูลในแต่ละหน้าจอ ($\bar{x} = 3.87$) และความพึงพอใจโดยรวมต่อลักษณะการออกแบบหน้าจอของฐานข้อมูล ($\bar{x} = 3.87$) มีความพึงพอใจในระดับมาก ส่วนรูปแบบอักษร สีตัวอักษร ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.30$) และการจัดวางกราฟิกต่างๆ บนหน้าจอมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.07$) มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง สรุปภาพรวมของนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีต่อระบบฐานข้อมูล ด้านการออกแบบหน้าจอ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$)

ตารางที่ 11 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับ กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ
ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล

ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลฯ กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล	$n = 30$		ลำดับที่	การแปลผล
	\bar{X}	SD		
1. วิธีการสืบค้นข้อมูลสะดวกต่อการใช้งาน	3.87	0.62	3	มาก
2. ความง่ายในการสืบค้นข้อมูล	3.90	0.60	1	มาก
3. ความรวดเร็วในการสืบค้นข้อมูล	3.90	0.60	1	มาก
4. หัวข้อในการสืบค้นครอบคลุมตามความต้องการของผู้ใช้ เช่น คำสำคัญ สาขาวิชา อาจารย์ที่ปรึกษา ฯลฯ	3.77	0.72	6	มาก
5. รูปแบบการสืบค้นข้อมูลเหมาะสม	3.83	0.59	5	มาก
6. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการสืบค้นข้อมูล	3.87	0.62	3	มาก
รวม	3.86	0.62		มาก

จากตารางที่ 11 ระดับความพึงพอใจของนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพที่มีต่อระบบฐานข้อมูล ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล โดยเรียงลำดับจากความพึงพอใจระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ความง่ายในการสืบค้นข้อมูล ($\bar{x} = 3.90$) เท่ากับความรวดเร็วในการสืบค้นข้อมูล ($\bar{x} = 3.90$) รองลงมาคือ วิธีการสืบค้นข้อมูลสะดวกต่อการใช้งาน ($\bar{x} = 3.87$) เท่ากับความพึงพอใจโดยรวมต่อการสืบค้นข้อมูล ($\bar{x} = 3.87$) รูปแบบการสืบค้นข้อมูลเหมาะสม ($\bar{x} = 3.83$) และหัวข้อในการสืบค้นครอบคลุมตามความต้องการของผู้ใช้ เช่น คำสำคัญ สาขาวิชา อาจารย์ที่ปรึกษา ฯลฯ ($\bar{x} = 3.77$) มีความพึงพอใจในระดับมาก สรุปภาพรวมของนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลฐานการสืบค้นฐานข้อมูลมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$)

ตารางที่ 12 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ
ด้านการแสดงผล

ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบฐานข้อมูล กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ ด้านการแสดงผล	$n = 30$		ลำดับที่	การแปลผล
	\bar{X}	SD		
1. ความเร็วในการแสดงผลการทำงานของระบบ	3.90	0.60	1	มาก
2. ความถูกต้องของการนำเสนอผลการสืบค้น	3.90	0.60	1	มาก
3. รูปแบบการแสดงผลรายงานผลการสืบค้น	3.90	0.60	1	มาก
4. ผลการสืบค้นที่ได้ตรงกับความต้องการ	3.87	0.62	4	มาก
5. การจัดเรียงลำดับข้อมูลมีความเหมาะสม	3.80	0.66	7	มาก
6. รายละเอียดข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นเพียงพอต่อความต้องการ	3.87	0.62	4	มาก
7. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการแสดงผลการสืบค้น	3.87	0.62	4	มาก
รวม	3.87	0.61		มาก

จากตารางที่ 12 ระดับความพึงพอใจของนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลด้านการแสดงผล โดยเรียงลำดับจากความพึงพอใจระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ความเร็วในการแสดงผลการทำงานของระบบ ($\bar{x} = 3.90$) เท่ากับความถูกต้องของการนำเสนอ ผลการสืบค้น ($\bar{x} = 3.90$) และเท่ากับรูปแบบการแสดงผลรายงานผลการสืบค้น ($\bar{x} = 3.90$) ผลการสืบค้นที่ได้ตรงกับความต้องการ ($\bar{x} = 3.87$) เท่ากับรายละเอียดข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นเพียงพอต่อความต้องการ ($\bar{x} = 3.87$) และเท่ากับความพึงพอใจโดยรวมต่อการแสดงผลการสืบค้น ($\bar{x} = 3.87$) การจัดเรียงลำดับข้อมูลมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.80$) มีความพึงพอใจในระดับมาก สรุปภาพรวมของนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพที่มีต่อระบบฐานข้อมูลด้านการแสดงผล มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$)

ตารางที่ 13 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ
ด้านการติดต่อกับผู้ใช้

ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบฐานข้อมูล กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ ด้านการติดต่อกับผู้ใช้	$n = 30$		ลำดับที่	การแปลผล
	\bar{X}	SD		
1. คำอธิบายวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลในหน้าจอคอมพิวเตอร์ชัดเจนและเข้าใจง่าย	3.53	0.68	2	มาก
2. คู่มือการใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	3.57	0.72	1	มาก
3. คู่มือการใช้ครอบคลุมหัวข้อที่ต้องการ	3.00	0.69	6	ปานกลาง
4. การเชื่อมโยงข้อมูลมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน	3.07	0.78	4	ปานกลาง
5. รูปแบบการเชื่อมโยงข้อมูลตรงกับความต้องการ	3.10	0.75	3	ปานกลาง
6. รูปแบบการช่วยเหลือในการใช้ฐานข้อมูล (คำอธิบายคู่มือการใช้) มีความเหมาะสม	2.70	0.83	7	ปานกลาง
7. ระบบฐานข้อมูล แสดงข้อมูลผู้จัดทำที่ผู้ใช้สามารถติดต่อได้	2.67	0.88	8	ปานกลาง
8. ความพึงพอใจโดยรวมต่อคู่มือการใช้งาน	3.03	0.71	5	ปานกลาง
รวม	3.08	0.75		ปานกลาง

จากตารางที่ 13 ระดับความพึงพอใจของนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีต่อระบบฐานข้อมูลด้านการติดต่อกับผู้ใช้ โดยเรียงลำดับจากความพึงพอใจระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด กลุ่มการใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{x} = 3.57$) คำอธิบายวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลในหน้าจอคอมพิวเตอร์ชัดเจน และเข้าใจง่าย ($\bar{x} = 3.53$) มีความพึงพอใจในระดับมาก ส่วนรูปแบบการเชื่อมโยงข้อมูลตรงกับความต้องการ ($\bar{x} = 3.10$) การเชื่อมโยงข้อมูลมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ($\bar{x} = 3.07$) ความพึงพอใจ โดยรวมต่อกลุ่มการใช้งาน ($\bar{x} = 3.03$) กลุ่มการใช้ครอบคลุมหัวข้อที่ต้องการ ($\bar{x} = 3.00$) รูปแบบการช่วยเหลือในการใช้ฐานข้อมูล (คำอธิบาย กลุ่มการใช้) มีความเหมาะสม ($\bar{x} = 2.70$) และระบบฐานข้อมูล แสดงข้อมูลผู้จัดทำที่ผู้ใช้สามารถติดต่อได้ ($\bar{x} = 2.67$) มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง สรุปภาพรวมของนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลด้านการติดต่อกับผู้ใช้มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.08$)

ตารางที่ 14 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยรวม

ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบฐานข้อมูล กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยรวม	$n = 75$		ลำดับที่	การแปลผล
	\bar{X}	SD		
1. ด้านการออกแบบหน้าจอ	2.96	0.73	3	ปานกลาง
2. ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล	3.21	0.72	2	ปานกลาง
3. ด้านการแสดงผล	3.38	0.60	1	ปานกลาง
4. ด้านการติดต่อกับผู้ใช้	2.61	0.78	4	ปานกลาง
รวม	3.04	0.73		ปานกลาง

จากตารางที่ 14 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลคำวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.04$) โดยเรียงลำดับจากความพึงพอใจระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ด้านการแสดงผล ($\bar{x} = 3.38$) รองลงมาคือ ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล ($\bar{x} = 3.21$) ด้านการออกแบบหน้าจอ ($\bar{x} = 2.96$) และด้านการติดต่อกับผู้ใช้ ($\bar{x} = 2.60$) มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ตารางที่ 15 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ด้านการออกแบบหน้าจอ

ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลฯ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านการออกแบบหน้าจอ	$n = 75$		ลำดับที่	การแปลผล
	\bar{X}	SD		
1. ความสะดวกในการเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล	3.29	0.56	2	ปานกลาง
2. การจัดวางองค์ประกอบต่างๆ ได้สัดส่วน สวยงาม ง่ายต่อการใช้งาน	3.21	0.66	4	ปานกลาง
3. เมนูการใช้งานมีความชัดเจน สะดวกต่อการใช้งาน	3.48	0.70	1	ปานกลาง
4. รูปแบบอักษร สีตัวอักษร ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม	2.47	0.80	6	น้อย
5. การจัดวางกราฟิกต่างๆ บนหน้าจอมีความเหมาะสม	2.13	0.98	7	น้อย
6. การเชื่อมโยงของฐานข้อมูลในแต่ละหน้าจอ	2.91	0.77	5	ปานกลาง
7. ความพึงพอใจโดยรวมต่อลักษณะการออกแบบหน้าจอของฐานข้อมูล	3.22	0.67	3	ปานกลาง
รวม	2.96	0.73		ปานกลาง

จากตารางที่ 15 ระดับความพึงพอใจของนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีต่อระบบฐานข้อมูลด้านการออกแบบหน้าจอ โดยเรียงลำดับจากความพึงพอใจระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด เมนูการใช้งานมีความชัดเจน สะดวกต่อการใช้งาน ($\bar{x} = 3.48$) รองลงมาคือ ความสะดวกในการเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล ($\bar{x} = 3.29$) ความพึงพอใจโดยรวมต่อลักษณะการออกแบบหน้าจอของฐานข้อมูล ($\bar{x} = 3.22$) การจัดวางองค์ประกอบต่างๆ ได้สัดส่วน สวยงาม ง่ายต่อการใช้งาน ($\bar{x} = 3.21$) การเชื่อมโยงของฐานข้อมูลในแต่ละหน้าจอ ($\bar{x} = 2.91$) มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ด้านรูปแบบอักษร สีตัวอักษร ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 2.47$) และการจัดวางกราฟิกต่างๆ บนหน้าจอมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 2.13$) มีความพึงพอใจในระดับน้อย สรุปภาพรวมของนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีต่อระบบฐานข้อมูลด้านการออกแบบหน้าจอมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.96$)

ตารางที่ 16 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล

ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลฯ กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล	$n = 75$		ลำดับที่	การแปลผล
	\bar{X}	SD		
1. วิธีการสืบค้นข้อมูลสะดวกต่อการใช้งาน	3.23	0.66	4	ปานกลาง
2. ความง่ายในการสืบค้นข้อมูล	3.31	0.73	2	ปานกลาง
3. ความรวดเร็วในการสืบค้นข้อมูล	3.36	0.671	1	ปานกลาง
4. หัวข้อในการสืบค้นครอบคลุมตามความต้องการของผู้ใช้ เช่น คำสำคัญ สาขาวิชา อาจารย์ที่ปรึกษา ฯลฯ	2.91	0.80	6	ปานกลาง
5. รูปแบบการสืบค้นข้อมูลเหมาะสม	3.17	0.75	5	ปานกลาง
6. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการสืบค้นข้อมูล	3.28	0.68	3	ปานกลาง
รวม	3.21	0.72		ปานกลาง

จากตารางที่ 16 ระดับความพึงพอใจของนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลด้านการสืบค้นฐานข้อมูล โดยเรียงลำดับจากความพึงพอใจระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ความรวดเร็วในการสืบค้นข้อมูล ($\bar{x} = 3.36$) ความง่ายในการสืบค้นข้อมูล ($\bar{x} = 3.31$) ความพึงพอใจโดยรวมต่อการสืบค้นข้อมูล ($\bar{x} = 3.28$) วิธีการสืบค้นข้อมูลสะดวกต่อการใช้งาน ($\bar{x} = 3.23$) รูปแบบการสืบค้นข้อมูล ($\bar{x} = 3.17$) และหัวข้อในการสืบค้นครอบคลุมตามความต้องการของผู้ใช้ เช่น คำสำคัญ สาขาวิชา อาจารย์ปรึกษา ฯลฯ ($\bar{x} = 2.91$) มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง สรุปภาพรวมของนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีต่อระบบฐานข้อมูลด้านการสืบค้นฐานข้อมูลมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.21$)

ตารางที่ 17 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านการแสดงผล

ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบฐานข้อมูล กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านการแสดงผล	$n = 75$		ลำดับที่	การแปลผล
	\bar{X}	SD		
1. ความเร็วในการแสดงผลการทำงานของระบบ	3.49	0.66	1	มาก
2. ความถูกต้องของการนำเสนอผลการสืบค้น	3.21	0.72	7	ปานกลาง
3. รูปแบบการแสดงผลงานผลการสืบค้น	3.36	0.69	5	ปานกลาง
4. ผลการสืบค้นที่ได้ตรงกับความต้องการ	3.47	0.68	3	ปานกลาง
5. การจัดเรียงลำดับข้อมูลมีความเหมาะสม	3.23	0.76	6	ปานกลาง
6. รายละเอียดข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นเพียงพอกับความต้องการ	3.49	0.70	1	มาก
7. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการแสดงผลการสืบค้น	3.39	0.69	4	ปานกลาง
รวม	3.38	0.70		ปานกลาง

จากตารางที่ 17 ระดับความพึงพอใจของนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลด้านการแสดงผล โดยเรียงลำดับจากความพึงพอใจระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด รายละเอียดข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นเพียงพอกับความต้องการ ($\bar{x} = 3.49$) เท่ากับความเร็วในการแสดงผลการทำงานของระบบ ($\bar{x} = 3.49$) มีความพึงพอใจในระดับมาก ด้านผลการสืบค้นที่ได้ตรงกับความต้องการ ($\bar{x} = 3.47$) ความพึงพอใจโดยรวมต่อการแสดงผลการสืบค้น ($\bar{x} = 3.39$) รูปแบบการแสดงผลงานผลการสืบค้น ($\bar{x} = 3.36$) การจัดเรียงลำดับข้อมูลมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.23$) และความถูกต้องของการนำเสนอผลการสืบค้น ($\bar{x} = 3.21$) มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง สรุปภาพรวมของนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีต่อระบบฐานข้อมูลด้านการแสดงผล มีความพึงพอใจในระดับกลาง ($\bar{x} = 3.38$)

ตารางที่ 18 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ด้านการติดต่อกับผู้ใช้

ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบฐานข้อมูล กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านการติดต่อกับผู้ใช้	$n = 75$		ลำดับที่	การแปลผล
	\bar{X}	SD		
1. คำอธิบายวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลในหน้าจอคอมพิวเตอร์ ชัดเจนและเข้าใจง่าย	3.21	0.72	1	ปานกลาง
2. คู่มือการใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	3.17	0.72	2	ปานกลาง
3. คู่มือการใช้ครอบคลุมหัวข้อที่ต้องการ	2.61	0.79	4	ปานกลาง
4. การเชื่อมโยงข้อมูลมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน	2.58	0.76	5	ปานกลาง
5. รูปแบบการเชื่อมโยงข้อมูลตรงกับความต้องการ	2.62	0.77	3	ปานกลาง
6. รูปแบบการช่วยเหลือในการใช้ฐานข้อมูล (คำอธิบาย คู่มือการใช้) มีความเหมาะสม	2.17	0.89	7	น้อย
7. ระบบฐานข้อมูล แสดงข้อมูลผู้จัดทำผู้ใช้สามารถติดต่อได้	1.95	0.86	8	น้อย
8. ความพึงพอใจโดยรวมต่อคู่มือการใช้งาน	2.58	0.74	5	ปานกลาง
รวม	2.61	0.78		ปานกลาง

จากตารางที่ 18 ระดับความพึงพอใจของนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีต่อระบบฐานข้อมูล
ด้านการติดต่อกับผู้ใช้ โดยเรียงลำดับจากความพึงพอใจระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คำอธิบายวิธีการสืบค้นฐาน
ข้อมูลในหน้าจอคอมพิวเตอร์ชัดเจน และเข้าใจง่าย ($\bar{x} = 3.21$) คู่มือการใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย ($\bar{x} = 3.17$)
รูปแบบการเชื่อมโยงข้อมูลตรงกับความต้องการ ($\bar{x} = 2.62$) คู่มือการใช้ครอบคลุมหัวข้อที่ต้องการ ($\bar{x} = 2.61$)
มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ด้านความพึงพอใจโดยรวมต่อคู่มือการใช้งาน ($\bar{x} = 2.58$) เท่ากับการเชื่อมโยง
ข้อมูล มีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ($\bar{x} = 2.58$) มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง รูปแบบการช่วยเหลือในการใช้ฐาน
ข้อมูล (คำอธิบาย คู่มือการใช้) มีความเหมาะสม ($\bar{x} = 2.17$) และระบบฐานข้อมูล แสดงข้อมูลผู้จัดทำผู้ใช้สามารถ
ติดต่อได้ ($\bar{x} = 1.95$) มีความพึงพอใจในระดับน้อย สรุปภาพรวมของนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีต่อ
ระบบฐานข้อมูลด้านการติดต่อกับผู้ใช้มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.61$)

ตารางที่ 19 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
โดยรวม

ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบฐานข้อมูล กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยรวม	$n = 121$		ลำดับที่	การแปลผล
	\bar{X}	SD		
1. ด้านการออกแบบหน้าจอ	3.86	0.75	3	มาก
2. ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล	4.00	0.72	2	มาก
3. ด้านการแสดงผล	4.16	0.69	1	มาก
4. ด้านการติดต่อกับผู้ใช้	3.39	0.81	4	ปานกลาง
รวม	3.85	0.74		มาก

จากตารางที่ 19 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลคำวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.85$) โดยเรียงลำดับจากความพึงพอใจระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ด้านการแสดงผล ($\bar{x} = 4.15$) รองลงมาคือ ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล ($\bar{x} = 4.00$) ด้านการออกแบบหน้าจอ ($\bar{x} = 3.86$) มีความพึงพอใจในระดับมาก และด้านการติดต่อกับผู้ใช้ ($\bar{x} = 3.39$) มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ตารางที่ 20 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ด้านการออกแบบหน้าจอ

ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลฯ กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ด้านการออกแบบหน้าจอ	$n = 121$		ลำดับที่	การแปลผล
	\bar{X}	SD		
1. ความสะดวกในการเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล	3.94	0.67	3	มาก
2. การจัดวางองค์ประกอบต่างๆ ได้สัดส่วน สวยงาม ง่ายต่อการใช้งาน	3.94	0.71	3	มาก
3. เมนูการใช้งานมีความชัดเจน สะดวกต่อการใช้งาน	4.15	0.72	1	มาก
4. รูปแบบอักษร สีตัวอักษร ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม	3.68	0.84	6	มาก
5. การจัดวางกราฟิกต่างๆ บนหน้าจอมีความเหมาะสม	3.36	0.92	7	ปานกลาง
6. การเชื่อมโยงของฐานข้อมูลในแต่ละหน้าจอ	3.90	0.75	5	มาก
7. ความพึงพอใจโดยรวมต่อลักษณะการออกแบบหน้าจอของฐานข้อมูล	4.01	0.70	2	มาก
รวม	3.86	0.75		มาก

จากตารางที่ 20 ระดับความพึงพอใจของนักศึกษากลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลด้านการออกแบบหน้าจอ โดยเรียงลำดับจากความพึงพอใจระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด เมนูการใช้งานมีความชัดเจน สะดวกต่อการใช้งาน ($\bar{x} = 4.15$) รองลงมาคือ ความพึงพอใจโดยรวมต่อลักษณะการออกแบบหน้าจอของฐานข้อมูล ($\bar{x} = 4.02$) ความสะดวกในการเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล ($\bar{x} = 3.94$) เท่ากับการจัดวางองค์ประกอบต่างๆ ได้สัดส่วน สวยงาม ง่ายต่อการใช้งาน ($\bar{x} = 3.94$) การเชื่อมโยงของฐานข้อมูลในแต่ละหน้าจอ ($\bar{x} = 3.90$) และรูปแบบอักษร สีตัวอักษร ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.68$) มีความพึงพอใจในระดับมาก ส่วนการจัดวางกราฟิกต่างๆ บนหน้าจอมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.36$) มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง สรุปภาพรวมของนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่มีต่อระบบฐานข้อมูลด้านการออกแบบหน้าจอมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$)

ตารางที่ 21 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล

ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลฯ กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ด้านการสืบค้นข้อมูล	$n = 121$		ลำดับที่	การแปลผล
	\bar{X}	SD		
1. วิธีการสืบค้นข้อมูลสะดวกต่อการใช้งาน	3.98	0.72	4	มาก
2. ความง่ายในการสืบค้นข้อมูล	4.07	0.73	2	มาก
3. ความรวดเร็วในการสืบค้นข้อมูล	4.12	0.70	1	มาก
4. หัวข้อในการสืบค้นครอบคลุมตามความต้องการของผู้ใช้ เช่น คำสำคัญ สาขาวิชา อาจารย์ที่ปรึกษา ฯลฯ	3.90	0.77	5	มาก
5. รูปแบบการสืบค้นข้อมูลเหมาะสม	3.90	0.74	5	มาก
6. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการสืบค้นข้อมูล	4.05	0.71	3	มาก
รวม	4.00	0.72		มาก

จากตารางที่ 21 ระดับความพึงพอใจของนักศึกษากลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลด้านการสืบค้นฐานข้อมูล โดยเรียงลำดับจากความพึงพอใจระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ความรวดเร็วในการสืบค้นข้อมูล ($\bar{x} = 4.12$) ความง่ายในการสืบค้นข้อมูล ($\bar{x} = 4.07$) ความพึงพอใจโดยรวมต่อการสืบค้นข้อมูล ($\bar{x} = 4.05$) วิธีการสืบค้นข้อมูลสะดวกต่อการใช้งาน ($\bar{x} = 3.98$) รูปแบบการสืบค้นข้อมูลเหมาะสม ($\bar{x} = 3.90$) เท่ากับหัวข้อในการสืบค้นครอบคลุมตามความต้องการของผู้ใช้ เช่น คำสำคัญ สาขาวิชา อาจารย์ที่ปรึกษา ฯลฯ ($\bar{x} = 3.90$) มีความพึงพอใจในระดับมาก สรุปภาพรวมของนักศึกษากลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลด้านการสืบค้นฐานข้อมูลมีความพึงพอใจในระดับมาก ($= 4.00$)

ตารางที่ 22 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ด้านการแสดงผล

ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลฯ กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ด้านการแสดงผล	$n = 121$		ลำดับที่	การแปลผล
	\bar{X}	SD		
1. ความเร็วในการแสดงผลการทำงานของระบบ	4.21	0.68	2	มาก
2. ความถูกต้องของการนำเสนอผลการสืบค้น	4.05	0.74	7	มาก
3. รูปแบบการแสดงผลรายงานผลการสืบค้น	4.15	0.69	4	มาก
4. ผลการสืบค้นที่ได้ตรงกับความต้องการ	4.12	0.67	5	มาก
5. การจัดเรียงลำดับข้อมูลมีความเหมาะสม	4.10	0.73	6	มาก
6. รายละเอียดข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นเพียงพอกับความต้องการ	4.22	0.68	1	มาก
7. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการแสดงผลการสืบค้น	4.21	0.68	2	มาก
รวม	4.15	0.69		มาก

จากตารางที่ 22 ระดับความพึงพอใจของนักศึกษากลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลด้านการแสดงผล โดยเรียงลำดับจากความพึงพอใจระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด รายละเอียดข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นเพียงพอกับความต้องการ ($\bar{x} = 4.22$) ความเร็วในการแสดงผลการทำงานของระบบ ($\bar{x} = 4.21$) เท่ากับความพึงพอใจโดยรวมต่อการแสดงผลการสืบค้น ($\bar{x} = 4.21$) รูปแบบการแสดงรายงานผลการสืบค้น ($\bar{x} = 4.15$) ผลการสืบค้นที่ได้ตรงกับความต้องการ ($\bar{x} = 4.12$) การจัดเรียงลำดับข้อมูลมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.10$) และความถูกต้องของการนำเสนอผลการสืบค้น ($\bar{x} = 4.05$) มีความพึงพอใจในระดับมาก สรุปภาพรวมของนักศึกษากลุ่มมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลด้านการแสดงผล มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$)

ตารางที่ 23 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ด้านการติดต่อกับผู้ใช้

ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบฐานข้อมูล กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ด้านการสืบค้นข้อมูล	$n = 121$		ลำดับที่	การแปลผล
	\bar{X}	SD		
1. คำอธิบายวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลในหน้าจอคอมพิวเตอร์ชัดเจนและเข้าใจง่าย	3.74	0.75	1	มาก
2. คู่มือการใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	3.74	0.76	1	มาก
3. คู่มือการใช้ครอบคลุมหัวข้อที่ต้องการ	3.45	0.80	3	ปานกลาง
4. การเชื่อมโยงข้อมูลมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน	3.41	0.83	6	ปานกลาง
5. รูปแบบการเชื่อมโยงข้อมูลตรงกับความต้องการ	3.45	0.82	3	ปานกลาง
6. รูปแบบการช่วยเหลือในการใช้ฐานข้อมูล (คำอธิบาย คู่มือการใช้) มีความเหมาะสม	3.14	0.86	7	ปานกลาง
7. ระบบฐานข้อมูล แสดงข้อมูลผู้จัดทำที่ผู้ใช้สามารถติดต่อได้	2.78	0.87	8	ปานกลาง
8. ความพึงพอใจโดยรวมต่อคู่มือการใช้งาน	3.42	0.82	5	ปานกลาง
รวม	3.39	0.81		ปานกลาง

จากตารางที่ 23 ระดับความพึงพอใจของนักศึกษากลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลด้านการติดต่อกับผู้ใช้ โดยเรียงลำดับจากความพึงพอใจระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คำอธิบายวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลในหน้าจอคอมพิวเตอร์ชัดเจน และเข้าใจง่าย ($\bar{x} = 3.74$) เท่ากับคู่มือการใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย ($\bar{x} = 3.74$) มีความพึงพอใจในระดับมาก คู่มือการใช้ครอบคลุมหัวข้อที่ต้องการ ($\bar{x} = 3.45$) เท่ากับรูปแบบการเชื่อมโยงข้อมูลตรงกับความต้องการ ($\bar{x} = 3.45$) ความพึงพอใจโดยรวมต่อคู่มือการใช้งาน ($\bar{x} = 3.42$) การเชื่อมโยงข้อมูลมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ($\bar{x} = 3.41$) รูปแบบการช่วยเหลือในการใช้ฐานข้อมูล (คำอธิบาย คู่มือการใช้) มีความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.14$) และระบบฐานข้อมูล แสดงข้อมูลผู้จัดทำที่ผู้ใช้สามารถติดต่อได้ ($\bar{x} = 2.78$) มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง สรุปภาพรวมของนักศึกษากลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลด้านการติดต่อกับผู้ใช้มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.39$)

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ใช้งานระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม

ข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์มหาวิทยาลัยรังสิต ทั้ง 4 ด้านโดยรวม สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 24 สรุปข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด

ข้อเสนอแนะ	จำนวน/ คน	ร้อยละ
ด้านการออกแบบหน้าจอ		
1. ควรเพิ่มสีสันให้หลากหลายและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น	37	163.7
2. ควรเพิ่มขนาดตัวอักษรให้ใหญ่ขึ้น	71	31.42
3. ควรปรับปรุงหน้าจอฐานข้อมูลให้มีภาพเคลื่อนไหว	8	3.54
4. ควรปรับปรุงเมนูคำสั่งของแต่ละหน้าจอให้เป็นรูปแบบเดียวกัน	11	4.87
ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล		
1. ควรเพิ่มเขตข้อมูลสำหรับเป็นช่องทางในการสืบค้น เช่น สาขาวิชา คณะ และชื่อปริญญา	29	12.83
2. ควรปรับปรุงข้อความแสดงให้ผู้ใช้ทราบอย่างชัดเจน เมื่อสืบค้นไม่พบข้อมูล	6	2.65
ด้านการแสดงผล		
1. ควรปรับปรุงให้สามารถดูเอกสารฉบับเต็มได้จากหน้าจอ แสดงรายการบรรณานุกรมของวิทยานิพนธ์แต่ละเล่ม	13	5.75
2. ควรปรับตัวอักษรในหน้าแสดงผลการสืบค้นให้มีขนาดใหญ่ขึ้น	27	11.95
ด้านการติดต่อกับผู้ใช้		
1. ควรมีช่องทางที่ผู้ใช้สามารถติดต่อกับผู้ดูแลฐานข้อมูล ได้อย่างรวดเร็ว เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) หมายเลขโทรศัพท์	97	42.95
2. ผู้ดูแลฐานข้อมูลควรมีบริการตอบคำถามทาง MSN หรือ Blog	2	0.88
3. ควรเพิ่มรายละเอียดในคู่มือการใช้งานฐานข้อมูลให้มากขึ้น	4	1.77
ข้อเสนอแนะอื่นๆ		
1. ควรเพิ่มจำนวนวิทยานิพนธ์ให้มากยิ่งขึ้น และปรับปรุงให้ทันสมัยอย่างสม่ำเสมอ	21	9.29
2. ควรมีหน้าจอของฐานข้อมูลทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเลือกได้	1	0.44
3. ควรสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ฐานข้อมูลอย่างแพร่หลาย และประชาสัมพันธ์ให้ทราบอย่างทั่วถึง จะเป็นประโยชน์อย่างมาก	37	16.37

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต ได้พัฒนาขึ้นโดยใช้โปรแกรมมายเอสคิวแอล (MySQL) และภาษาพีเอชพี (PHP) เป็นระบบการจัดการฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย (Freeware) และมีประสิทธิภาพสูง โดยมีความสามารถในการประมวลผลที่รวดเร็ว ในขั้นตอนของการพัฒนาฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม ผู้วิจัยได้ออกแบบกระแสการไหลของข้อมูล โดยกำหนดโครงสร้างของฐานข้อมูล และออกแบบระดับกายภาพประกอบด้วย ด้านการออกแบบหน้าจอ ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล ด้านการแสดงผล และด้านการติดต่อกับผู้ใช้ การพัฒนาฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม เพื่อเป็นแหล่งศึกษาค้นหาหาข้อมูลวิทยานิพนธ์ที่มีความทันสมัย นำเสนอเนื้อหาข้อมูลในลักษณะเอกสารฉบับเต็ม (Full-text) โดยมีการจัดหา จัดเก็บ จัดทำอย่างเป็นระบบและเผยแพร่ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งผู้ใช้สามารถค้นหา วิทยานิพนธ์ได้ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตภายใต้ชื่อ www.etheses-rsu.com/thesis/review มีข้อมูลวิทยานิพนธ์จำนวน 100 ชื่อเรื่องจาก 3 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 20 ชื่อเรื่อง กลุ่มวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี จำนวน 30 ชื่อเรื่อง และกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 50 ชื่อเรื่อง

2. จากผลการศึกษาพบว่านักศึกษาทั้ง 3 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีความพึงพอใจในการใช้ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบหน้าจอ ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล ด้านการแสดงผล และด้านการติดต่อกับผู้ใช้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษากลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ในระดับของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ความพึงพอใจการใช้ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต อยู่ในระดับมาก แต่ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อสรุปผลจากกลุ่มประชากรพบว่า ไม่สูงกว่าระดับมาก ซึ่งผลการทดสอบมีค่า t เป็นลบ ทั้งๆ ที่ค่านัยสำคัญทางสถิติมากกว่าระดับ .05 จึงสรุปว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อศึกษาความพึงพอใจในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการออกแบบหน้าจอ ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล ด้านการแสดงผล และด้านการติดต่อกับผู้ใช้ พบว่า นักศึกษาทั้ง 3 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการแสดงผล ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล ด้านการออกแบบหน้าจอ มีความพึงพอใจในระดับมาก และกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต ระหว่างนักศึกษาทั้ง 3 กลุ่มวิชาโดยรวมพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า ด้านการออกแบบหน้าจอ ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล ด้านการแสดงผล และด้านการติดต่อกับผู้ใช้ นักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มสำหรับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต มีข้อเสนอแนะในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านการออกแบบหน้าจอฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม การจัดวางองค์ประกอบต่างๆ ที่หน้าจอและรูปแบบ และขนาดของตัวอักษรควรมีขนาดใหญ่และความชัดเจน ตลอดจนเพิ่มสีสัน และภาพกราฟิกต่างๆ ให้สะดุดตา เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ใช้
2. ด้านการสืบค้นฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม ควรสืบค้นข้อมูลวิทยานิพนธ์ได้ทุกเขตข้อมูล เพื่อให้ผู้ใช้สามารถต้องการสืบค้นในเขตข้อมูลที่ต้องการ และกรณีที่ไม่พบข้อมูล ควรแสดงคำหรือวลีที่ใกล้เคียงกับคำหรือวลีที่ใช้สืบค้น
3. ด้านการแสดงผลฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม ขนาดของตัวอักษรหน้าแสดงผลการสืบค้น ควรเพิ่มให้มีขนาดใหญ่จะได้อ่านชัดเจน และสามารถเปิดเอกสารฉบับเต็มได้จากหน้าจอที่แสดงผล
4. ด้านการติดต่อกับผู้ใช้ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม ควรเพิ่มรายละเอียดคู่มือการใช้งานข้อมูลให้มีความชัดเจนมากขึ้น และมีช่องทางสำหรับติดต่อ สื่อสารระหว่างผู้ใช้งานกับผู้ดูแลระบบฐานข้อมูล เช่น ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โทรศัพท์
5. ควรมีหน้าจอการสืบค้นฐานข้อมูลภาษาอังกฤษให้เลือกใช้ได้ มหาวิทยาลัยรังสิต มีการเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติ เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักศึกษาต่างชาติสามารถสืบค้นฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม ควรพัฒนาฐานข้อมูลเป็นแบบ 2 ภาษา มีให้เลือกใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
6. มีการเพิ่มและปรับปรุงข้อมูลวิทยานิพนธ์ในฐานข้อมูลให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา โดยบัณฑิตวิทยาลัยจะต้องส่งวิทยานิพนธ์ให้ห้องสมุดทุกปีการศึกษา
7. มีการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลให้ผู้ใช้ได้ทราบอย่างทั่วถึง เช่น การทำแผ่นพับแนะนำฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม การแนะนำฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มที่หน้าจอบริษัทห้องสมุด แนะนำวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มในการปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ทุกปีการศึกษา และสอนวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มในวิชาการใช้สารสนเทศ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่จัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศประเภทอื่นๆ ของห้องสมุดในลักษณะเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ฉบับเต็มภายในมหาวิทยาลัยรังสิต
2. ควรมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่จัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดลักษณะเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ฉบับเต็มเป็นเครือข่ายความร่วมมือกันระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
3. ควรมีการวิจัยเชิงลึกในด้านความพึงพอใจการใช้งานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม ในประสิทธิภาพการสืบค้นและปัญหาการใช้งานข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

- กองเดช ก่วยเกียรติกุล. ระบบฐานข้อมูลและการขออนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์และวิทยานิพนธ์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2543.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- กิตติ ภักดีวัฒนกุล และจำลอง อนุอุตสาหะ. การออกแบบฐานข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: เทคพี คอมพ์ แอนด์ คอนซัลท์, 2546.
- กิตติภูมิ วรฉัตร. PHP เปลี่ยนวิธีสร้างโฮมเพจอย่างมือโปร. กรุงเทพฯ: วิดีโอ กรุ๊ป, 2543.
- _____. MySQL ถาม-ตอบ ครบวงจร. กรุงเทพฯ: วิดีโอ กรุ๊ป, 2545.
- โครงการเครือข่ายห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดชลบุรี. ฐานข้อมูลเครือข่ายห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดชลบุรี. (ออนไลน์). 2548. แหล่งที่มา : <http://chonlinet.lib.buu.ac.th/interweb/html/fulltext.html> (17 กันยายน 2550).
- จารุวรรณ สุขพันธุ์ถาวร. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษาในประเทศไทย ระหว่างปีการศึกษา 2535-2539. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, 2543.
- จุไรรัตน์ วิสัยดี. การพัฒนาฐานข้อมูลครรชนและสาระสังเขปวิทยานิพนธ์สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2546.
- ทัตชา ต้นสกุล. "ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์กับการบริหารองค์ความรู้: บทบาทของห้องสมุดและบรรณารักษ์วิชาชีพในยุคข้อมูลข่าวสาร," รังสิตสารสนเทศ. 9,2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2546) : 74-82.
- ชนภณ เกียรติประเสริฐดี. ระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2547.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน. ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์. กรุงเทพฯ: เอส อาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์, 2545.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2543.
- _____. วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานของการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2541.
- เบญจมา สันติชนานนท์. ระบบฐานข้อมูล. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต, 2549.
- ปราณี อัสวภูษิตกุล. "การศึกษาด้านการจัดการห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ในสวีเดนและเยอรมนี," วารสารศิลปศาสตร์. 4,1 (2547) : 144-172.
- พรนภา แสงดี. ความพึงพอใจต่อระบบการจัดเก็บและค้นคืนงานวิจัยที่ใช้ฉบับอิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยนเรศวร. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- "พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542," ราชกิจจานุเบกษา. (19 สิงหาคม 2542) : 19-20.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.
- พิมพ์ตา วนะถุน. การพัฒนาฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือวัดผลทางการศึกษานานาชาติ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544.
- พิมพ์ร่ำไพ เปรมสมิทธิ์. "ฐานข้อมูลบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์," วารสารบรรณารักษศาสตร์, 13, 2 (2536) : 1-11.
- _____. ฐานข้อมูลบรรณานุกรม : การสร้างและการใช้. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- มหาวิทยาลัยรังสิต. แผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยรังสิต. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต, 2550.
- ยุทธ ไกยวรรณ. สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2546.
- รัชนิย ศรีศักดิ์. "การจัดการห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์: แนวทางของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ," วารสารสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ. 4, 2 (2548) : 1-13.

- ลักษณะ น้อยสว่าง. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลคำศัพท์เฉพาะสาขาบริหารธุรกิจสำหรับห้องสมุดดิจิทัลของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, 2549.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. สถิติวิทยาทางการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2540.
- วชิราภรณ์ สังข์ทอง. การพัฒนาฐานข้อมูลนิยามคำศัพท์วิชาการสาขารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์. วิทยานิพนธ์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, 2547.
- วรรณิกา ดิตละสิริ. คู่มือเรียน SQL ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : โปรวิชั่น, 2545.
- วราห์ศักดิ์ พงษ์สวัสดิ์. หัวหน้างานเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยรังสิต. สัมภาษณ์, (6 กรกฎาคม 2548).
- วาฤทธิ์ แก้วกัน. การพัฒนาระบบการจัดเก็บปริญญาบัตรและวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2545.
- วิทยา เรืองพรวิสูตร. คู่มือการเข้าสู่อินเทอร์เน็ตสำหรับผู้เริ่มต้น. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น, 2539.
- ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ 2007. (ออนไลน์), 2550, แหล่งที่มา : <http://thesis.tiac.or.th/> (17 กันยายน 2550).
- สำนักงานบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. โครงการพัฒนาเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย. (ออนไลน์), 2543, แหล่งที่มา : <http://202.28.18.227/dcims/basic.php> (17 กันยายน 2550).
- สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์. (ออนไลน์), 2550, แหล่งที่มา : <http://library.msu.ac.th> (17 กันยายน 2550).
- สมจิตร อาจอินทร์ และงามนิจ อาจอินทร์. ระบบฐานข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 12. ขอนแก่น : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2549.
- สมประสงค์ ชิตินิลนิจ. เรียนลัด PHP4: ครอบคลุม PHP เวอร์ชัน 4.2. กรุงเทพฯ : โปรวิชั่น, 2545.
- สัมฤทธิ์ วงศ์เด่นดวง. คัมภีร์การออกแบบและพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้วย Microsoft Access เล่ม 1. กรุงเทพฯ : เคทีพี คอมพ์ แอนด์ คอนซัลท์, 2547.
- สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ มก. ฉบับเต็ม. (ออนไลน์), 2549, แหล่งที่มา : <http://158.108.80.20/dcims/main.nsp?view=DCMS> (17 กันยายน 2550).
- สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ฐานข้อมูล CMU e-theses. (ออนไลน์), 2550, แหล่งที่มา : http://library.cmu.ac.th/digital_collection/etheses (17 กันยายน 2550).
- สุชาดา ภิระนันท์. เทคโนโลยีสารสนเทศสถิติ: ข้อมูลในระบบสารสนเทศ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- สุดา หมดะดิม. การพัฒนาฐานข้อมูลวารสารเนื้อหาเต็ม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2544.
- อนุตร เดิมสายทอง. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, 2543.
- เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์. การวิจัยเทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2537.
- Chowdhury, G. G. *How to Make Best Use of the Intellectual Output of the Country? A Simple Approach to the Design of a Digital Library of Theses and Dissertations in Indian Universities.* (online), 2001, Available : http://www.cis.strath.ac.uk/cis/research/publications/papers/strath_cis_publication_337.pdf (17 October 2007).
- Jewell, C., Oldfield, W., & Reeves, S. *University of Waterloo Electronic Theses : Issues and Partnerships.* (online), 2006, Available : <http://www.emeraldinsight.com/10.1108/07378830610669565> (5 April 2008).
- Morales, E. (2000). "The Future of the Library : Aview from Mexico," *New Library World*, 101,157 : 212-221.
- ProQuest. (2007). *ProQuest Digital Dissertations.* (online), 2007, Available : <http://proquest.umi.com/login/ipauto> (17 October 2007).
- Underwood, P. G., & Hartley, R. J. *The Basics of Data Management for Information Services.* London : The Library Association, 1993.

แนวโน้มรูปแบบห้องสมุดโรงเรียนในการเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน

จันทร์สถิตย์ พันธุ์เพชร*

ดร.มลิวีย์ ประดิษฐ์ธีระ**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มรูปแบบห้องสมุดโรงเรียนในการเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน 8 ด้าน ดังนี้ 1. การบริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารจัดการให้มีทุกภาคส่วน ได้แก่ สถานศึกษา องค์กรภาครัฐที่ทำหน้าที่บริหารการศึกษา องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น องค์กรอิสระในท้องถิ่นที่ให้การสนับสนุนห้องสมุด เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการอำนวยการบริหาร 2. งบประมาณ คณะกรรมการอำนวยการบริหารให้การสนับสนุนงบประมาณ 3. บุคลากร นำหลักการจัดการความรู้มาสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้การวิจัย และการพัฒนาทักษะความรู้ในการปฏิบัติงาน การบริหารและคุณภาพการดำเนินงานของบุคลากร 4. ทรัพยากร จัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้ตรงกับหลักสูตรสถานศึกษาและความต้องการของผู้ใช้บริการ รวบรวม และจัดเก็บสารสนเทศที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อสร้างอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนในรูปแบบของฐานข้อมูล เชื่อมโยงสารสนเทศที่เป็นประโยชน์กับท้องถิ่นด้วยเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ชุมชนเข้าถึงอย่างสะดวกรวดเร็ว 5. อาคาร สถานที่และครุภัณฑ์ อาคารห้องสมุดควรตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นศูนย์กลางของโรงเรียน การคมนาคมสะดวกไม่อยู่ในที่ลับ มีบรรยากาศที่เหมาะสมทุกด้าน เพื่อดึงดูดใจอยากให้เขาใช้บริการ 6. บริการและกิจกรรม จัดบริการเชิงรุกทุกรูปแบบเข้าไปในชุมชน เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงระบบเครือข่ายข้อมูลท้องถิ่นกับเครือข่ายโลก จัดกิจกรรมเพื่อสร้างอาชีพ จัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในชุมชนเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ จัดบริการและกิจกรรมให้กับชุมชนในวันเสาร์-อาทิตย์ 7. เครือข่ายและความร่วมมือระหว่างห้องสมุด มีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดกิจกรรมและเผยแพร่แลกเปลี่ยนเรียนรู้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนร่วมกัน 8. การประเมินคุณภาพห้องสมุด มีการประเมิน ทั้งกระบวนการในแต่ละด้านโดยกำหนดตัวชี้วัดอย่างชัดเจนทั้งการประเมินผลการดำเนินงาน ประเมินผลเชิงคุณภาพ ประเมินผลเชิงปริมาณและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร

คำสำคัญ : การบริการชุมชน แหล่งการเรียนรู้ของชุมชน การจัดการความรู้

Abstract

This research aimed to study trends of School library Model in Promoting Community Learning Resources in 8 following areas: 1. Management: School administrators should manage all public sectors of educational organizations included Educational Administrators, local organizations, and independent organizations to take part in the Board Executive Committee. 2. Budgeting: Commission Executive Committee must supports the budget. 3. Personnel: The knowledge management, research and development, and quality management are the knowledge the library staff is needed. 4. Resources: the

* นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

** ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต

library should serve the teaching -learning process and the needs of users. Whereas, the information provided in libraries should support the community in order to create jobs and improve the quality of life. Moreover, library should have the useful linked databases via the Internet in order to access quickly and easily. 5. Premises and durable: Library building should be located in the center of the school. Convenient transportation is also needed. The good and peaceful atmosphere is an attractive factor. 6. Services and activities: Proactive services should be provided. Library should act as the gateway to any local and global knowledge networks. Career promoting activities should be done often in the libraries in order to create a learning community and to promote new knowledge to the community members. Those services and events should be held on weekend days. 7. Library networking and cooperation: Library should organize the library collaborations in order to share and disseminate the useful information resources to its community. 8. Library quality evaluation: There should be the library quality indicators which are used in the quality assessment process. The indicators must be clearly defined either qualitative or quantitative ways. Lastly, the evaluation result must be shown publicly.

Keywords : Community service, Community learning resources, Knowledge management

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันเป็นสังคมฐานความรู้ (Knowledge Based Society) เพราะความรู้ สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและชุมชนที่อาศัยอยู่ให้มีคุณภาพจึงเป็นปัจจัยสำคัญ ในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าเท่าทันกับอารยประเทศ ดังที่ ชลภัตต์ วงษ์ประเสริฐ (2549 : 4-7) กล่าวไว้ว่า การศึกษาไทยตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาจึงมุ่งพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้มีความรู้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข พัฒนาสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาตระหนักถึงความสำคัญความจำเป็นของการเรียนรู้ที่ทุกคน และทุกส่วนในสังคม มีความใฝ่รู้และพร้อมที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นและมีความต่อเนื่องเป็นปกติวิสัยในชีวิตประจำวันของทุกคนเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ในทุกเวลา ทุกสถานที่ของทุกคน ในทุกสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ดังนั้นการศึกษาจึงมีบทบาทในการพัฒนาประชากรของประเทศให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

เจตนารมณ์หนึ่งในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มุ่งกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากที่สุดเพื่อความเป็นเอกภาพในระดับนโยบาย โดยคาดหวังว่าเมื่อสถานศึกษามีความคล่องตัวในการบริหารจัดการ มีการทำงานประสานร่วมมือกันกับหน่วยงานในระดับท้องถิ่น ก็จะสามารถจัดการเรียนการสอน ได้อย่างยืดหยุ่นหลากหลายตามความต้องการของผู้เรียนและเขตพื้นที่ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงระบบและโครงสร้างเพื่อให้เกิดการกระจายอำนาจทางวิชาการ การบริหารงานบุคคลและการเงิน งบประมาณนี้ หากทำได้สำเร็จจริงก็จะส่งผลให้การบริหารจัดการศึกษาของไทยมีความคล่องตัวสูง หน่วยงานที่ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่และสถานศึกษาจะสามารถปรับตัวให้ยืดหยุ่นสอดคล้องกับเงื่อนไขและสภาพแวดล้อมของแต่ละพื้นที่ได้ และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และสังคมตามที่

กำหนดไว้ในกฎหมายการศึกษาได้ในที่สุด วิชัย ดันศิริ (2536:6) กล่าวว่า การกระจายอำนาจทางการศึกษา มุ่งเน้นให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อการศึกษาเป็นกระบวนการที่พัฒนาคุณภาพชีวิตของ คนในสังคมไทยสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสันติสุขสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้าน นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ยังมุ่งให้สถานศึกษาร่วมมือกับบุคคล สถาบันอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนในชุมชนโดยการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนอีกด้วย

โรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งในชุมชนย่อมมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับชุมชนโรงเรียนที่ดี ต้องไม่แปลกแยกจากชุมชน ห้องสมุดเป็นหน่วยงานหนึ่งของโรงเรียนจึงควรมีบทบาทนอกจาก รวบรวมสรรพวิทยาการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตรของโรงเรียนแล้ว จึงควรมีการขยายการให้บริการออกไปสู่ชุมชน ดังที่ จีวลิักษณ์ บุญยะกาญจน (2528 : 57) กล่าวว่า ห้องสมุดโรงเรียนเป็นแหล่งที่ยกระดับอาชีพคุณค่าทางวัฒนธรรม และสังคมให้แก่ชุมชนเพื่อให้คนในชุมชนได้พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและชุมชนที่อาศัย นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนทองอยู่ แก้วไทรสะท้อน และชัยยศ อิ่มสุวรรณ (2544 : 226 - 242) เห็นว่าห้องสมุดควรเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต เป็นแหล่งที่ให้นักเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องและกระบวนการเรียนรู้ของการศึกษา ทั้งในระบบและการศึกษานอกระบบ โดยมีเป้าหมายคือ คนไทยสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างมีความสุข เช่นเดียวกับที่ชุติมา สัจจานันท์ (2544 : 18 - 23) เห็นว่าห้องสมุดเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ เพื่อตอบรับกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงร่วมกัน ในการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้รูปแบบใหม่ตลอดจนการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

ห้องสมุดโรงเรียนควรเพิ่มบทบาทให้กับสถานศึกษา โดยการเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับชุมชน เพื่อเป็นการรองรับนโยบายการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับคนในชุมชน ห้องสมุดโรงเรียนควรมีนโยบายดำเนินการด้านการจัดบริการชุมชนโดยทำหน้าที่ทั้งให้การศึกษาและเป็นแหล่งการเรียนรู้ชุมชนอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวโน้มรูปแบบห้องสมุดโรงเรียนในการเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้รูปแบบห้องสมุดโรงเรียนในการเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน
2. ได้แนวทางให้กับองค์กรภาครัฐที่ทำหน้าที่บริหารการศึกษา องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นและผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาห้องสมุดโรงเรียนเพื่อเป็นอีกหนึ่งแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน
3. ได้แนวทางให้กับผู้บริหาร และบรรณารักษ์โรงเรียนตัดสินใจวางแผนปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียน ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการศึกษาของคนในชุมชนยิ่งขึ้น
4. ได้แนวทางในการดำเนินงานของบรรณารักษ์ ห้องสมุดโรงเรียนเพื่อการเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดียิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 2 กลุ่มคือ
 - (1) ผู้เชี่ยวชาญ เป็นทั้งประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 19 คน
 - (2) ชุมชนใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากเกณฑ์ร้อยละ 20 ของประชากร จำนวนประชากรทั้งสิ้น 411 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยแบ่งตามสัดส่วนดังนี้ สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร 11 คน สมาชิกสภาเขต 71 คน รวมทั้งสิ้น 82 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย
 - (1) แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับโครงสร้าง และแนวทางในการดำเนินงานห้องสมุดในด้านต่างๆ มากำหนดกรอบในการถามคำถามอย่างกว้างๆ คือ ด้านการบริหาร ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากร ด้านอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ ด้านการบริการ ด้านเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุด ด้านการประเมินคุณภาพห้องสมุดและงานด้านอื่นๆ อีก ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยอิสระและกว้างขวางโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Openended Structured Interview)
 - (2) แบบสอบถามรอบที่ 1 ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญในการตอบการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับ
 - (3) แบบสอบถามรอบที่ 2 ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้รับจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถาม รอบที่ 1 มาคำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของแต่ละข้อคำถามแล้วสร้างแบบสอบถามฉบับใหม่ที่ใช้ข้อคำถามเดิม แสดงตำแหน่งของค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบในแบบสอบถามรอบที่ 2 และนำแบบสอบถามในรอบที่ 2 ที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญไปศึกษากับชุมชนแต่ไม่แสดงค่าสถิติใดๆ ลงไป
 - (4) นำผลสรุปที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญและผู้นำชุมชนทำการสังเคราะห์เพื่อให้ได้แนวโน้มรูปแบบห้องสมุดโรงเรียนในการเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน

สรุปผลการวิจัย

จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและชุมชนที่มีความสอดคล้องกัน เกี่ยวกับแนวโน้มรูปแบบห้องสมุดโรงเรียนในการเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน พบว่า

1. ด้านการบริหาร

บริหารงานโดยผู้บริหารสถานศึกษา ทำหน้าที่กำหนดในวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับชุมชนให้ชัดเจน จัดระบบให้มีทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการและดำเนินการทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อม จึงมีบทบาทแตกต่างกันออกไป

องค์ประกอบของที่ปรึกษาคณะกรรมการอำนวยการบริหารห้องสมุด คือ ผู้แทนจากองค์กรภาครัฐที่ทำหน้าที่บริหารการศึกษา ผู้แทนจากองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น

องค์ประกอบของคณะกรรมการอำนวยการบริหารห้องสมุด คือ ผู้แทนจากองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ผู้แทนจากองค์กรอิสระในท้องถิ่นที่ให้การสนับสนุนห้องสมุด ผู้แทนจากชุมชนผู้ให้บริการ ตัวแทนสถานศึกษา ผู้แทนจากองค์กรภาครัฐที่ทำหน้าที่บริหารการศึกษา ตัวแทนสถานศึกษาอื่นที่เข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่าย มีบทบาทหน้าที่

ในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ห้องสมุดโรงเรียนในการจัดสารสนเทศ องค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน การศึกษาตามอัธยาศัย การเรียนรู้ตลอดชีวิตให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำหนดนโยบายในการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชน จัดหางบประมาณให้การสนับสนุนห้องสมุด ประสานงานกับองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อมีส่วนร่วมในการพัฒนาห้องสมุด ประเมินผลการดำเนินงานและนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำหนดนโยบาย เพื่อให้คณะกรรมการอำนวยการบริหารมีนโยบายในการพัฒนาห้องสมุดเป็นไปในทิศทางที่วางไว้

องค์ประกอบของคณะกรรมการดำเนินงานห้องสมุด คือ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการเพื่อทำหน้าที่เป็นประธาน หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ ครูบรรณารักษ์ ครู/อาจารย์ช่วยงานห้องสมุด หัวหน้าระดับชั้น เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงิน อาสาสมัครที่เป็นผู้ปกครองและนักเรียน ครูฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ/เทคโนโลยีทางการศึกษามีบทบาทหน้าที่ในดำเนินงานตามนโยบายที่คณะกรรมการอำนวยการบริหารได้วางไว้ นำนโยบายมาสู่ภาคปฏิบัติโดยการหาวิธีการรูปแบบที่หลากหลายมาดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบาย กำหนดแนวทางการปฏิบัติในการใช้แหล่งการเรียนรู้ชุมชนให้ชัดเจน จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพห้องสมุด รายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะและในภาพรวมต่อคณะกรรมการอำนวยการบริหารและผู้เกี่ยวข้อง

2. ด้านงบประมาณ

หน่วยงานที่ควรให้การสนับสนุนงบประมาณ คือ สถานศึกษา องค์กรภาครัฐที่ทำหน้าที่บริหารการศึกษา องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น องค์กรอิสระในท้องถิ่นที่ให้การสนับสนุนห้องสมุด หน่วยงานที่ต้องการส่งเสริมด้านการอ่านและการเรียนรู้

3. ด้านบุคลากร

การพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ นำหลักการจัดการความรู้มาสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ การวิจัยและพัฒนาคุณภาพการดำเนินงาน สร้างเครือข่ายห้องสมุดโดยการถ่ายทอดความรู้จากชุมชนสู่โรงเรียนและโรงเรียนสู่ชุมชน ประชุมสัมมนาเรื่องราวเกี่ยวกับห้องสมุดหรือชุมชนทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศและระดับนานาชาติ

4. ด้านทรัพยากร

การบริหารจัดการทรัพยากร คือ ดำรงและจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้ตรงกับหลักสูตรของสถานศึกษาความต้องการของผู้เรียน บุคลากรและชุมชน จัดเก็บและจัดระบบสารสนเทศสารสนเทศที่มีอยู่ในเพื่อแนะนำและพัฒนาอาชีพสุขภาพอนามัยและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนในรูปแบบของฐานข้อมูล เพื่อให้ชุมชนเข้าถึงได้อย่างสะดวกรวดเร็ว เชื่อมโยงสารสนเทศที่เป็นประโยชน์กับท้องถิ่นด้วยเครือข่ายอินเทอร์เน็ต นำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อการเรียนรู้และค้นคว้าให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณ เพราะเป็นสิ่งที่ชุมชนต้องการเรียนรู้มากที่สุด

5. ด้านอาคารสถานที่ และครุภัณฑ์

การบริหารจัดการอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ คือ ปรับภูมิทัศน์ห้องสมุดเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ ความสวยงามและความต้องการใช้งานในอนาคต อาคารห้องสมุดควรมีระบบรักษาความปลอดภัย ระบบป้องกันสาธารณะภัย และมีแสงสว่างอย่างเหมาะสม อาคารห้องสมุดควรตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นศูนย์กลางของโรงเรียน การคมนาคมสะดวกไม่อยู่ในที่ลับเพื่อความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานและผู้ใช้บริการ อาคารสถานที่

ภายในห้องสมุดควรประกอบด้วยพื้นที่เพื่อการบริหารจัดการห้องสมุด การบริการ การจัดกิจกรรม และอื่นๆ ตามความเหมาะสม มีบรรยากาศที่เหมาะสมทุกด้านเพื่อดึงดูดใจอยากให้เขาใช้บริการ

6. ด้านบริการและกิจกรรม

การจัดบริการให้กับชุมชน คือ นักเรียนเป็นตัวเชื่อมต่อการเรียนรู้ร่วมกันกับคนในชุมชน จัดกิจกรรมเคลื่อนที่ทุกรูปแบบเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ความสามัคคีของคนในชุมชน จัดทำข้อมูลข่าวสารองค์ความรู้ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมห้องสมุดที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนทุกช่องทาง ส่งเสริมให้ชุมชนใช้ห้องสมุดสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน จัดทำกระดานสนทนาทางเว็บไซต์ (Web board) เพื่อการติดต่อสื่อสารแสดงความคิดเห็นระหว่างผู้ใช้บริการกับผู้ให้บริการ

การจัดกิจกรรมให้กับชุมชน คือ จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการใช้ห้องสมุด ในการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน ควรมีคณะกรรมการของชุมชนหรือมีคณะกรรมการที่เป็นคนในชุมชนเข้าร่วม จัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ การศึกษาคนควาด้วยตนเอง การส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ ชุมชนนำองค์ความรู้ที่มีอยู่เผยแพร่ให้กับผู้เรียน จัดกิจกรรมเพื่อสร้างอาชีพโดยอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น จัดฝึกอบรมตามหัวข้อที่ชุมชนร้องขอ จัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในชุมชนเพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ ปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดให้กับชุมชน จัดอบรมการใช้ฐานข้อมูลในห้องสมุด จัดประชุมสัมมนาในหัวข้อที่ชุมชนกำลังให้ความสนใจ จัดการแสดงดนตรีพื้นบ้าน ประเพณีท้องถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่นตามวาระโอกาสสำคัญต่างๆ เวลาในการให้บริการและรวมกิจกรรมของชุมชน คือวันเสาร์ - อาทิตย์

7. ด้านเครือข่าย และความร่วมมือระหว่างห้องสมุด

ห้องสมุดที่ควรมีความร่วมมือกันเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน คือ ห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดประชาชนในเขตพื้นที่บริเวณเดียวกัน หอสมุดแห่งชาติ โรงเรียนที่เป็นภาคีเครือข่ายหรือเป็นโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง หรือสถาบันอุดมศึกษาที่มีความพร้อม ห้องสมุดโรงเรียนในเขตพื้นที่บริเวณอื่นในกรณีห้องสมุดมีความเข้มแข็งแล้ว ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่บริเวณเดียวกัน

วัตถุประสงค์ของความร่วมมือระหว่างห้องสมุด คือ จัดกิจกรรมร่วมกัน สร้างเครือข่ายความร่วมมือ โดยการเผยแพร่แลกเปลี่ยนเรียนรู้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เครือข่ายความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนสารสนเทศระหว่างท้องถิ่น ยืมทรัพยากรสารสนเทศระหว่างห้องสมุดที่เป็นภาคีเครือข่ายในเขตพื้นที่เดียวกันได้ แลกเปลี่ยนบุคลากรเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมตามความถนัดของบุคลากรนั้นๆ

8. ด้านการประเมินคุณภาพห้องสมุด

แนวทางการประเมินคุณภาพห้องสมุด คือ ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานที่ได้วางไว้เพื่อปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานในครั้งต่อไป ประเมินผลเชิงคุณภาพ ประเมินผลเชิงปริมาณ ประเมินผลการดำเนินงานโดยหน่วยงานอิสระที่รับผิดชอบเกี่ยวกับมาตรฐานห้องสมุด ประเมินผลการดำเนินงานจากชุมชน ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรห้องสมุด ประเมินผลทั้งกระบวนการในแต่ละด้านโดยกำหนดตัวชี้วัดให้ชัดเจน สมาคมห้องสมุดควรเป็นผู้กำหนดเกณฑ์การประเมินพร้อมแจ้งตัวชี้วัดให้ชัดเจน ควรมีเกณฑ์การประเมินมาตรฐาน ห้องสมุดโรงเรียนในการเป็นแหล่งการเรียนรู้ชุมชน โดยเฉพาะ ใช้เกณฑ์การประเมินมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนที่เพิ่มตัวชี้วัดเพื่อให้มีบทบาทในการเป็นแหล่งการเรียนรู้ชุมชน ประเมินผลการดำเนินงานโดยคณะกรรมการอำนวยการบริหารห้องสมุด เช่น การประเมินผลความสำเร็จของการดำเนินงาน ประเมินผลเว็บไซต์ของห้องสมุด (Web Evaluation)

อภิปรายผล

การบริหารงานโดยผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้บริหารจัดการห้องสมุดโรงเรียนในการเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน ผู้แทนจากองค์กรภาครัฐที่ทำหน้าที่บริหารการศึกษา ผู้แทนจากองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการอำนวยการบริหารห้องสมุดหรือคณะกรรมการอำนวยการบริหารห้องสมุด สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งได้กล่าวไว้ในมาตรา 25 ว่า รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ

สนับสนุนงบประมาณห้องสมุดโดยสถานศึกษา องค์กรภาครัฐที่ทำหน้าที่บริหารการศึกษา องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น องค์กรอิสระในท้องถิ่นที่ให้การสนับสนุนห้องสมุด หน่วยงานที่ต้องการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ซึ่งได้กล่าวไว้ในมาตรา 39 ว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

การพัฒนาบุคลากรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยนำหลักการจัดการความรู้มาสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้การวิจัยและการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงาน สร้างเครือข่ายห้องสมุดโดยการถ่ายโอนความรู้จากชุมชนสู่โรงเรียนและโรงเรียนสู่ชุมชน สนับสนุนบุคลากรให้เป็นสมาชิกทางวิชาชีพเดียวกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประชุมสัมมนาเรื่องราวเกี่ยวกับห้องสมุดหรือชุมชน ทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับนานาชาติ พัฒนาศักยภาพความรู้อันพึงประสงค์ ได้แก่ การบริหารจัดการ การทำงานเป็นทีม การคิดเชิงวิเคราะห์และการรายงานผล จัดอบรมให้บุคลากรมีทักษะเพื่อนำความรู้ที่ได้มาจัดกิจกรรม ซึ่งวิจารณ์ พานิช (2546 : Online) กล่าวถึงองค์กรแห่งการเรียนรู้มีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamics) มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะของพัฒนาการด้านต่างๆ คล้ายมีชีวิต มีผลงานดีขึ้นเรื่อยๆ ทั้งในด้านคุณภาพ ประสิทธิภาพและการสร้างนวัตกรรม (Innovation) รวมทั้งมีบุคลิกขององค์กรในลักษณะที่เรียกว่าวัฒนธรรมองค์กร (Corporate Culture) ที่ผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์สามารถรู้สึกได้

การบริหารจัดการทรัพยากร โดยจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้ตรงกับหลักสูตรของสถานศึกษา ความต้องการของผู้เรียนบุคลากรและชุมชน รวบรวมสารสนเทศที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อสร้างอาชีพ สุขภาพอนามัย พัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน จัดเก็บและจัดระบบสารสนเทศที่มีอยู่ในรูปแบบของฐานข้อมูลเพื่อให้ชุมชนเข้าถึงได้อย่างสะดวกรวดเร็ว นำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อการเรียนรู้และคนควาให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาภาภรณ์ อังสาชน (2551: 71-72) ทรัพยากรควรได้มาจากการจัดซื้อที่ตรงกับความต้องการของชุมชน/สังคม การจัดหาทรัพยากรที่ตรงกับความต้องการของชุมชนจะช่วยให้เกิดการศึกษาตลอดชีวิต รวบรวมจัดระบบสารสนเทศ/ความรู้เพื่อแนะนำอาชีพใหม่ พัฒนาอาชีพใหม่และส่งเสริมคุณภาพชีวิต ทุกคนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้ ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ไม่หยุดนิ่งในการใฝ่รู้

การบริหารจัดการอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ห้องสมุด โดยปรับภูมิทัศน์ห้องสมุดเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ อาคารห้องสมุดควรตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นศูนย์กลางของโรงเรียนการคมนาคมสะดวกไม่อยู่ในที่ลับ ห้องสมุดควรประกอบด้วยพื้นที่เพื่อการบริหารจัดการห้องสมุด การบริการ การจัดกิจกรรมและอื่นๆ ตามความเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาภาภรณ์ อังสาชน (2551: 72) ศูนย์กลางความรู้สร้างชุมชน/เครือข่ายแห่งความรู้ในเรื่องต่างๆ คัดเลือกและพัฒนาจากห้องสมุดที่มีอยู่เดิมให้เป็นศูนย์กลางความรู้ของท้องถิ่น

การจัดบริการให้กับชุมชนโดยจัดทำข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมห้องสมุดที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงระบบเครือข่ายข้อมูลท้องถิ่นกับเครือข่ายโลก พัฒนาคุณภาพการบริการให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวก รวดเร็วและตรงกับความต้องการพัฒนา เพื่อให้ห้องสมุดเป็นแหล่งบริการสารสนเทศที่ทันสมัย ส่งเสริมให้ชุมชนใช้ห้องสมุดสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของอาภาภรณ์ อังสาชน (2551: 72) ศูนย์กลางความรู้ มีหน้าที่จัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการของประชาชนและสังคมที่สอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาประเทศในรูปแบบต่างๆ เพื่อระบุและรวบรวมความรู้ที่มีอยู่ในชุมชน บริการเผยแพร่สารสนเทศ/ความรู้ บริการและกิจกรรมโดยใช้ช่องทางต่างๆที่เหมาะสม รวบรวมและเผยแพร่ผลงานวิจัยด้านวัฒนธรรมชุมชนเพื่อให้บริการ

การจัดกิจกรรมให้กับชุมชนโดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การส่งเสริมการอ่าน และการเรียนรู้อาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นมาร่วม ในการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างอาชีพ จัดฝึกอบรมตามหัวข้อที่ชุมชนร้องขอ จัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในชุมชนเพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ซึ่งได้กล่าวไว้ในมาตรา 29 ว่า ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์การเอกชน และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้อง กับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การพัฒนาระหว่างชุมชน

วัตถุประสงค์ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด โดยจัดกิจกรรมร่วมกันสร้างเครือข่ายความร่วมมือ โดยการเผยแพร่แลกเปลี่ยนเรียนรู้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและแลกเปลี่ยนสารสนเทศระหว่างท้องถิ่น ยืมทรัพยากรสารสนเทศระหว่างห้องสมุดที่เป็นภาคีเครือข่ายในเขตพื้นที่เดียวกันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาภาภรณ์ อังสาชน (2551: 72) ศูนย์กลางความรู้ทำหน้าที่รวบรวมและเผยแพร่ผลงานวิจัยด้านวัฒนธรรมชุมชน เพื่อให้บริการจัดให้มีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรสารสนเทศ/ความรู้ระหว่างศูนย์กลาง

การประเมินคุณภาพห้องสมุดโดยประเมินผลทั้งกระบวนการในแต่ละด้าน โดยกำหนดตัวชี้วัดให้ชัดเจน ประเมินผลเชิงคุณภาพ ประเมินผลเชิงปริมาณ ประเมินผลการดำเนินงานจากชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของอุบล โคตา (2545 : บทคัดย่อ) ห้องสมุดประชาชนอำเภอเน้นการประเมินคุณภาพมากยิ่งขึ้น เช่น ประชาชนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น นำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนและชุมชนให้ดีขึ้น มีการประเมินทั้งระบบและบุคลากรภายนอกมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบห้องสมุดโรงเรียน ในการเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน ต่อองค์กรภาครัฐที่ทำหน้าที่บริหารการศึกษา องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษา และบรรณารักษ์ ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารจัดการห้องสมุดโรงเรียนในการเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน มีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับชุมชนให้ชัดเจน จัดระบบการบริหารจัดการที่มีทุกภาคส่วนได้แก่ สถานศึกษา องค์กรอิสระในท้องถิ่นให้การสนับสนุนห้องสมุด ชุมชนผู้ใช้บริการเข้าร่วม

บริหารจัดการ สนับสนุนงบประมาณและประเมินคุณภาพห้องสมุดโดยการประเมินผล ทั้งกระบวนการในแต่ละด้าน โดยกำหนดตัวชี้วัดให้ชัดเจน

2. องค์กรภาครัฐที่ทำหน้าที่บริหารการศึกษา องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการ และสนับสนุนงบประมาณ

3. พัฒนาบุคลากรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยการพัฒนาทักษะความรู้ในการปฏิบัติงาน และการบริหาร เพิ่มเพิ่มเติม ด้านภาษาต่างประเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง นำหลักการจัดการความรู้มาสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้การวิจัยและการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงาน สร้างเครือข่ายห้องสมุดโดยการถ่ายโอนความรู้จากชุมชนสู่โรงเรียนและโรงเรียนสู่ชุมชน

4. จัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้ตรงกับหลักสูตรของสถานศึกษาและความต้องการของผู้ใช้บริการ รวบรวมสารสนเทศที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อสร้างอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน จัดเก็บสารสนเทศที่มีอยู่ในรูปแบบของฐานข้อมูลเพื่อให้ชุมชนเข้าถึงอย่างสะดวกรวดเร็ว เชื่อมโยงสารสนเทศที่เป็นประโยชน์กับท้องถิ่นด้วยเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

5. การจัดบริการให้กับชุมชน โดยชุมชนสามารถเข้าใช้บริการภายในห้องสมุด จัดกิจกรรมเชิงรุกทุกรูปแบบ เข้าไปในชุมชน จัดทำข้อมูลข่าวสาร องค์กรความรู้ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมห้องสมุดที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ทุกช่องทาง จัดประชุมสัมมนาในหัวข้อที่ชุมชนกำลังให้ความสนใจ ให้บริการในวันเสาร์-อาทิตย์

6. ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด คือ จัดกิจกรรมร่วมกัน สร้างเครือข่ายความร่วมมือโดยการเผยแพร่แลกเปลี่ยนเรียนรู้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนสารสนเทศระหว่างท้องถิ่น ยืมทรัพยากรสารสนเทศระหว่างห้องสมุดที่เป็นภาคีเครือข่ายในเขตพื้นที่เดียวกันได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการนำห้องสมุดโรงเรียน มาเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน

2. ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารห้องสมุดทุกประเภทเกี่ยวกับแนวทางความร่วมมือระหว่างห้องสมุด เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ห้องสมุดมีความร่วมมือกันให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- ชลภัศร์ วงษ์ประเสริฐ. โครงการอบรมห้องสมุดมีชีวิตสู่จุดประกายห้องสมุดมีชีวิตในโรงเรียน ชวนเด็กไทยรักการอ่าน. กรุงเทพฯ : อุทยานการเรียนรู้ TK park., 2549.
- ชุดิมา สัจจนันท์. "เครือข่าย : ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาห้องสมุด." เอกสารการสัมมนาเรื่อง งานสารสนเทศของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ในภาวะวิกฤต. กรุงเทพฯ : คณะอนุกรรมการการพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน, 2544.
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. ระบบเปิดของห้องสมุด. มหาสารคาม : สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2528.
- ทองอยู่ แก้วไทรชะ และชัยยศ อิ่มสุวรรณ์. "การจัดการบริหารและการบริการของห้องสมุด เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พงศ 2544," เอกสารการประชุมใหญ่สามัญและประชุมวิชาการประจำปี เรื่องการปฏิรูปห้องสมุดเพื่อการศึกษายุคใหม่. กรุงเทพฯ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2544.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2547.
- วิจารณ์ พานิช. องค์การแห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้. (ออนไลน์). 2546. แหล่งที่มา : <http://www.ha.or.th/Document/LOKM1KPI.450511.doc>. (6 กรกฎาคม 2551).
- วิชัย ตันศิริ. มองแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2536.
- อาภากรณ อังสาชน. "การพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมของศูนย์กลางความรู้สำหรับประชาชน," วารสารห้องสมุด. 2, 4 (มกราคม - มิถุนายน 2552) : 71-73.
- อุบล โกลา. แนวโน้มการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนอำเภอในทศวรรษหน้า ศึกษาด้วยเทคนิคเดลฟาย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร-มหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2545.

7 คุณลักษณะเด่นของคนไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตและการทำงาน

(The Seven Signature Strengths of Thai People in the Bangkok Metropolis
and Their Relationships with Life Satisfaction, and Job Satisfaction)

ชนยศ ศิริดำรงศักดิ์*
ผศ.ดร.พรรณระพี สุทธิวรรณ⁽¹⁾
อ.ดร.กุลยา พิสิษฐสังฆการ*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา "เจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย" ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวมถึงศึกษาว่าคุณลักษณะเด่น 7 ด้าน เหล่านี้มีความสัมพันธ์ในทางสถิติและสามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตและความพึงพอใจในการทำงานของคนไทยได้มากน้อยเพียงไร กลุ่มตัวอย่างเป็นคนไทยอายุ 17-60 ปี ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 3,562 คน ประเมินคุณลักษณะเด่นโดยใช้แบบประเมิน 24 ด้านของ Peterson และ Seligman (2004) ซึ่งมีการใช้อย่างแพร่หลายในการประเมินลักษณะเด่นของคนแต่ละประเทศในกว่า 40 ประเทศทั่วโลก

ผลการวิจัยพบว่า "เจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย" ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล คือ 1) ความยุติธรรม ความเสมอภาคและความถูกต้อง 2) ความกตัญญู 3) ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีม และความจงรักภักดี 4) ความสามารถในการรักและถูกรัก 5) ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมาและความจริงใจ 6) ความใจดีและความมีน้ำใจ และ 7) ความเป็นผู้นำ

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ทางสถิติโดย Multiple regression ยังแสดงให้เห็นว่า "เจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย" ที่กล่าวมาข้างต้น มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตและความพึงพอใจในการทำงานของคนไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ดังนี้คือ

จาก "เจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย" พบว่ามีคุณลักษณะเด่น 6 ด้าน (ความกตัญญู/ความเป็นผู้นำ/ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมาและความจริงใจ/ความสามารถในการรักและถูกรัก/ความยุติธรรม ความเสมอภาคและความถูกต้อง/ความใจดีและความมีน้ำใจ) สามารถร่วมกันทำนายความพึงพอใจในชีวิตของคนไทยได้สูงถึงร้อยละ 24.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดย "ความกตัญญู" มีอิทธิพลสูงสุดในการทำนาย (ร้อยละ 22.37)

ในขณะที่คุณลักษณะเด่นเพียง 3 ด้าน (ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีม และความจงรักภักดี/ความกตัญญู/ความเป็นผู้นำ) สามารถร่วมกันทำนายความพึงพอใจในการทำงานของคนไทยได้สูงถึงร้อยละ 17.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดย "ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีมและความจงรักภักดี" มีอิทธิพลสูงสุดในการทำนาย (ร้อยละ 15.13) ทั้งนี้ คุณลักษณะเด่น 2 ด้าน คือ "ความกตัญญู" และ "ความเป็นผู้นำ" มีอิทธิพลในการทำนายได้อย่างครอบคลุมทั้ง ความพึงพอใจในชีวิตและความพึงพอใจในการทำงานของคนไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

* คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁽¹⁾ ติดต่อหรือสอบถามข้อมูล e-mail : cpanrapee@yahoo.com

Abstract

The objectives of this research were to identify the top seven Character Strengths of Thai people in the Bangkok Metropolis and to investigate relationships among those seven Character Strengths, life satisfaction, and job satisfaction of Thai people. The participants were 3,562 Thai males and females aged 17-60 years old in the Bangkok Metropolis. The research instrument was the Values in Action Inventory of Strengths (VIA-IS; Peterson & Seligman, 2004) widely used over the world in identifying 24 Character Strengths of people in 40 different countries.

Results showed that the top seven Character Strengths, so called "The Seven Signature Strengths of Thai People" in the Bangkok Metropolis were 1) Fairness, equity, and justice, 2) Gratitude, 3) Citizenship, teamwork, and loyalty, 4) Capacity to love and be loved, 5) Honesty, authenticity, and genuineness, 6) Kindness and generosity, and 7) Leadership.

Multiple Regression analysis clearly showed significant relationships among "The Seven Signature Strengths of Thai People", life satisfaction, and job satisfaction of Thai people as follows;

Regarding "Life Satisfaction", there were 6 signature strengths of Thai people (Gratitude / Leadership / Honesty, authenticity, and genuineness / Capacity to love and be loved / Fairness, equity, and justice / Kindness and generosity) significantly related to Life Satisfaction and accounted for 24.80 percent of the variability in Life Satisfaction. Among these six ones, Gratitude was the highest variable, accounted for 22.37 percent of the variability.

Regarding Job Satisfaction, there were only 3 signature strengths of Thai people (Citizenship, teamwork, and loyalty / Gratitude / Leadership) significantly related to Job Satisfaction and accounted for 17.50 percent of the variability in Job Satisfaction. Among these three ones, Citizenship, teamwork, and loyalty was the highest variable, accounted for 15.13 percent of the variability. Result suggested that among "The Seven Signature Strengths of Thai People", Gratitude and Leadership are 2 important Signature Strengths that significantly related to both Life Satisfaction and Job Satisfaction of Thai people in the Bangkok Metropolis.

บทนำ

การศึกษาศาสตร์แขนงใหม่ในชื่อ จิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology) เป็นศาสตร์ที่นำความรู้ในเชิงวิทยาศาสตร์และเชิงคลินิกมาประยุกต์ใช้ในการสร้างแนวทางปฏิบัติที่จะทำให้คนเรามีความสุขมากขึ้น และยาวนานขึ้น นอกจากนั้นจิตวิทยาเชิงบวกยังเป็นการศึกษาในแนวทางใหม่ที่มองบุคคลในเชิงบวกและจัดประเภทคุณลักษณะเด่นที่จะทำให้มนุษย์สามารถประสบความสำเร็จ มีความสมบูรณ์แข็งแรง และมีความสุขทั้งกายและใจ ซึ่งเป็นเรื่องที่เน้นการพิจารณาคุณลักษณะนิสัยเชิงบวกที่มีในทุกคนแต่มีในระดับที่แตกต่างกัน มากกว่าจะเป็นเรื่องของ การพิจารณาว่า คนเรามีหรือไม่มีคุณลักษณะเด่นเหล่านั้น

Dr. Martin Seligman นักจิตวิทยาจาก University of Pennsylvania ชาวอเมริกัน ผู้ริเริ่ม Positive Psychology ได้ให้ความเห็นว่า จิตวิทยาไม่ใช่เป็นเพียงการศึกษาถึงจุดอ่อนหรือ ผลกระทบลบที่เกิดขึ้นกับบุคคล (Weakness and Damage) ซึ่งเปรียบได้กับการทำให้คนเปลี่ยนจากภาวะทุกข์ในระดับ - 5 มาอยู่ที่ 0 แต่เป็นเรื่องของการค้นหาวิธีการที่จะทำให้คนเราพัฒนาไปได้ถึงสูงสุด คือทำอะไรเราจึงจะทำให้คนที่อยู่ที่ 0 พัฒนาไปสู่ + ให้ได้ ซึ่งก็คือ การศึกษาถึงจุดเด่น และ คุณลักษณะที่ดีเฉพาะบุคคล (Strength and Virtue) หรือเป็นการพัฒนาสิ่งดี ๆ ในตัวเราให้ดียิ่งขึ้นไป (Seligman, Steen, Park, & Peterson, 2005)

การศึกษาจิตวิทยาเชิงบวกจะมุ่งให้ความสำคัญกับ จุดแข็ง (Strength) คุณค่า (Value) สภาวะไหลลื่น (Flow) การมองโลกแง่ดี (Optimism) ความหวัง (Hope) และความสุข (Happiness) นอกจากนั้นจิตวิทยาเชิงบวก ยังเป็นแนวทางหนึ่งในการนำจิตวิทยามาใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพของคน โดยในต่างประเทศได้มีการศึกษาเพื่อหาวิธีที่จะช่วยให้มนุษย์สามารถพัฒนาตนเองได้สูงสุด (Highest Potential) และยังเป็นการหาวิธี (Psychological Interventions) ที่จะช่วยให้คนมีความสุขมากขึ้น เพื่อการนำไปสู่การมีชีวิตที่ดี (The Good Life) ได้

การริเริ่มเบื้องต้นที่สำคัญของจิตวิทยาเชิงบวกก็คือ การพัฒนาการจัดประเภทของคุณลักษณะเด่น 24 ด้าน (Character Strengths and Virtues) ซึ่งนับได้ว่าเป็นการพัฒนาศาสตร์ทางจิตวิทยาในมุมมองใหม่ คือเน้นเรื่องของการสร้างความสุขหรือสุขภาวะในเชิงจิตวิทยา (Psychological well-being) โดยได้มีการจัดทำเครื่องมือวัดที่ใช้ในการประเมินคุณลักษณะเด่นแต่ละด้าน เรียกว่า Values in Action Inventory of Strengths (VIA-IS) ประกอบด้วย 240 ข้อคำถาม และเปิดให้คนทั่วไปเข้าไปทำแบบประเมินได้ทางระบบออนไลน์ ตั้งแต่ปี 2001 และในปี 2005 ได้สรุปตัวเลขจำนวนผู้เข้าไปตอบแบบประเมินออนไลน์ว่ามีถึงกว่า 4 แสนคน (Seligman, Steen, Park, & Peterson, 2005)

สำหรับการวัดและประเมินคุณลักษณะเด่นในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยเลือกที่จะใช้เครื่องมือในการประเมินคือ Values in Action Inventory of Strengths (VIA-IS) ซึ่งได้รับอนุญาตจากเจ้าของแบบวัด Dr. Healy H. Mayerson ประธานของสถาบัน The Value in Action Institute, Cincinnati OHIO ประเทศสหรัฐอเมริกา ให้ใช้และแปลเป็นภาษาไทยตามขั้นตอน และมาตรฐานของการแปลแบบวัดภายใต้การตรวจสอบของเจ้าของแบบวัดว่าไม่มีข้อผิดพลาดจากการแปลเป็นภาษาไทย

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิต

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาตามแนวคิดของ Diener (1984 อ้างถึงใน นฤมล พ่องใส, 2544) ในลักษณะของการศึกษาความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม ซึ่งจะศึกษาความพึงพอใจในชีวิตของบุคคลจากองค์ประกอบย่อยต่างๆ เช่น หน้าที่การงาน ชีวิตครอบครัว ความสัมพันธ์กับผู้อื่น และการให้บุคคลนั้นประเมินความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมของตนเอง ซึ่งการแบ่งตามแนวคิดนี้ จะมีลักษณะสอดคล้องกับการวัดความพึงพอใจในชีวิตที่จะนำมาใช้ในงานวิจัยนี้

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงาน

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะศึกษาความพึงพอใจในการทำงานโดยรวม เป็นการวัดทั้งความพึงพอใจในการทำงานที่เกิดจากองค์การและความพึงพอใจในการทำงานที่เกิดจากตัวงาน ซึ่งจะมีลักษณะสอดคล้องกับการวัดความพึงพอใจในการทำงานตามมาตรวัดที่แปลจากของ Quinn และ Shepard (1974 อ้างถึงใน Eisenberger, Cumming, Armeli,

& Lynch,1997) และเป็นมาตรวัดที่จะนำมาใช้ในงานวิจัยนี้ ความพึงพอใจในการทำงานอาจเกิดจากการใช้คุณลักษณะเด่นของตนเองในการทำงานเนื่องจากจะทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีและมีความสุขในการทำงาน

วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. เพื่อศึกษาเจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อศึกษาเจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิต และความพึงพอใจในการทำงานของคนไทย

ตารางที่ 1 แสดงการแบ่งแยกประเภท (Classification) ของ 6 คุณลักษณะหลัก 24 คุณลักษณะเด่น (Peterson & Seligman, 2004)

6 คุณลักษณะหลัก 24 คุณลักษณะเด่น (Peterson & Seligman, 2004)	
1. สติปัญญาและความรู้ 1. ความคิดสร้างสรรค์ ความฉลาดและความริเริ่ม 2. ความอยากรู้อยากเห็นและความสนใจในโลก 3. การตัดสินใจที่การคิดเชิงวิเคราะห์และการเปิดใจกว้าง 4. ความรักในการเรียนรู้ 5. ความฉลาดในการมองโลก/ฉลาดลุ่มลึกในมุมมองต่างๆ	Wisdom and Knowledge Creativity, ingenuity, and originality Curiosity and interest in the world Judgment, critical thinking, and open-mindedness Love of learning Perspective wisdom
2. ความกล้าหาญ 6. ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมาและความจริงใจ 7. ความองอาจและกล้าหาญ 8. ความอดทน ความขยันและความพากเพียร 9. ความสนุกสนาน ความกระตือรือร้นและพลังงาน	Courage Honesty, authenticity, and genuineness Bravery and valor Industry, diligence, and perseverance Zest, enthusiasm, and energy
3. ความเป็นมนุษย์ 10. ความใจดีและความมีน้ำใจ 11. ความสามารถในการรักและถูกรัก 12. ความฉลาดทางสังคม	Humanity Kindness and generosity Capacity to love and be loved Social intelligence
4. ความยุติธรรม 13. ความยุติธรรม ความเสมอภาคและความถูกต้อง 14. ความเป็นผู้นำ 15. ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีมและความจงรักภักดี	Justice Fairness, equity, and justice Leadership Citizenship, teamwork, and loyalty
5. การควบคุมอารมณ์ 16. การให้อภัยและความกรุณา 17. ความสุภาพอ่อนน้อมและถ่อมตน 18. ความระมัดระวัง ความสุขุมและวิจารณญาณ 19. การควบคุมและการมีวินัย	Temperance Forgiveness and mercy Modesty and humility Caution, prudence, and discretion Self-control and self-regulation
6. ความเข้าใจในตนเอง 20. การชื่นชมในความงามและความเป็นเลิศ 21. ความกตัญญู 22. ความหวัง การมองโลกในแง่ดีและการมองอนาคต 23. อารมณ์ขันและความขี้เล่น 24. จิตวิญญาณการมีจุดมุ่งหมายในชีวิต และความศรัทธา	Transcendence Appreciation of beauty and excellence Gratitude Hope, optimism, and future-mindedness Humor and playfulness Spirituality, sense of purpose, and faith

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาเจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตและการทำงาน โดยมุ่งศึกษาคุณลักษณะเด่นของคนไทย อันประกอบไปด้วยคุณลักษณะเด่น 24 ด้าน ประการ ตามแนวคิดของ Peterson และ Seligman (2004) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นคนไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 3,562 คน จำแนกเป็นเพศชาย 1,402 คน และเพศหญิง 2,160 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตัวแปรต่างๆ ประกอบด้วย คุณลักษณะเด่น ความพึงพอใจในชีวิต และความพึงพอใจในการทำงาน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบวัด 3 ส่วน คือ

1. แบบวัดคุณลักษณะเด่น The Value in Action Institute ได้รับอนุญาตให้ใช้และแปลเป็นภาษาไทยตามขั้นตอนและมาตรฐานการแปลจากเจ้าของแบบวัด Dr.Heal H Mayerson ประธานของสถาบัน The Value in Action Institute, Cincinnati OHIO ประเทศสหรัฐอเมริกา

2. แบบวัดความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม Satisfaction of Life Scale (SWLS) ได้รับอนุญาตให้ใช้และแปลเป็นภาษาไทยตามขั้นตอนและมาตรฐานการแปลจากเจ้าของแบบวัด Pavot และ Diener (1993)

3. แบบวัดความพึงพอใจในการทำงานโดยรวม Overall Job Satisfaction (OJS) ได้รับอนุญาตให้ใช้และแปลเป็นภาษาไทยตามขั้นตอนและมาตรฐานการแปลจากเจ้าของแบบวัดQuinn และ Shepard (1974 อ้างถึงใน Eisenberger, Cumming, Armeli, & Lynch, 1997)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลสถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนเจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย โดยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย

2. วิเคราะห์เจ็ดคุณลักษณะเด่นที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตและความพึงพอใจในการทำงาน โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. เจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย

เมื่อพิจารณา เจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย ดังแสดงในตารางที่ 2 คือ 1) ความยุติธรรม ความเสมอภาค และความถูกต้อง 2) ความกตัญญู 3) ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีม และความจงรักภักดี 4) ความสามารถในการรักและถูกรัก 5) ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมา และความจริงใจ 6) ความใจดีและความมีน้ำใจ และ 7) ความเป็นผู้นำ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย จากคะแนนเต็ม 5 (N = 3,562)

ลำดับ	คุณลักษณะเด่น กลุ่มตัวอย่าง (N=3,562)	M	SD
1	ความยุติธรรม ความเสมอภาคและความถูกต้อง	4.14	0.47
2	ความกตัญญู	4.07	0.49
3	ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีม และความจงรักภักดี	3.99	0.48
4	ความสามารถในการรักและถูกรัก	3.93	0.50
5	ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมาและความจริงใจ	3.87	0.47
6	ความใจดีและความมีน้ำใจ	3.86	0.49
7	ความเป็นผู้นำ	3.85	0.46

2. เจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย เปรียบเทียบเพศชาย และเพศหญิง

เมื่อพิจารณา การวิเคราะห์ความแตกต่างของเจ็ดคุณลักษณะเด่น ในเพศชาย และเพศหญิง โดยใช้การเปรียบเทียบทางสถิติ t-test ดังแสดงในตารางที่ 3 พบว่า มีคุณลักษณะเด่น 5 ด้าน ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศชายทั้งหมด คือ 1) ความกตัญญู 2) ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีม และความจงรักภักดี 3) ความสามารถในการรักและถูกรัก 4) ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมา และความจริงใจ และ 5) ความใจดีและความมีน้ำใจ

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่าง (t-test) เจ็ดคุณลักษณะเด่น ของเพศชาย และเพศหญิง

ลำดับ	คุณลักษณะเด่น	เพศชาย (n=1,402) M	เพศหญิง (n=2,160) M	t
1	ความยุติธรรม ความเสมอภาคและความถูกต้อง	4.12	4.15	-1.534
2	ความกตัญญู	3.99	4.12	-8.038***
3	ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีม และความจงรักภักดี	3.94	4.01	-4.293***
4	ความสามารถในการรักและถูกรัก	3.85	3.99	-7.774***
5	ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมาและความจริงใจ	3.83	3.90	-4.003***
6	ความใจดีและความมีน้ำใจ	3.76	3.92	-10.048***
7	ความเป็นผู้นำ	3.86	3.85	0.831

3. เจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย และความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิต และการทำงาน

เมื่อพิจารณา เจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย และความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิต และการทำงาน ดังแสดงในตารางที่ 4 พบว่า เจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย กับความพึงพอใจในชีวิต มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทุกคู่ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เรียงตามลำดับดังนี้ ความกตัญญู ($r=.473, p<.001$) ความสามารถในการรักและถูกรัก ($r=.372, p<.001$) ความเป็นผู้นำ ($r=.350, p<.001$) ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีม และความจงรักภักดี ($r=.342, p<.001$) ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมาและความจริงใจ ($r=.339, p<.001$) ความใจดีและความมีน้ำใจ ($r=.322, p<.001$) และความยุติธรรม ความเสมอภาคและความถูกต้อง ($r=.268, p<.001$)

สำหรับ เจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทยกับความพึงพอใจในการทำงาน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทุกคู่ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เรียงตามลำดับดังนี้ ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีม และความจงรักภักดี ($r=.389$, $p<.001$) ความกตัญญู ($r=.359$, $p<.001$) ความเป็นผู้นำ ($r=.334$, $p<.001$) ความใจดีและความมีน้ำใจ ($r=.320$, $p<.001$) ความยุติธรรม ความเสมอภาคและความถูกต้อง ($r=.311$, $p<.001$) ความสามารถในการรัก และถูกรัก ($r=.303$, $p<.001$) และความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมาและความจริงใจ ($r=.274$, $p<.001$)

ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ควรจะมีการตรวจสอบปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) ระหว่างตัวแปรต้น โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้ ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นด้วยกันเองต้องมีค่าไม่เกิน .90 (Hair et al., 2006) ดังนั้น ค่าความสัมพันธ์ ดังแสดงในตารางที่ 4 พบว่าไม่เกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) แต่อย่างใด

ตารางที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย กับความพึงพอใจในชีวิต และการทำงาน

ตัวแปร	ตัวแปร								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	(.76)								
2	.540 ***	(.82)							
3	.737 ***	.614 ***	(.79)						
4	.476 ***	.653 ***	.631 ***	(.77)					
5	.639 ***	.539 ***	.648 ***	.493 ***	(.70)				
6	.633 ***	.661 ***	.718 ***	.689 ***	.605 ***	(.78)			
7	.730 ***	.572 ***	.708 ***	.546 ***	.620 ***	.640 ***	(.74)		
8	.268 ***	.473 ***	.342 ***	.372 ***	.339 ***	.322 ***	.350 ***	(.80)	
9	.311 ***	.359 ***	.389 ***	.303 ***	.274 ***	.320 ***	.334 ***	.495 ***	(.75)

กลุ่มตัวอย่างคนไทย $N=3,562$, กลุ่มตัวอย่างคนไทยที่ทำงาน $n=2,538$, *** $p<0.001$

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของเครื่องมือโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา

ตัวแปร 1 = ความยุติธรรม ความเสมอภาคและความถูกต้อง

ตัวแปร 2 = ความกตัญญู

ตัวแปร 3 = ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีม และความจงรักภักดี

ตัวแปร 4 = ความสามารถในการรักและถูกรัก

ตัวแปร 5 = ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมาและความจริงใจ

ตัวแปร 6 = ความใจดีและความมีน้ำใจ

ตัวแปร 7 = ความเป็นผู้นำ

ตัวแปร 8 = ความพึงพอใจในชีวิต

ตัวแปร 9 = ความพึงพอใจในการทำงาน

4. อิทธิพลของคุณลักษณะเด่นที่มีความสัมพันธ์การความพึงพอใจในชีวิตของคนไทย

จากการนำเจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย มาทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีการคัดเลือกตัวแปรเข้าสู่สมการแบบขั้นตอน (Stepwise) ดังแสดงในตารางที่ 5 พบว่า คุณลักษณะเด่นที่มีความสามารถในการทำนายความพึงพอใจในชีวิตของคนไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 6 ด้าน โดยคุณลักษณะเด่นที่มีอิทธิพลในทางบวก เรียงลำดับจากมากไปน้อยมี 4 คือ 1) ความกตัญญู ($\beta = 0.381$) 2) ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมาและความจริงใจ ($\beta = 0.123$) 3) ความสามารถในการรักและถูกรัก ($\beta = 0.106$) และ 4) ความเป็นผู้นำ ($\beta = 0.139$)

สำหรับคุณลักษณะเด่นที่มีอิทธิพลในทางลบ เรียงลำดับจากมากไปน้อย มี 2 ด้าน คือ 1) ความยุติธรรม ความเสมอภาค และความถูกต้อง ($\beta = -0.105$) และ 2) ความใจดีและความมีน้ำใจ ($\beta = -0.100$)

จากค่า Adjusted (R^2) แสดงว่า คุณลักษณะเด่นทั้ง 6 ด้าน สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมได้ร้อยละ 24.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (b) สามารถเขียนสมการทำนาย ความพึงพอใจในชีวิตของกลุ่มตัวอย่างคนไทย 3,562 คน ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความพึงพอใจในชีวิต} = & 0.103 + 0.577 \text{ ความกตัญญู} *** + 0.196 \text{ ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมาและ} \\ & \text{ความจริงใจ} *** + 0.158 \text{ ความสามารถในการรักและถูกรัก} *** - 0.150 \\ & \text{ความใจดีและความมีน้ำใจ} *** + 0.223 \text{ ความเป็นผู้นำ} *** - 0.166 \text{ ความยุติธรรม} \\ & \text{ความเสมอภาค และความถูกต้อง} *** \end{aligned}$$

หมายเหตุ *** $p < 0.001$

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวทำนายในรูปคะแนนดิบ (b) คะแนนมาตรฐาน ($Beta$) การทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของ $Beta$ ที่ได้จากการคัดเลือกตัวแปรด้วยวิธี Stepwise เจ็ดคุณลักษณะเด่นกับความพึงพอใจในชีวิต ($N=3,562$)

VARIABLE	b	$Beta$ ()	t
(Constant)	0.103	-	0.927
ความกตัญญู	0.577	0.381	17.707***
ความเป็นผู้นำ	0.223	0.139	5.906***
ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมาและความจริงใจ	0.196	0.123	5.949***
ความสามารถในการรักและถูกรัก	0.158	0.106	4.882***
ความยุติธรรม ความเสมอภาคและความถูกต้อง	-0.166	-0.105	-4.503***
ความใจดีและความมีน้ำใจ	-0.150	-0.100	-4.097***
Adjusted R Square(R^2)	0.248		
Std. Error of the Estimate (SE)	0.642		
F	197.048		
Sig	0.000		

*** $p < 0.001$

5. อิทธิพลของคุณลักษณะเด่นที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของคนไทย

จากการนำเจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย มาทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีการคัดเลือกตัวแปรเข้าสู่สมการแบบขั้นตอน (Stepwise) ดังแสดงในตารางที่ 6 พบว่า คุณลักษณะเด่นที่มีความสามารถในการทำนายความพึงพอใจในการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง 2,358 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเป็นคุณลักษณะเด่นที่มีอิทธิพลในทางบวกมีทั้งหมด 3 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1) ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีมและความจงรักภักดี ($\beta = 0.228$) 2) ความกตัญญู ($\beta = 0.176$) และ 3) ความเป็นผู้นำ ($\beta = 0.072$)

จากค่า *Adjusted R Square* (R^2) แสดงว่า คุณลักษณะเด่นทั้ง 3 สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความพึงพอใจ ในการทำงานโดยรวม ได้ร้อยละ 17.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (b) สามารถเขียนสมการทำนายความพึงพอใจในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างคนไทย 2,358 คน ได้ดังนี้

$$\text{ความพึงพอใจในการทำงาน} = 0.688 + 0.376 \text{ ความเป็นส่วนหนึ่ง} + 0.275 \text{ ความกตัญญู} + 0.124 \text{ ความเป็นผู้นำ} + \text{ความเป็นทีมและความจงรักภักดี}$$

หมายเหตุ ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย (R square) ค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนายที่ปรับแก้ (*Adjusted R square*) และการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) วิเคราะห์ด้วยวิธีการคัดเลือกตัวแปรเข้าสู่สมการแบบขั้นตอน (Stepwise) เจ็ดคุณลักษณะเด่น กับความพึงพอใจในการทำงาน ($n=2,358$)

<i>VARIABLE</i>	<i>b</i>	<i>Beta ()</i>	<i>t</i>
(Constant)	0.688	-	4.836***
ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีม และความจงรักภักดี	0.376	0.228	7.949***
ความกตัญญู	0.275	0.176	7.147***
ความเป็นผู้นำ	0.124	0.072	2.655**
<i>Adjusted R Square</i> (R^2)	0.175		
<i>Std. Error of the Estimate (SE)</i>	0.692		
<i>F</i>	167.674		
<i>Sig</i>	0.000		

** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา พบว่าคนไทยมีคุณลักษณะเด่น 7 ประการ คือ 1) ความยุติธรรม ความเสมอภาคและความถูกต้อง 2) ความกตัญญู 3) ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีม และความจงรักภักดี 4) ความสามารถในการรักและถูกรัก 5) ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมาและความจริงใจ 6) ความใจดีและความมีน้ำใจ และ 7) ความเป็นผู้นำ ซึ่งเป็นคุณลักษณะนิสัยพื้นฐานที่สะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ของคนไทย และสะท้อนให้เห็นค่านิยมทางสังคมที่คนไทยยึดถือและให้ความสำคัญ รวมถึงเป็นพื้นฐานนิสัยของคนไทยที่มีมาตั้งแต่ดั้งเดิม สอดคล้องกับบทความของ จันทรสุดา หอมหวล (2545) ที่กล่าวถึงลักษณะนิสัยของคนไทย ไว้ว่า คนไทยส่วนใหญ่ไม่ว่าจะอยู่ในเมืองหลวง หรือว่าในชนบท จะยังคงมีเอกลักษณ์ของตนเอง คือ มีความจงรักภักดี รักอิสระ ไม่ชอบการบังคับ ยึดถือความกตัญญู รู้จักการตอบแทนบุญคุณ เป็นคนใจกว้าง มีน้ำใจ และชอบช่วยเหลือผู้อื่น

จากการเปรียบเทียบเจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทยระหว่างเพศชาย และเพศหญิง พบว่า เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะเด่นสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในคุณลักษณะเด่นดังต่อไปนี้ 1) ความกตัญญู 2) ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีมและความจงรักภักดี 3) ความสามารถในการรักและถูกรัก 4) ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมาและความจริงใจ และ 5) ความใจดีและความมีน้ำใจ เมื่อเปรียบเทียบกับผลการศึกษาของ Linley, Maltby, Wood, Joseph, Harrington, Peterson, Park, & Seligman (2007) พบว่า มี 3 คุณลักษณะเด่นที่เพศหญิงมีสูงกว่าเพศชาย ได้แก่ 1) ความกตัญญู 2) ความสามารถในการรักและถูกรัก และ 3) ความใจดีและ ความมีน้ำใจ ซึ่งเป็นคุณลักษณะเด่นที่พบในการศึกษาครั้งนี้เช่นกัน จากผลการศึกษาดังกล่าว อาจอนุมานได้ว่าคุณลักษณะเด่นที่พบนั้น สอดคล้องกับคุณลักษณะนิสัยของความเป็นเพศหญิง นั่นคือ เพศหญิงจะเป็นเพศที่ให้ความสำคัญกับเรื่องของจิตใจและความรู้สึก เน้นการรักษาความสัมพันธ์อันดี ชอบช่วยเหลือเห็นอกเห็นใจและมีน้ำใจต่อผู้อื่น

เมื่อศึกษาอิทธิพลของเจ็ดคุณลักษณะเด่นต่อความพึงพอใจในชีวิตและในการทำงานของคนไทย พบว่า "ความกตัญญู" และ "ความเป็นผู้นำ" มีอิทธิพลในการเพิ่มระดับความพึงพอใจได้ครอบคลุม ทั้งในด้านชีวิตและการทำงาน ซึ่งจากการพิจารณาจะเห็นได้ว่า "ความกตัญญู" เป็นสิ่งที่คนไทยให้ความสำคัญและยึดถือปฏิบัติ สืบสอนมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ไม่ว่าจะเป็นความกตัญญูที่มีต่อ บิดามารดา ญาติพี่น้อง หรือ ครูบาอาจารย์ รวมถึงสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต อาจเป็นไปได้ว่าคนไทย ชอบอยู่ร่วมกันเป็นสังคม อยู่แบบเครือญาติ พี่น้อง พี่พาสาวซี้ซั้วซึ่งกันและกัน ชอบช่วยเหลือเห็นอกเห็นใจกัน ดังนั้น การที่คนเราอยู่ร่วมกัน เห็นคุณค่า และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงอยู่ในสังคม ทั้งในเรื่องการดำเนินชีวิตประจำวัน และในด้านการทำงาน เพราะการเห็นคุณค่า และการสำนึกรู้คุณผู้อื่น จะส่งผลต่อระดับความรู้สึกดีและระดับความสุขที่เพิ่มขึ้นของทุกคนที่เป็นผู้ให้และเป็นผู้รับ ซึ่งมนุษย์เราย่อมมีความรู้สึกสุขใจ ถ้าได้มีโอกาสทำสิ่งดีๆ ให้กับบุคคลอื่น หรือในทางกลับกัน บุคคลที่ได้รับสิ่งดีๆ จากผู้อื่น ก็จะมีความรู้สึกดีและมีความสุขเช่นกัน และจากผลการศึกษาของ Peterson และ Seligman (2007 อ้างถึงใน พรณี ชูจิรวงศ์, 2552) ได้กล่าวไว้เช่นเดียวกันว่า คุณลักษณะด้าน "ความกตัญญู" นั้น เป็นคุณลักษณะที่มีผลต่อความสุขในชีวิตมากที่สุด

สำหรับคุณลักษณะ "ความเป็นผู้นำ" ผู้วิจัยเห็นว่า การเป็นผู้นำนั้นมีความหมายครอบคลุมในทุกแง่มุมของชีวิต ทั้งในด้านครอบครัว การทำงาน หรือด้านสังคม ซึ่งบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่มีศักยภาพมีความสามารถและได้รับการยอมรับ จากบุคคลรอบข้าง ดังนั้น บุคคลที่มีความเป็นผู้นำสูง จะมีบทบาทในการแสดงความสามารถของตน รวมถึงการนำพาสมาชิกไปสู่ความสำเร็จร่วมกันได้ ซึ่งความสำเร็จที่เกิดขึ้นจะส่งผลต่อความภาคภูมิใจ และความสุขใจของบุคคลผู้นั้น และจากความสำเร็จของงานยังส่งผลต่อระดับความสุขในการทำงาน

ที่เพิ่มขึ้นของบุคคล และสมาชิกในกลุ่มอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ Linley, Maltby, Wood, Joseph, Harrington, Peterson, Park, & Seligman (2007) ที่ศึกษาถึงคุณลักษณะเด่นที่ส่งผลต่อระดับความสุขในการดำเนินชีวิต พบว่า คุณลักษณะเด่นด้าน "ความเป็นผู้นำ" เป็นคุณลักษณะเด่นด้านหนึ่ง ที่ส่งผลต่อระดับความพึงพอใจในชีวิตที่เพิ่มขึ้น

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า คุณลักษณะเด่นของมนุษย์มีความสำคัญ และส่งผลต่อระดับความสุขที่เพิ่มขึ้นทั้งในแง่การดำเนินชีวิต และการทำงาน การศึกษาดังกล่าวสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของคนไทย นอกจากเป็นการเสริมสร้างความสุขแล้ว ยังเป็นการช่วยสนับสนุนและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนไทยให้ดีขึ้นได้อีกทางหนึ่งด้วย

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์สุตา หอมหวาน. ลักษณะนิสัยของคนไทย. (ออนไลน์). 2545. แหล่งที่มา : <http://www.school.net.th/library/create-web.html> (27 พฤษภาคม 2545).
- ณัฐนันท์ คงคาหลวง. เหตุผลของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ขาดการป้องกันในสตรีวัยรุ่นตอนปลายและวัยรุ่นผู้ใหญ่ตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ, 2548.
- นฤมล ผ่องใส. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงาน ความขัดแย้ง ระหว่างบทบาทงานและครอบครัวกับ ความพึงพอใจในชีวิตของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ, 2544.
- พรณี ชูจิรวงศ์. พลังการขอบคุณ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ต้นไม้, 2552.
- Eisenberger, R, Cummings, J, Armeli, S, and Lynch, P. "Perceived organizational support, discretionary treatment, and job satisfaction," *Journal of Applied Psychology*, 82 (1997) : 812-820
- Hair, Jr. J.F., Black, W.C., Babin, B.J., Anderson, R.E., and Tatham, R.L. *Multivariate data analysis*. Upper Saddle River, N.J. : Pearson Prentice Hall, 2006.
- Linley, A. P., Maltby, J., Wood, A. M., Joseph, S., Harrington, S., Peterson, C., Park, N., and Seligman, M. E. P. "Character strengths in the United Kingdom: The VIA inventory of strengths," *Journal of Personality and Individual Differences*, 43 (2007) : 341-351.
- Pavot, W, & Diener, E. "Review of the satisfaction with life scale," *Journal of Psychological Assessment*, 5 (1993) : 164-162.
- Peterson, C, & Seligman, M E P. *Character strengths and virtues: a handbook and classification*. Washington, DC : APA Press, 2004.
- Seligman, M E P, Steen, T A, Park, N, and Peterson, C. "Positive psychology progress empirical validation of interventions," *Journal of American Psychologist*, 60 (2005) : 410-421.

บันทึกการเข้าร่วมประชุมและเสนอโปสเตอร์ ในการสัมมนาประจำปี 2008 ของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน ตอนที่ 1

ดร.มลิวัลย์ ประดิษฐ์ธีระ*

ระหว่างวันที่ 26 มิถุนายน ถึง 2 กรกฎาคม 2551 ผู้เขียนมีโอกาสเดินทางไปร่วมเสนอโปสเตอร์ร่วมกับบรรณารักษ์ในภูมิภาคเอเชีย เรื่อง A Showcase of International Collaboration Successes: Asian Libraries with Other Libraries Around the World ในการสัมมนาประจำปี 2008 ของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน (American Library Association Annual Conference) ซึ่งในปีนี้ได้จัดขึ้น ณ ศูนย์การประชุมอานาไฮม์ เมืองอานาไฮม์ มลรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา

สมาคมห้องสมุดอเมริกัน (American Library Association เป็นที่รู้จักและถูกเรียกย่อๆ ว่า ALA) เป็นสมาคมวิชาชีพทางด้านห้องสมุดที่เก่าแก่และใหญ่ที่สุดในโลก มีสมาชิกกว่า 65,000 คน จาก 111 ประเทศทั่วโลก เป็นสมาคมวิชาชีพที่มีวัตถุประสงค์ในการยกระดับและสร้างภาวะผู้นำแก่วิชาชีพห้องสมุดและผู้ประกอบวิชาชีพบรรณารักษ์ในสหรัฐอเมริกาและทั่วโลก มีเป้าหมายสำคัญในการสร้างสังคมสารสนเทศอย่างเสรี และเปิดกว้างด้วยบริการห้องสมุดที่มีคุณภาพ และอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี บรรณารักษ์อเมริกันและบรรณารักษ์จากทุกมุมโลกกว่า 2 หมื่นคนมารวมตัวกันในการสัมมนาประจำปีของสมาคมฯ

ในการสัมมนาประจำปี 2008 หรือ พ.ศ. 2551 นี้ บรรณารักษ์ 10 คน จาก 6 ประเทศ (ประเทศในเอเชียจำนวน 9 คน จาก 5 ประเทศ คือ กัมพูชา ฟิลิปปินส์ มองโกเลีย เวียดนาม ไทย และบรรณารักษ์อเมริกัน 1 คน) ซึ่งประกอบด้วย

1. Dr.Malivan Praditteera, Rangsit University Library Director, Thailand (ผู้เขียน)
2. Ms.Kolap Mao, Pannasastra University Library Director, Cambodia
3. Mr.Hor Chan Rotha, Cambodia Mekong University, Director of Administration & Public Relations, Cambodia
4. Dr.Teresita G.Hernandez, Centro Escolar University Library Director, Philippines
5. Ms.Susan O. Pador, Ateneo de Manila University Reference Librarian, Philippines
6. Ms.Teresita C. Moran, Ateneo Professional Schools Chief Librarian, Philippines
7. Dr.Bat-Erdene Dash, Cultural Institute of Mongolia Director, Mongolia
8. Ms.Urelmaa Tseren, Cultural Institute of Mongolia Information Science Dean, Mongolia
9. Ms.Mai-Binh Quan, US Embassy American Corner Libraries, Vietnam
10. Mr.John Hickok, California State University Fullerton, USA

ได้ร่วมกันนำเสนอโปสเตอร์ในหัวข้อเรื่อง A Showcase of International Collaboration Successes: Asian Libraries with Other Libraries Around the World ซึ่งมีสาระสำคัญในการนำเสนอกิจกรรมต่างๆ ของห้องสมุดในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกันทั้งในระดับภูมิภาคและนานาชาติ นอกจากนี้ การที่ทั้งหมดได้มีโอกาส

*ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต

ทำงานร่วมกันในครั้งนี้ ก็ยังส่งผลให้เกิดการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดในโอกาสต่อไปด้วย ในขณะนั้น ผู้เขียนดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการพัฒนาระบบและเครือข่ายห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (อพส.) จึงเป็นโอกาสดีที่ได้เป็นหนึ่งในคณะผู้เสนอโปสเตอร์นี้

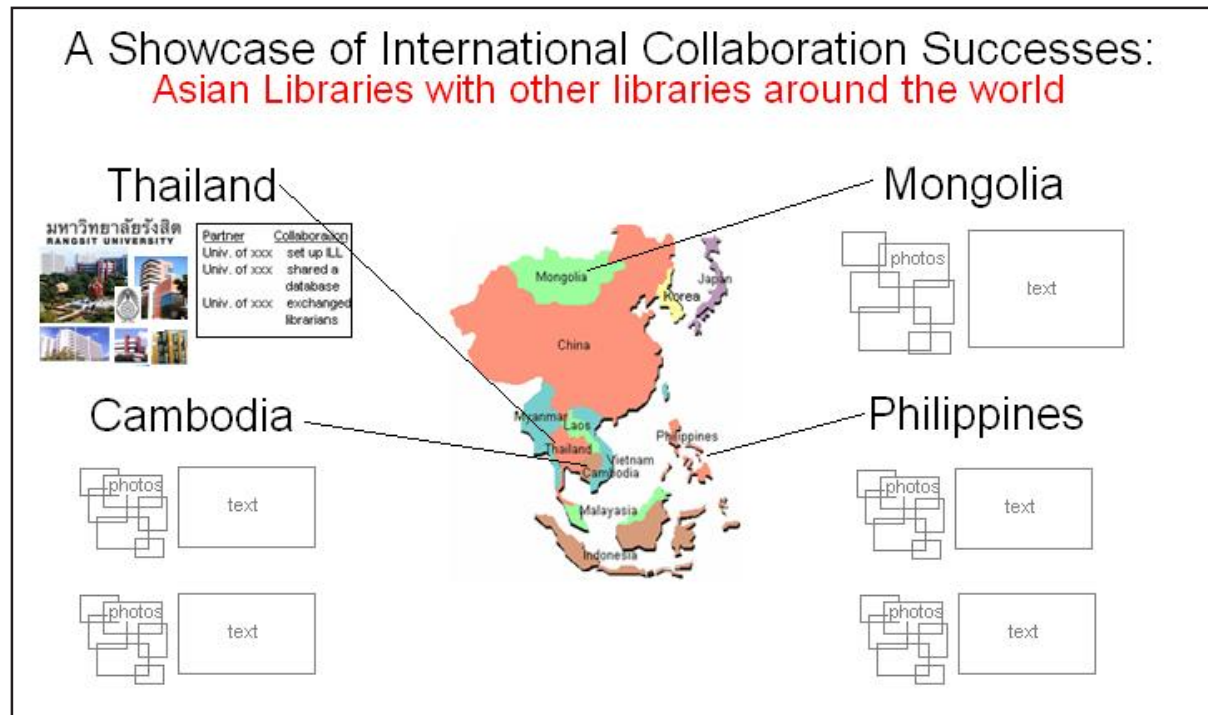
เมื่อหัวข้อโปสเตอร์ได้รับการยอมรับให้นำเสนอในการสัมมนาครั้งนี้ ผู้ที่ทำงานอย่างหนักในการประสานงานการจัดทำโปสเตอร์และวางแผนการทำงานในครั้งนี้ ได้แก่ คุณจอห์น ฮิคคอก (Mr. John Hickok) บรรณารักษ์ชาวอเมริกันจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียสเตท ฟูลเลอร์ตัน (California State University Fullerton Library) ซึ่งเป็นหนึ่งในกรรมการบรรณารักษ์สัมพันธ์ระหว่างประเทศ (International Relations Round Table-IRRT) ของสมาคมห้องสมุดอเมริกันและยังเป็นเจ้าของถิ่นซึ่งเป็นเจ้าภาพการสัมมนาดังกล่าว เพราะปีนี้จัดที่เมืองอานาไฮม์ (Anaheim) หรือมีชื่อเล่นว่า Orange County ไม่ไกลจากเมืองฟูลเลอร์ตัน

ขอลำดับถึงเมืองอานาไฮม์ (Anaheim) หรือ Orange County นี้สักนิด หากใครเคยไปเยือนมลรัฐแคลิฟอร์เนีย และไปเที่ยวดิสนีย์แลนด์ ที่นั่นก็คือบริเวณจัดการสัมมนาในครั้งนี้ เมืองอานาไฮม์นั้นไม่ไกลจากเมืองลอสแอนเจลิส ที่พวกเรารู้จักดี คุณจอห์น ฮิคคอกเล่าแบบติดตลกว่า มหาวิทยาลัยของเขา ก็มีชื่อเล่นเช่นกัน คือ มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียสเตท วิทยาเขตดิสนีย์แลนด์ (Disneyland campus) เพราะเมืองฟูลเลอร์ตันอยู่ใกล้ดิสนีย์แลนด์มาก

รูปที่ 1 คุณจอห์น ฮิคคอก ถ่ายรูปกับผู้เขียนและผู้บริหารสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต
แถวหลังจากซ้าย: คุณดาวรัตน์ แท่นรัตน์
หัวหน้าแผนกเทคนิค
คุณรัตนภรณ์ กาศโอสถ
หัวหน้าแผนกพัฒนา และ
คุณพัชรา หาญเจริญกิจ
รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาและ
หัวหน้าหอจดหมายเหตุ

ผู้เขียนได้กล่าวมาแล้วว่า คุณจอห์น ฮิคคอก เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงสำคัญในการจัดทำโปสเตอร์นั้น ได้ทำหน้าที่ประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อนการสัมมนาเป็นเวลา 1 เดือน ได้ส่งเค้าร่างของโปสเตอร์ให้พวกเราทุกคนดูล่วงหน้าทางอีเมล เพื่อขอความคิดเห็นร่วมกันและทำให้พวกเราทราบว่าต้องเตรียมขนาดของเนื้อหาและภาพประกอบโปสเตอร์ในส่วนของแต่ละห้องสมุดอย่างไรบ้าง ในส่วนของรายละเอียดเนื้อหานั้น เราได้ตกลงกันไว้แล้วล่วงหน้าว่าทุกห้องสมุดจะนำเสนอเรื่องของการแนะนำสถาบัน แนะนำห้องสมุด และเสนอกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือและเครือข่ายระหว่างห้องสมุด รวมทั้งนำเอกสารเผยแพร่ของสถาบันและห้องสมุดไปแจกในระหว่างนำเสนอโปสเตอร์ด้วย

รูปที่ 2 เคื่องโปสเตอร์ที่คุ้มจอห์นออกแบบและส่งให้พวกเราพิจารณา

พวกเราทุกคนนัดแนะกันว่า จะต้องเดินทางไปถึงล่วงหน้าก่อนการประชุม ภายในวันที่ 26 มิถุนายน โดยสถานที่นัดหมายคือ ห้องสมุด Pollak Library หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียสเตต ฟุลเลอร์ตัน ผู้เขียนเดินทางจากประเทศไทยถึงสนามบินนานาชาติลอสแอนเจลิส สหรัฐอเมริกาในตอนบ่ายของวันที่ 26 มิถุนายน (ปรากฏว่า ผู้เขียนเป็นผู้เดินทางไปถึงอเมริกาเป็นคนสุดท้าย) ศาสตราจารย์ ดร.ริชาร์ด เดมิ่ง (Professor Dr. Richard Deming) แห่งภาควิชาเคมี มหาวิทยาลัยแห่งรัฐแคลิฟอร์เนียฟุลเลอร์ตัน ได้มารอรับผู้เขียนอยู่แล้ว ในฐานะที่ท่านเป็นเจ้าของบ้าน (Host) ที่ผู้เขียนได้อาศัยในระหว่างการประชุมในครั้งนี้ ท่านขับรถพาผู้เขียนตรงไปที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยฯ เพื่อพบกับคณะนำเสนอโปสเตอร์ ซึ่งเริ่มทยอยเดินทางมาถึง พวกเรานั้นได้แต่พูดคุยกันทางอีเมล คราวนี้ได้พบปะ แนะนำตัวทำความรู้จักกันเสียที นอกจากคุณจอห์น ซึ่งได้รู้จักกันมาก่อนแล้วโดยพบกันที่เมืองไทย บรรณารักษ์คนแรก ที่ผู้เขียนพบคือ คุณกุลหลาบ เหมมา (Miss Kolap Mao) จากกัมพูชา ซึ่งเราอาศัยอยู่บ้าน ศาสตราจารย์เดมิ่งด้วยกัน พร้อมกับ Mr. Hor Chan Rotha บรรณารักษ์กัมพูชาอีกหนึ่งท่าน ท่านศาสตราจารย์ ซึ่งคุ้นเคยกับประเทศไทยและนักเรียนไทยเป็นอย่างดีเพราะเป็นเดินทางมาประเทศไทย เพื่อเป็นอาจารย์พิเศษ ให้กับมหาวิทยาลัยในประเทศไทยหลายแห่ง รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้กับนักเรียนไทยที่ไปเรียนต่ออเมริกา บอกกับผู้เขียนระหว่างทางว่า ท่านกังวลเล็กน้อยที่มีแขกร่วมบ้านเป็นชาวไทยและชาวกัมพูชา เพราะในขณะนั้นกำลัง มีข้อพิพาทระหว่างสองประเทศกรณีเขาพระวิหารอยู่พอดี ผู้เขียนจึงบอกให้ท่านสบายใจว่า จะไม่เอ่ยถึงเรื่องนี้ อย่างแน่นอน

รูปที่ 3

จากซ้าย Mr.Hor Chan Rotha
จากกัมพูชา, ผู้เขียน, Professor Dr.Richard
Deming ผู้เป็นโฮสต์ของเรา และ
Miss Kolap Mao จากกัมพูชา

หลังจากพบปะกันเรียบร้อยแล้ว พวกเราลงมือรวบรวมข้อมูลเพื่อเตรียมทำโปสเตอร์ มีบรรณารักษ์จากอินโดนีเซียมาร่วมให้กำลังใจด้วยอีก 3 คน คือ Mr.Liauw Toong Tjeik (หรืออีกชื่อว่า Aditya Nugraha, Library Director, Petra Christian University) Ms.Welmin Suharto (Central Library Director, Brawijaya University) และ Ms.Nanan Hasanah (Librarian, Institute of Technology Bandung) ซึ่งมาร่วมประชุมครั้งนี้เพื่อเสนอผลงานปากเปล่าในหัวข้อ Resource sharing & collection building through a consortium: an Indonesian model created by international collaboration และเช่นเดียวกับพวกเราคือห้องสมุดมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย-สเตท ฟูลเลอร์ตันเป็นผู้รับรอง (Host) พวกเราบรรณารักษ์จากเอเชียทั้งหมดแบ่งกันพักที่บ้านของคณาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัยฯ

รูปที่ 3 ลงมือทำโปสเตอร์

วันศุกร์ที่ 27 มิถุนายน เป็นวันที่พวกเราทุกคนได้รับเชิญอย่างเป็นทางการจากมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย-สเตท ฟูลเลอร์ตัน โดยในช่วงเช้าเป็นการศึกษาดูงานห้องสมุด และรับฟังการบรรยายการใช้เทคโนโลยีและเทคนิควิธีการให้บริการเชิงรุกโดยบรรณารักษ์ผู้เชี่ยวชาญจากห้องสมุด Pollak Library (สำหรับเรื่องของห้องสมุด Pollak Library แห่งมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียสเตท ฟูลเลอร์ตัน ผู้เขียนขอออกไปเขียนในฉบับต่อไปค่ะ)

ในช่วงบ่ายเป็นเวลาการบรรยายของพวกเรา ผู้ฟังประกอบด้วย ผู้บริหารและบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียสเตท ฟูลเลอร์ตัน และมีเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย เช่น ฝ่ายวิจัย วิชาการ และฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ร่วมฟังด้วย (นับว่าเป็นจุดเริ่มให้เกิดการลงนามบันทึกความร่วมมือ (MOU) ระหว่างมหาวิทยาลัยรังสิตและมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียสเตท ฟูลเลอร์ตัน ต่อมาอีกด้วย) เรื่องที่ผู้เขียนบรรยายนั้นเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยรังสิตและสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยรังสิต และในฐานะที่ดำรงประธานเครือข่าย ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (ในขณะนั้น) จึงได้เล่าถึงกิจกรรมความร่วมมือระหว่างห้องสมุดในประเทศไทยและนานาชาติ หลังจากเสร็จสิ้นการบรรยายแล้ว ได้มอบของที่ระลึกแก่ผู้บริหารห้องสมุดแคลิฟอร์เนียสเตท ฟูลเลอร์ตันด้วย

รูปที่ 5 เข้าห้องประชุมเพื่อฟังการบรรยาย

รูปที่ 6 ผู้เขียนบรรยายเรื่องสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต กับความร่วมมือระหว่างห้องสมุด

รูปที่ 7 ผู้เขียนและผู้อำนวยการห้องสมุดมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียสเตท ฟูลเลอร์ตันแลกเปลี่ยนของที่ระลึก

รูปที่ 4 ป้ายประชาสัมพันธ์หน้าทางเข้าห้องสมุดเชิญฟังการบรรยายของบรรณารักษ์จากเอเชีย

รูปที่ 8 คูงานห้องสมุดมหาวิทยาลัย
แคลิฟอร์เนียสเตท ฟูลเลอร์ตัน

วันเสาร์ที่ 28 มิถุนายน การสัมมนาเริ่มต้นขึ้น พวกเรานั่งรถแวนคันใหญ่ของคุณจอห์น ไปศูนย์การประชุมอานาไฮม์ (Anaheim Convention Center) ซึ่งใช้เป็นสถานที่จัดการประชุมประจำปีของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน ตั้งแต่เช้า เพื่อลงทะเบียนและรับเอกสารการประชุม นับเป็นการประชุมที่มีผู้เข้าร่วมเป็นจำนวนมากที่สุดที่ผู้เขียนเคยเข้าร่วมในจดหมายข่าวประชาสัมพันธ์ของการประชุม (Cognotes) บอกว่ามีผู้ลงทะเบียนเข้าร่วมกว่า 22,000 คน แม้ว่าจะมีคนมาร่วมมากมายขนาดนั้น แต่มีระบบจัดการที่ดีมากในการลงทะเบียน ผู้เขียนได้ลงทะเบียนและจ่ายเงินล่วงหน้าผ่านระบบออนไลน์มาแล้ว ดังนั้น จึงมารับเฉพาะป้ายชื่อและเอกสารที่ช่องสำหรับผู้เข้าร่วมที่มาจากต่างประเทศ (International Registration)

รูปที่ 8 ศูนย์การประชุมอานาไฮม์ (Anaheim Convention Center)

รูปที่ 9 ภายในศูนย์การประชุมอานาไฮม์
(Anaheim Convention Center)

รูปที่ 10 ผู้เขียนรับป้ายชื่อและเอกสาร
ที่ช่องลงทะเบียนสมาชิกนานาชาติ

การประชุมในวันแรกนั้น นอกจากมีพิธีเปิดการประชุมแล้ว ก็ยังมีการเปิดนิทรรศการซึ่งนับว่าเป็นนิทรรศการแสดงหนังสือและเครื่องมือเครื่องใช้ในห้องสมุดที่ใหญ่มากที่สุดที่เคยใช้พื้นที่จัดนิทรรศการขนาดใหญ่เต็มพื้นที่ชั้นล่างของศูนย์ประชุม มีสำนักพิมพ์ บริษัทสารสนเทศและบริษัทที่มีผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับห้องสมุดมาออกแสดงมากมาย แต่ละบูธมีการเชิญนักเขียน นักแสดง นักกีฬาชื่อดังมาแจกจ่ายเซ็น มีการแจกหนังสือ ผลิตภัณฑ์และของที่ระลึกกันอย่างเต็มที่ ทำให้งานครึกครื้นมาก ชนิดที่ว่าต้องนำกระเป๋าเดินทางล้อลากมาขนกลับไป ผู้เขียนเห็นผู้ร่วมประชุมหลายคนส่งหนังสือกลับห้องสมุดของตนเองหลายกล่องหลายลังทีเดียวผ่านทางบริการขนส่งไปรษณีย์ซึ่งมาตั้งให้บริการอยู่ท้ายห้องโถงนิทรรศการ

ในวันแรกของการประชุมนี้ ผู้เขียนได้วางแผนเข้าฟังการบรรยายและร่วมกิจกรรมต่างๆ จากคู่มือการประชุมบนเว็บไซต์มาก่อนล่วงหน้าตั้งแต่อยู่เมืองไทยแล้ว เชาว์นี้ตั้งใจว่าจะฟังการเสวนาเรื่อง The Future of Libraries, a Sense of Urgency ซึ่งผู้ร่วมเสวนาประกอบด้วย Joan Frye Williams ที่ปรึกษาทางด้านสารสนเทศ Stephen Abram ผู้บริหารฝ่ายนวัตกรรมของบริษัท SirsiDynix และ Professor Jos e-Marie Griffiths คณบดี School of Information and Library Science (SILS) at the University of North Carolina at Chapel Hill มีผู้ฟังล้นหลามต้องนั่งฟังที่พื้นเลยทีเดียว ผู้เขียนเองยังต้องยืนฟังเอาหลังพิงฝา หัวข้อในการเสวนาก็คือห้องสมุดจะเป็นอย่างไรในอนาคต (อันไกลหรือใน 1-2 ปีข้างหน้า)

รูปที่ 11 จากซ้าย Ms.Nanan (อินโดนีเซีย), ผู้เขียน, Ms.Welmin (อินโดนีเซีย), Dr.Teresita (ฟิลิปปินส์) และ Ms.Mai-Binh (เวียดนาม) รวมพลหลังลงทะเบียน

รูปที่ 12 บรรยายการเสวนา The Future of Libraries

ผู้ร่วมเสวนาท่านแรกคือ Joan Frye Williams (ซึ่งเคยทำงานเป็นบรรณารักษ์มาก่อน) พูดถึงบทบาทของห้องสมุดว่า ห้องสมุดสามารถดำเนินบทบาท "องค์กรแห่งความคิด (ideas business)" ได้ เพราะสิ่งที่อยู่ในห้องสมุดนั้น เป็นสิ่งที่ดีใดๆ ก็ชอบห้องสมุดต้องสร้างความสัมพันธ์ ความผูกพันกับผู้ใช่มากกว่าจะเน้นแต่การให้บริการเป็นครั้งๆ ไป คนที่จะไปใช้ห้องสมุดจากนี้ไปต้องไปเพราะมีความผูกพัน ความรู้สึกบางอย่าง (libraries should be about relationships rather than transactions) ห้องสมุดต้องเป็นมากกว่าร้านขายของชำ แต่เป็นห้องครัว (หมายความว่ามีความรู้ที่พร้อมใช้สำหรับผู้ให้บริการ- ผู้เขียน) (Libraries should be more and more a place to do stuff, not just to find stuff. We need to stop being a grocery store and being a kitchen) โอกาสของห้องสมุดในการตอบสนองสังคมเป็นประเด็นหนึ่งที่ควรพิจารณา สังคมจะเริ่มมีผู้สูงอายุ

มากขึ้นจากวัย Baby Boomers เพราะฉะนั้นห้องสมุดอาจใช้โอกาสนี้ในการรวบรวมและสร้างองค์ความรู้ด้านสุขภาพ และการมีชีวิตที่ดีไว้สำหรับผู้ใช้ และท้ายสุด ห้องสมุดจะต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความสามารถและทักษะของบุคลากร (Critical ability) เพื่อสามารถสร้างสรรค์รูปแบบและบริการใหม่ๆ ได้

ส่วน Stephen Abram ผู้บริหารฝ่ายนวัตกรรมของบริษัท SirsiDynix บอกว่า เวลานี้บรรณารักษ์ต้องภาคภูมิใจและมีความมั่นใจในการให้บริการ โดยต้องมีป้ายชื่อตนเอง พร้อมตำแหน่ง รวมถึงการมีรูปถ่ายของบุคลากรห้องสมุดวางไว้บนเว็บไซต์ด้วย เขาบอกว่านี่คือสัญลักษณ์หนึ่งของความเป็นวิชาชีพหรือ Professional นอกจากนี้เขายังกล่าวว่า สิ่งที่ทำลายห้องสมุดก็คือทำอะไร จะประยุกต์ใช้เทคโนโลยีกับสารสนเทศที่มีอยู่ใน ห้องสมุดให้สามารถช่วยผู้ให้คำตอบหรือสิ่งที่เขาต้องการได้ ปี ค.ศ. 2008 นับว่าเป็นปีที่เลวร้ายสำหรับอเมริกา น้ำมันแพง เศรษฐกิจตกต่ำ แน่แน่นอนว่าผู้คนคงไม่อยากเดินทางมาห้องสมุด และทางเลือกหนึ่งคือใช้บริการสืบค้น รวมทั้งยืมหนังสือออนไลน์ของ Google เขายังตั้งข้อสังเกตว่า เป็นเรื่องที่ "น่าหวาดหวั่น" (เขาใช้คำว่า appalling) ที่ทำไมเราไปไหนมาไหนใช้บัตรเครดิตเพียงใบเดียวได้ แต่พอไปใช้ห้องสมุดต่างๆ ต้องมีบัตรห้องสมุดหลายใบ

สำหรับ Professor Jos & Marie Griffiths นั้น กล่าวถึงวิชาชีพบรรณารักษ์ว่า ในอนาคตมีแนวโน้มในเชิงบวก ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพบรรณารักษ์ นอกจากจะทำงานในห้องสมุดแล้ว ยังมีโอกาสทำงานมากขึ้นในองค์กรอื่นๆ โดยยังมีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรวบรวมสารสนเทศและบริการ ท่านคิดว่า บรรณารักษ์ (และห้องสมุด) ในปัจจุบันดำเนินบทบาทได้ดีแล้วในการพยายามศึกษาความต้องการและเข้าใจผู้ใช้บริการของตนเอง แต่อย่างไรก็ดี ยังมีสิ่งที่ต้องทำมากขึ้น (We've got to think bigger) ก็คือ ต้องเรียนรู้และเข้าใจผู้ใช้ในอนาคต (Future users) (หมายถึง ผู้ที่ยังไม่มาใช้ห้องสมุด และผู้ใช้ที่เป็นคนรุ่นใหม่ - ผู้เขียน)

ในครั้งบ่าย ผู้เขียนใช้เวลาหลังอาหารกลางวันเดินชมนิทรรศการ ซึ่งเดินได้เพียงครึ่งหนึ่งของงานเท่านั้น เพราะต้องหอบหิ้วหนังสือและของที่ระลึกที่ได้มามากมาย ต้องเลือกมาเฉพาะที่สามารถบรรจุกระเป๋าเดินทาง ซึ่งมีเพียงใบเดียวเท่านั้น เพราะหลังจากเสร็จสิ้นการประชุมแล้ว ผู้เขียนยังต้องเดินทางไปยังมหาวิทยาลัยพิตส์เบิร์ก (University of Pittsburgh) มลรัฐเพนซิลวาเนีย และกรุงวอชิงตัน ดีซี ซึ่งอยู่ปากตะวันตกของสหรัฐอเมริกา ดังนั้น หนังสือดีๆ หลายเล่มที่อยากนำกลับไปด้วย ก็ต้องสละสิทธิ์ไปโดยปริยาย

รูปที่ 13-15 บรรณาสานิทรรศการหนังสือ
ผลิตภัณฑ์สารสนเทศ

ผู้เขียนทำตัวเป็นผู้สังเกตการณ์การจัดประชุมไปด้วย ด้วยการเดินออกจากห้องนิทรรศการไปชมบริเวณต่างๆ เช่น โต๊ะประชาสัมพันธ์ซึ่งประชาสัมพันธ์ทุกเรื่อง มุมรับฝากข้อความสำหรับผู้เข้าประชุม (Messages/Locators Stations) เช่น หากเราหาใครไม่พบก็ไปที่มุมฝากข้อความ ซึ่งมีจอคอมพิวเตอร์จำนวนมาก คล้ายจอ Kiosk นำบัตรประจำตัวผู้เข้าประชุมสอดผ่านเครื่องอ่านเพื่อเข้าระบบ และ Browse หาข้อมูลคนที่ท่านต้องการติดต่อถึง แล้วก็พิมพ์ข้อความฝากไว้ในระบบ เมื่อบุคคลนั้นมาติดต่อกับระบบก็จะเจอข้อความที่เราฝากไว้ ผู้จัดประชุมยังใช้ Kiosk นี้เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมในระหว่างการประชุมถึงผู้เข้าประชุมด้วย นอกจากนี้ ยังมีบริการอินเทอร์เน็ตซึ่งใหญ่ขนาดห้องแกลบ บริการอยู่ 2 จุดที่ปีกซ้ายและขวาของโถงชั้นล่างของศูนย์ประชุม เวลาใช้ต้องเข้าคิวกันนาน ส่วนผู้เขียนนำคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กไปด้วย จึงสะดวกเพราะใช้ผ่านเครือข่ายไร้สาย (WiFi) ที่มีอยู่ทั่วบริเวณศูนย์ประชุม

รูปที่ 16 บริการฝากข้อความ (Messages/Locator stations)

รูปที่ 17 จอ Kiosk ฝากข้อความ

บริเวณนิทรรศการก็จัดทำได้สวยงามน่าสนใจ มีนิทรรศการ ห้องสมุดดีเด่น บรรณารักษ์ดีเด่น บุคคลสำคัญ และคณบดีให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการอ่าน จุดที่น่าสนใจอีกแห่ง คือมุมการประมูลสินค้าเพื่อการกุศล ในปีนี้นอกจากจะมีสิ่งของที่สนับสนุนโดยสำนักพิมพ์ บริษัทห้างร้านต่างๆ และสมาชิกสมาคมฯ แล้ว ยังมีสิ่งของจากดาราสอลลิวิด์ส่งมาร่วมด้วย

รูปที่ 18 มุมประมูลสินค้าเพื่อการกุศล

ผู้เขียนรู้สึกว่าการเดินทางครั้งนี้ก็บังเอิญมาเจอกับเพื่อนร่วมคณะพอดี ได้เวลานัดหมายไปฟังการนำเสนอผลงานในช่วงเวลาของ International Paper Session ซึ่งเป็นการเสนอผลงานจากเหล่าจากห้องสมุดนานาชาติประเทศ ซึ่งมีการนำเสนอหลายชิ้นและล้วนเกี่ยวกับการสร้างความร่วมมือและร่วมแบ่งปันใช้ทรัพยากรสารสนเทศทั้งสิ้น และแน่นอนว่าเราจะไปฟังและให้กำลังใจเพื่อนชาวอินโดนีเซียเสนอผลงานเรื่อง Resource sharing & collection building through a consortium: an Indonesian model created by international collaboration

ในการเสนอผลงานนี้ ทีมอินโดนีเซียกำลังให้พวกเราเข้าฟังด้วย เพราะในการพัฒนารูปแบบภาคี ความร่วมมือและกิจกรรมต่างๆ นั้น บางส่วนมาจากการแสดงความคิดเห็นของพวกเราที่ถูกสัมภาษณ์ผ่านอีเมลล์ด้วย และที่น่าประทับใจคือ พวกเขาได้นำภาพของพวกเราบางคนขึ้นจอและให้ยืนโชว์ตัวเสียด้วย เพื่อเป็นการขอบคุณที่ร่วมแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ผู้เขียนเป็นหนึ่งในนั้นด้วย เมื่อนำเสนอเสร็จ ผู้เขียนได้ไปแสดงความยินดีและขอบคุณที่เขาให้เกียรติ ใน Session เดียวกันยังมีผลงานอื่นๆ ที่น่าสนใจด้วย ได้แก่ Cooperation and Resource Sharing between Academic Libraries in Lebanon โดย Assistant Professor Dr.Fawz Abdallah นายกสมาคมห้องสมุดเลบานอน และเรื่อง Digitization of Collections of Late Usman Dan Fodio: A Gateway Model of Resource Sharing Among Libraries โดย Ibrahim Alhaji Usman จากหอสมุดแห่งชาติไนจีเรีย หากมีโอกาสที่เหมาะสมจะหยิบยกมาเล่าให้ฟังค่ะ

เช้าวันอาทิตย์ที่ 29 มิถุนายน วันนี้เป็นวันสำคัญเราไปถึงสถานที่ประชุมตั้งแต่เช้า หอบหิ้วข้อมูลเพิ่มเติม รวมทั้งอุปกรณ์การจัดนิทรรศการติดตัวกันไปด้วย พอเดินเข้าประตูศูนย์ประชุม ก็ได้พบกับคุณสร้อยทิพย์ สุกุล กรรมการผู้จัดการ บริษัทเบสท์บุคส์ออนไลน์ จำกัด ซึ่งมาร่วมงานด้วยในฐานะเป็นพาร์ตเนอร์ ผู้ให้บริการ OCLC NetLibrary ทักทายกันพอสมควรแล้วจึงแยกย้าย อย่างไม่รู้ทิศทาง ผู้เขียนเกิดความสงสัยใคร่รู้ขึ้นมาทันทีว่า ในการประชุมนี้จะมีบรรณารักษ์ไทยมาร่วมกี่คน เพราะยังไม่ได้พบเจอใครตั้งแต่เมื่อวาน หน้าประตูทางเข้ามีเคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์พอดี จึงเดินไปถามทันที (ก็เขาบอกว่าถามได้ทุกเรื่อง) และได้คำตอบว่าจากข้อมูลลงทะเบียน มีผู้เข้าประชุมวิชาการ (แบบที่ไม่ใช่มาจัดนิทรรศการหรือเข้าชมนิทรรศการเท่านั้น) มาจากประเทศไทย 1 คน (คือผู้เขียนเอง)

รูปที่ 19 รับมอบประกาศนียบัตรหลังการนำเสนอ

เวลาในการนำเสนอโปสเตอร์ในหัวข้อเรื่อง A Showcase of International Collaboration Successes: Asian Libraries with Other Libraries Around the World คือ 11.00-12.30 น. ผู้จัดเขากำหนดให้เราจัดที่บริเวณ Session III: Global Solutions, International Projects in Libraries พวกเราเดินไปดูทำเลและบอร์ดที่จะใช้ จากนั้นก็ไปเตร็ดเตร่ที่นิทรรศการกันต่อ วันนี้มีผู้แต่งหนังสือที่มี

รูปที่ 20 เคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์ ตั้งอยู่ด้านหน้าทางเข้าบริเวณการประชุม

ชื่อเสียงหลายคน และโดยเฉพาะนักกีฬาบาสเก็ตบอล คาริม อับดุล-จับบาร์ (Kareem Abdul-Jabbar) จากทีม ลอสแอนเจลิส เลเกอร์ (LA Lakers) และคริมทีมของสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นขวัญใจของผู้เขียนมาร่วม แจกลายเซ็นด้วย ณ บูดของชมรมห้องสมุดประชาชน เขาเป็นสมาชิกและทำหน้าที่เพื่อสังคมในตำแหน่ง Public Library Specialist ด้วย ผู้เขียนซึ่งเป็นนักกีฬาบาสเก็ตบอลเก่า (แต่ยังไม่แก่) ไม่พลาดที่จะไปเข้าแถวรอ นอกจากนี้ ผู้เขียนยังได้มีโอกาสพบกับผู้แต่งหนังสือแนวแฟนตาซีชื่อดัง R.A. Salvatore เจ้าของหนังสือชุด The Legend of Drizzt ที่จัดเป็นหนังสือขายดี ทำให้ผู้แต่งกลายเป็น New York Times best-selling author หนังสือของเขาถูกนำไปสร้างเป็นเกมส์คอมพิวเตอร์และตัวละครเป็นรู้จักในหมู่เกมเมอร์ สังเกตจากผู้ที่มารอลายเซ็นกว่าครึ่งเป็นวัยรุ่นเล่นเกมสกะ

รูปที่ 21 ผู้เขียนรอสัมผัสมือ คาริม อับดุล-จับบาร์
ทีมลอสแอนเจลิส เลเกอร์ (LA Lakers)

เมื่อถึงเวลาเสนอโปสเตอร์ของพวกเรา แน่ใจว่าทุกคนได้เตรียมพร้อมมาแล้วว่าใครทำหน้าที่อะไร ได้พื้นที่ส่วนไหนของโปสเตอร์ เพราะฉะนั้น ด้วยเวลาอันรวดเร็วบอร์ดโปสเตอร์ของเราก็เสร็จเรียบร้อย เนื่องจากเป็นโปสเตอร์ที่มีผู้ร่วมนำเสนอหลายคน (มากที่สุดในการบรรดาโปสเตอร์ในงานนี้) จึงเป็นบอร์ดที่ครึกครื้น มีผู้มากอดคอกอดชม คอยให้กำลังใจจำนวนมาก พอเราส่งสัญญาณว่าเราพร้อมแล้ว ความสนุกสนานในการนำเสนอผลงานก็เกิดขึ้นทีเดียว

รูปที่ 22 หน้าห้องโถงจัดแสดงโปสเตอร์

จากซ้าย: Dr.Teresita Hernandez (Philippines), Ms.Welmin, Ms.Sofia Pador (Philippines), Mr.Hor (Cambodia), ผู้เขียน, Ms.Urelmaa Tseren (Mongolia), Ms.Nanan, Ms.Mai-Binh (Vietnam), Ms.Kolap (Cambodia)

รูปที่ 23 ผู้นำเสนอโปสเตอร์ทั้งหมด

ผู้เขียนได้มีโอกาสพบปะพูดคุยกับบุคคลในวิชาชีพหลายท่าน แวะมาทักทายและสอบถามข้อมูล อาทิ เช่น Dr.Patricia Oyler จากโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ วิทยาลัยซิมมอนส์ (Simmons College) คุณ Joan Weeks จากหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน (Library of Congress) และยังมีกรรมการและผู้เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการทำงานด้านบรรณารักษสัมพันธ์ระหว่างประเทศของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน (International Relations Round Table-IRRT) มาชมและขอถ่ายภาพหมู่ ของพวกเราด้วย เขาบอกว่านี่คือสัญญาณที่ดีของความร่วมมือ

รูปที่ 24 Dr.Patricia Oyler, Simmons College

รูปที่ 25 บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในอเมริกา
(ขอภัยที่ผู้เขียนจำชื่อไม่ได้)รูปที่ 26 บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในแคลิฟอร์เนีย
(ขอภัยที่ผู้เขียนจำชื่อไม่ได้)รูปที่ 27 หัวหน้าแผนกจัดหาของห้องสมุด
Pollak Library, CAL State University

รูปที่ 28 คณะทำงานบรรณารักษ์สัมพันธ์ระหว่างประเทศ

รูปที่ 29 เวลาการนำเสนอโปสเตอร์ผ่านไปอย่างรวดเร็ว

เวลา 12.30 น. หมดเวลานำเสนอโปสเตอร์ พวกเราต้องรีบোর্ดและเก็บข้าวของ เพราะในช่วงบ่ายต้องมีผู้อื่นมาใช้บอร์ดนี้ นำเสนอโปสเตอร์ต่อ คุณจอห์นขอเป็นผู้เก็บโปสเตอร์และนี้ไว้เป็นที่ระลึกแห่งการทำงานร่วมกัน ซึ่งพวกเราทุกคนยินดี เพราะสิ่งที่พวกเราเก็บไว้ในใจเรียบร้อยแล้ว คือความทรงจำที่ดีในการทำงานร่วมกันตั้งแต่ต้นจนกระทั่งมาถึงวันนี้เสร็จสิ้นที่เรียบร้อย สำหรับผู้เขียนเอง การได้มีโอกาสได้ร่วมการประชุมระดับชาติที่มีบรรยากาศคุณภาพระดับนานาชาติ ได้มีโอกาสใช้ชีวิตในระยะเวลาหนึ่งกับเพื่อนร่วมวิชาชีพจากประเทศอื่น ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สิ่งเหล่านี้ได้สร้างมิตรภาพขึ้นในหมู่พวกเราทั้งหมด ไม่ว่าจะมาจากประเทศใด ถือว่าเป็นโอกาสและความทรงจำที่มีค่ายิ่ง **ผู้เขียนมั่นใจอย่างยิ่งว่า จากนั้นไป "มิตรภาพ" จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความร่วมมือระหว่างห้องสมุดในภูมิภาคและระดับนานาชาติ**

แม้ว่าการเสนอโปสเตอร์จะเสร็จสิ้นไปด้วยดี แต่กิจกรรมของผู้เขียนในการเข้าร่วมประชุมสมาคมห้องสมุดอเมริกันครั้งนี้ยังไม่จบ ยังมีสิ่งที่น่าสนใจซึ่งหากเล่าในฉบับนี้จนจบก็จะยาวและกินพื้นที่ของผู้เขียนท่านอื่น เพราะฉะนั้นขอยกไปต่อตอนที่ 2 ในฉบับหน้าค่ะ ฉบับนี้ขอลาไปก่อน ขอบคุณและสวัสดิ์ค่ะ ...

ขอขอบคุณ

1. ดร.อาทิตย์ อุไรรัตน์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยรังสิต ที่อนุญาตและสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปร่วมประชุมในครั้งนี้
2. คุณจอห์น อีคคอก บรรณารักษ์ห้องสมุด Pollak Library มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียสเตท ฟุลเลอร์ตัน
3. ศาสตราจารย์ ดร.ริชาร์ด เคมี้ง และภรรยา ภาควิชาเคมี มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียสเตท ฟุลเลอร์ตัน ที่ให้ความอนุเคราะห์ที่พักและอาหารระหว่างการประชุม
4. สำนักงานประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยรังสิต ที่ช่วยออกแบบโปสเตอร์การนำเสนอข้อมูลของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต

คำแนะนำ

ในการจัดเตรียมต้นฉบับวารสารรังสิตสารสนเทศ

วารสารรังสิตสารสนเทศ ขอเชิญผู้สนใจส่งบทความวิชาการ บทความวิจัยทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องตีพิมพ์และเผยแพร่ในวารสารรังสิตสารสนเทศ

เพื่อให้วารสารได้มาตรฐาน ผู้ประสงจะส่งต้นฉบับจะตีพิมพ์ ควรจัดเตรียมต้นฉบับตามคำแนะนำ

ประเภทของบทความ

1. บทความวิชาการ เป็นบทความวิชาการทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. รายงานการวิจัย เป็นรายงานผลการศึกษาวิจัยทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง
3. บทความพิเศษ เป็นบทความที่เกี่ยวกับประสบการณ์ ทศนคติ บทวิจารณ์ หรือบทสัมภาษณ์ทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง

เงื่อนไขในการพิมพ์

1. บทความหรือรายงานการวิจัยที่ส่งต้องไม่เคยพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นมาก่อน หรือไม่อยู่ในระหว่างที่ส่งไปพิมพ์ในวารสารอื่น
2. กองบรรณาธิการสงวนสิทธิ์ในการคัดเลือกและตอบรับการตีพิมพ์สำหรับบทความ หรือรายงานการวิจัยที่ส่ง และความรับผิดชอบใดๆ เกี่ยวกับเนื้อหาและความคิดเห็นในบทความหรือรายงานการวิจัยเป็นของผู้เขียนเท่านั้น
3. ต้นฉบับที่จัดส่งจะได้รับการตรวจทานโดยผู้ทรงคุณวุฒิในด้านนั้นๆ (Peer Review) ก่อนที่จะตีพิมพ์

รูปแบบของการเขียนและการเตรียมต้นฉบับ

1. บทความ

ชื่อเรื่องพิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง และชื่อผู้เขียนอยู่ใต้ชื่อเรื่องเอียงไปทางขวามือ ส่วนสถาบันหรือสถานที่ทำงาน ของผู้เขียน พิมพ์ไว้เป็นเชิงอรรถในหน้าแรก ต้องพิมพ์ต้นฉบับด้วยโปรแกรม Microsoft Word ส่งพร้อม Diskette

2. รายงานการวิจัย

รูปแบบการเขียนรายงานการวิจัยเหมือนกับการเขียนบทความ โดยมีการเรียงลำดับเรื่อง ดังนี้

- 2.1 บทคัดย่อภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
- 2.2 คำสำคัญ หรือคำหลัก ระบุคำสำคัญทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใส่ไว้ท้ายบทคัดย่อของแต่ละภาษา
- 2.3 ความเป็นมาหรือความสำคัญของปัญหา และวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 2.4 สมมติฐานของการวิจัย (ถ้ามี)
- 2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย (ถ้ามี)
- 2.6 วิธีดำเนินการวิจัยในเรื่องเครื่องมือ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- 2.7 สรุปผลการวิจัย และการวิเคราะห์ผลการวิจัย
- 2.8 การอภิปรายผลการวิจัย
- 2.9 ข้อเสนอแนะ
- 2.10 เอกสารอ้างอิง

การเขียนเอกสารอ้างอิง

1. การอ้างอิงเอกสารในเรื่อง

ชื่อ-นามสกุล ผู้แต่งสำหรับภาษาไทย หรือนามสกุลสำหรับภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ของเอกสาร : เลขหน้าหนังสือที่ถูกอ้างอิงในเนื้อความ โดยมีไว้ในวงเล็บแทรกอยู่กับเนื้อหาใส่ไว้ท้ายข้อความนั้น

ตัวอย่าง

(กิตติ ภัคดีวัฒนกุล, 2545 :79)
(Ziemer, Peterson and Borth, 2003 : 117)

2. การอ้างอิงท้ายบทความหรือรายงานการวิจัย

ให้เรียงลำดับเอกสารภาษาไทยก่อนภาษาอังกฤษ โดยมีรูปแบบการเขียนดังนี้

2.1 หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. ชื่อหนังสือ. ครั้งที่พิมพ์. สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์, ปีที่พิมพ์.

ตัวอย่าง

กิตติ ภัคดีวัฒนกุล และจำลอง ครอบคุตสาหะ. **คัมภีร์ระบบฐานข้อมูล**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอเคียนส โตร์, 2545.

Ziemer, Rodger E., Peterson, Roger L. and Borth, David. **Spectrum communications**. 4thed. New York : Prentice-Hall, 2003.

2.2 วารสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ. "ชื่อบทความ," ชื่อวารสาร. ปีที่, ฉบับที่ (เดือน ปี) : เลขหน้า.

ตัวอย่าง

วิรินทร์ เมฆประดิษฐ์สิน. "ถอดรหัส CPU สายพันธุ์ใหม่," ไมโครคอมพิวเตอร์. 23, 234 (มกราคม 2548) : 72-81.

Savolainen, Reijo. "Time as a context of information seeking," **Library & Information Science Research**. 28, 1 (Spring 2006) : 110-127.

2.3 หนังสือพิมพ์

ชื่อผู้เขียน. "ชื่อบทความ/ข่าว," ชื่อหนังสือพิมพ์. (วัน เดือน ปี) : เลขหน้า.

ตัวอย่าง

กึกฤทธิ์ ปราโมช. "ขอยสวณพล," สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. (19 สิงหาคม 2538) : 12-13.

"Bright future seen for computer industry," **Bangkok Post**. (25 June 2001) : 5.

2.4 หนังสือแปล

ชื่อผู้แต่ง. ชื่อหนังสือ. แปลโดย. ครั้งที่พิมพ์. สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์, ปีที่พิมพ์.

ตัวอย่าง

แกลล่า, เพรสเตอร์. อินเทอร์เน็ตทำงานอย่างไร. แปลโดย ภาสกร ไหลสกุล. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โปรวิชั่น, 2545.

2.5 วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์. ชื่อวิทยานิพนธ์. ระดับปริญญา สาขาวิชา คณะ มหาวิทยาลัย, ปีที่พิมพ์

ตัวอย่าง

วีระ อำนวยพร. อิทธิพลของเจ้าแกลบที่มีต่อคุณสมบัติทางกลของอิฐ. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรมโยธา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต, 2545.

2.6 สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้แต่ง. ชื่อเรื่อง. [ประเภทของสื่อ]. ปีที่พิมพ์. Availabel หรือแหล่งที่มา : ชื่อแหล่งที่มา. (วัน เดือน ปี ที่สืบค้น)

ตัวอย่าง

อนก มากอนันต์. เมื่อพม่าย้ายเมืองสะเดาะเคราะห์. [ออนไลน์]. 2549. แหล่งที่มา : [http://www2.manager.co.th/Mwebboard/list Comment.aspx?QNumber=189053&Mbrowse=13](http://www2.manager.co.th/Mwebboard/listComment.aspx?QNumber=189053&Mbrowse=13). (17 มิถุนายน 2549)

2.7 วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้แต่ง. ชื่อเรื่อง. ชื่อวารสาร. [ประเภทของสื่อ]. ปีที่, ฉบับที่ (เดือน ปี) : เลขหน้า.
Available หรือแหล่งที่มา : ชื่อแหล่งที่มา. (วัน เดือน ปี ที่สืบค้น)

ตัวอย่าง

Rosziowski, Michael Jr. Baky, John S. and Jones, David B. Soe which score on the LibQual+TM tell me if library users are satisfied? **Library & Information Science Research**. [serial online]. 27, 4 (Autumn 2005) : 424-439. Available : <http://www.sciencedirect.com/science>. (1 August 2006)

กระบวนการอ่าน มี 4 ขั้นตอน

ขั้นแรก การอ่านออกอ่านได้ หรืออ่านออกเสียงได้ถูกต้อง

ขั้นที่สอง การอ่านแล้วเข้าใจ ความหมายของคำ วลี ประโยค สรุปความได้

ขั้นที่สาม การอ่านแล้วรู้จักใช้ความคิด วิเคราะห์ วิจัยและออกความเห็น

ในทางที่ขัดแย้งหรือเห็นด้วยกับผู้อื่นอย่างมีเหตุผล และ

ขั้นสุดท้าย คือ การอ่านเพื่อนำไปใช้ประยุกต์ใช้ในเชิงสร้างสรรค์

ดังนั้น ผู้ที่อ่านได้และอ่านเป็นจะต้องใช้กระบวนการทั้งหมดในการอ่าน ที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการถ่ายทอดความหมายจากตัวอักษร ออกมาเป็นความคิด และจากการคิดที่ได้จากการอ่านผสมผสานกับ ประสบการณ์เดิม และสามารถความคิดนั้นไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ข้อมูลจาก : <http://lib.obec.go.th/portal/node/22>

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต
พหลโยธิน 87 ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 12000
โทร. 0-2997-2200-30 โทรสาร 0-2997-2200 ต่อ 3273
<http://library.rsu.ac.th>